

17/14

45-1939

A
KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

ORADEA—NAGYVÁRADON, 1938 NOVEMBER HÓ 22.
ÉS 23-IK NAPJAIN A REFORMÁTUS EGYHÁZ KULTUR-
PALOTÁJÁBAN TARTOTT ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉ-
NEK ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE

AZ EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS KIADVÁNYA

NYOMATOTT
A KÁLVIN KÖNYVNYOMDÁBAN ORADEA—NAGYVÁRADON
1939.

A
KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

ORADEA—NAGYVÁRADON, 1938 NOVEMBER HÓ 22.
ÉS 23-IK NAPJAIN A REFORMÁTUS EGYHÁZ KULTUR-
PALOTÁJÁBAN TARTOTT ÉVI RENDES KOZGYÜLÉSÉ-
NEK ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE

AZ EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS KIADVÁNYA

NYOMATOTT
A KÁLVIN KÖNYVNYOMDÁBAN ORADEA—NAGYVÁRADON
1939.

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REF. EGYHÁZKERÜLET
Oradea-Nagyváradon, 1938 november 22. és 23-ik
napjain a református egyház Kulturpalotájában tar-
tott évi rendes közgyűlésének és bírósági üléseinek

JEGYZŐKÖNYVE.

JELLEN VOLTAK:

Sulyok István püspök és **dr Thury Kálmán**
egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt:

A jegyzői karból: Csernák Béla lelkészi, dr Soós
István világi főjegyző; Peleskey Sándor lelkészi, dr
Borbély Lajos világi jegyző.

A tanácsbirói karból: Debreczeni István, Papp
József, Balajthy Jenő, Jakab Viktor lelkészi, dr Ajtay
Nagy Gábor, Bónis Elemér, dr Kotzó Jenő, Domokos
László világi tanácsbíró.

Egyházkerületi ügyész: dr Harcsár Géza.

Az egyházmegyék részéről:

A bánási egyházmegyéből: Nemes Elemér espe-
res, Keresztes József lelkészi, Szeles Gyula világi
képviselő.

A bihari egyházmegyéből: Vadai Béla esperes,
Könyves János, Szücs László lelkészi, dr Sarkady Sán-
dor, Udvarhelyi Béla világi képviselő.

Az érmelléki egyházmegyéből: Szabó Zoltán espe-
res, Papp-Szász Lajos e.-m. gondnok, Hegedüs Albert.
Kalmár István lelkészi, dr Gulácsy Sándor, Kozma
Lajos világi képviselő.

A nagybányai egyházmegyéből: Boros Jenő esperes, Gy. Kovács József, Sárközy Lajos, Visky Ferenc lelkészi, Tabajdy György, dr Helmeczy József világi képviselő.

A nagykárolyi egyházmegyéből: Gönczy Sándor esperes, dr Kölcsey Ferenc e.-m. gondnok, Kovács Lajos lelkészi, Domahidy István világi képviselő.

A nagyszalontai egyházmegyéből: Arday Aladár esperes, dr Olosz Lajos e.-m. gondnok, Nagy Zoltán, Juhász András lelkészi, dr Balogh Ernő, dr Kapéry Béla világi képviselők.

A középiskolák képviseletében: Ligeti Ernő, a szatmári főgimnázium, Bakcsyné Korbuly Irén a szatmári leánygimnázium, K. Gálbory Erzsébet a nagyváradai leánygimnázium igazgatója.

Az elemi iskolák képviseletében; Herczegh Kálmán biharpüspöki-i, Kilin Sándor erdőhegy-kisjenői, Kósa Károly ottományi, Szőke József ombódi tanító, képviselők.

Az egyházkerület központi hivatalának tisztviselői karából: Kursinszky Kálmán tanügyi tanácsos, Kovács József pénztáros, Vargha László számvevő.

---

1. szám. A királyhágómelléki református egyházkerület közgyűlésének tagjai Nagyváradon 1938. nov-23-án délelőtt 9 órakor a református egyház kulturpalotájában a XC. zsoltár eléneklésével kezdték meg munkájukat. Ének végeztével Sulyok István püspök a következő imádságban kérte Isten áldását a közgyűlésre:

Hatalmas Isten, egyedüli reménységünk és erős kösziklánk, alázatos könyörgéssel Tégedet keresünk és megfáradt tekintetünket magas egeid felé emeljük. Sötét, nehéz ködök borítják utainkat, a fény és melegség elszállt életünkből és a sóvárgott reménység lehervadt virágait tapossák lábaink. Óh micsoda vég váraoznék reánk, ha megpróbáltatások sulyos perceiben nem értenők meg a bátorító szót: »Az Ur mondotta, hogy ő lakoznék ködben« (I. Kir. VII. 12.), ha valaha is el-

felejtőnk, hogy az elcsüggedten kereső abban is megtalál Tégedet, aki öröktől fogva mindörökké változhatatlan Isten, nekünk szerető mennyei Atyánk vagy.

Bizony Uram, igazságos ítéleted kemény próba alá helyezt minket és súlyos keresztet rakott gyöngé vállainkra, mely porba roskaszt bennünket. A nyugodt, boldogabb élet forrásának buzgó kutfejét kemény kövek zárják el előlünk, kálváriás utunkra is szinte áttörhetetlen sötét éj borul és kereső tekintetünk nem látja az égnek alsó peremén a hajnal fényének hasadását, mégis mikor olyan elhagyatottnak érezzük magunkat, a nagy mélységekbe lehangzik a prófétai vigasz: »Az Úr erőt ad a megfáradottnak és az erőtelenség erejét megsokasítja« (Ézs. 40.29) és ismét: »Kik az Urban biznak, azoknak erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a saskeselyűk, futnak és nem lankadnak meg, járnak és nem fáradnak el.« (Ézs. 40.31.)

Atyánk és Istenünk, áldott legyen és magasztaltassék örökké szentséges neved, hogy elfogyhatatlan jóságod és szereteted az őszi hervadásban is lassanként haldokló természet arcára takart szemfedő alatt mutogatod nekünk az új életet, mely ott szunnyad a földnek kemény röge alatt. Könyörögve kérünk, hogy a mi szívében, akiket ez uttal ismét anyaszentegyházad építésére elhívni méltóztattál, ne engedd meg-lankadni azt az erős hitet és bizalmat, hogy az általunk bárázdaiba szórott magvakból is élet sarjad ki végtelen kegyel-medből, habár napjainkban ezer és ezer árnyék takarja el a szebb és boldogabb jövőt, amelyért forró szívvel imádkozunk. Hallgass meg és Szentlelked csodás erejével erősíts meg minket, mert »Egyedüli reményünk óh Isten csak te vagy. Jövel és nézz meg minket, magunkra óh ne hagyj. Ne légy tőlünk oly távol, könyörülj hű szolgádon, Ur Isten el ne hagyj!« Szent fiad az Ur Jézusért, Ámen.

2. szám. Dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok a következő beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Főtiszteletű és Méltóságos Kerületi Közgyűlés!

Alkotmányos évi összejövételünk alkalmat adott nekem mindig arra, hogy foglalkozzam egyházi életünk külső és belső helyzetével. Ezt a szokást a megnyitó beszédem most nem kö-

vetheti teljes egészében. Ennek oka a külső körülményekben keresendő. Tehát nem azért mellőzöm ezuttal egyházunk külső helyzetének megvilágítását, mintha e tekintetben minden rendben volna s a 20 év óta hangoztatott kívánságaink teljesítve s panaszaink orvosolva lettek volna.

Minthogy azonban bizonyos jelek mutatkoznak oly irányban, hogy az államhatalom foglalkozni kíván egyházi életünk több felpanaszolt sérelmével, nem tartanám most ildomosnak, ha ebben a kedvezőbb légkörben hangulatrontó panaszok felsorolásával rontanám az esetleg kialakuló megértést, ami azonban nem jelenti azt, hogy az egyházunkra vonatkozó kívánságainkat elejteni, vagy azokat szűkíteni akarnók.

Ami viszont egyházi életünk belső vonatkozásait, az egyháztagnak az egyházzal szemben való helyzetét és magatartását illeti, ha és amennyiben ez nem mindenütt felel meg a református hitelvek követelményének, ez ismét több külső és belső eredőre vezethető vissza, amelyeknek kiküszöbölése jó részben attól függ, hogyan sikerül ismert bajaink és sérelmeink orvoslását az államhatalomnál elérni, mert nem lehet vitás, hogy pl. megfelelő államsegélyek adása, egyházi és iskolai célra kerületünk állami elismerése s a központi hivatal államsegélyeinek folyósítása, a vallásos összejövetelek szabadsága, a felekezeti iskolák egyenjogosítása stb., mindmegannyi tényezői a belső vallásos élet kedvező kialakulásának. De ezzel nem állítom azt, hogy a belső élet hiányaiért csak a külső körülményeket kell okoznunk. Ez nem felelne meg az igazságnak s a református lélek önmagába tekintő s mea culpat hangoztató beismerésének. Mert a szomorú valóság az, hogy az alak reformátusság lélektelen életét éli hiveink nagy része. Megelégszik azzal, hogy reformátusként tartja őt nyilván az állam, az egyház és a társadalom, de e mellett nem érzi az egyházzal szemben való lelki közösség szükségét, nem tartja magára nézve kötelezőnek az egyházfenntartás terheinek viselését, még akkor sem, ha annak jótéteményeit élvezi is. Ez a lelki sivárság, sajnos nem elszigetelt jelenség, de növekvő belső baj, amelynek elharapózása az egész egyházunk létalapjait rendíti meg. Bennünk van a hiba, de bennünk van az életerő is, amely a megújodáshoz vezethet.

Gyűléseinkben már évek óta kongatjuk a vészharangot, az eredmény azonban édes kevés, mert nyilvánvaló, hogy általános felhívások és buzdítások csekély hatást érnek el hi-

veink irányában. A nagy közületek általános irányelveket előirhatnak, de a részletek kidolgozása s a végrehajtás az egyes közegekre vár. Ezeknek buzgóságától, a nagy célt megértő felfogásától és lelkiismeretességétől függ az egész társadalmi intézmény sorsa. Így van ez egyházunk berendezkedésében is. A közgyűlések, igazgatótanácsok előirnak, rendelkeznek, döntenek, de a lelkészek, tanítók, presbiterek s a többi tisztviselők magatartása, kötelességérzete fogja egyházunk jövőjét megalapozni. Ők vannak hivatva arra, hogy népünknek nevelői legyenek. Az ő munkásságuk a ragasztó anyag, amely hiveink tömegét összetartja, a széthullástól megóvjja.

M. T. Közgyűlés! Nem új megállapítás ez, de annyira igaz, hogy nem árt azt időről-időre elibetartani a mi hivatalos vezetőségünknek s reámutatni arra, hogy kormányzatunk csak úgy érhet el sikereket, ha az egyetemes épületünket tartó ezen kis oszlopoknak sikerül lelkébe ültetni az egyházi szolgálat fontosságának tudatát, amely az egyéni érdekektől elvont magasabb eszmény kell hogy legyen mindnyájunk előtt.

E gondolat hatása alatt önkéntelenül is visszaemlékszem egy pár héttel ezelőtt lefolyt eseményre. Egy lelkipásztort ünnepelt az egyházközsége abból az alkalomból, hogy az illető 50 évet töltött el buzgó lelkészi szolgálatban ugyanezen helyen. Nem fontos, hogy ez a lelkipásztor véletlenül kerületünknek a püspöke is, mert az a szolgálat, amit Sulyok István 50 éven keresztül áldozatos munkával teljesített igazi lelkészi szolgálat volt, ami akkor is megérdemelte vo'na a legteljesebb elismerést, ha ő nem viselné a legmagasabb egyházi tisztséget. Kerületünk nevében üdvözlöm őt azért e helyről s mindnyájunk nevében kérem reá az Ur gazdag áldását.

Közéletünk helyzetének ezt a rövid áttekintését az elmúlt év szomorú veszteségeinek felsorolásával végzem.

Kerületünk hivatalosainak elmulása ebben az évben is erősen megtizedelte a lelkészi és tanítói státust. Elhaltak Szabó Lajos domahidi, Dávid Sándor batizi, Juhász Péter szatmárudvari-i, Tordai János karánsebesi, Takáts Dénes köröstárkányi és Csuka Ferenc apátkereszturi lelkészek, Balogh Ferenc volt margittai, Sziki Ádám volt sárközi, Végh József volt érmihályfalvai és Nagy Elek volt fugyi-i nyug. lelkészek, továbbá Nagy Árpád végvári és Vidits János kisházai tanítók tértek meg jólvégzett munka után őseikhez. Valamennyien hosszú életen át szolgálták az Urat, közöttük Végh József, mint az érmelléki

ref. egyházmegye esperese is kiemelkedő szerepet töltött be egyházi életünkben. Kísérje őket a másvilágra a mi hálás elismerésünk.

Az erdélyi testvérkerület veszteségei közül főlemlitem Kecskeméthy István nyug. teológiai professzor, dr Bernády György marosvásárhelyi kollégiumi főgondnok elhalálozását. Az előbbi, mint a teológiai tudományok egykori művelője nemzedékek lelkébe oltotta be az igazi kálvinista hit elveit, dr Bernády György buzgó kálvinistaságát mindig egyesítette az ő izzó magyar fajszeretetével s ha egyéni elgondolásai nem is egyeztek meg a közfelfogással, szándékának nemességét soha kétségbevonni nem lehetett. A romániai magyar reformátusság méltán gyászolja e két kiváló emberének elhunytát.

A határon túl élő magyar református egyházaknak is súlyos veszteségei voltak. Ezek közül főlemlitem Maklárny Károlynak a tiszántuli püspöknek, Balogh Elemérnek a szlovenszkói dunáninneni püspöknek elhalálozását. Mindkét előkelő egyházi ember disze volt a magyar kálvinista világnak, akiket oly korban ragadott el a halál, amikor még tehetségükkel, nagy tapasztalataikkal sok hasznos szolgálatot tehettek volna szeretett egyházuknak. Nemcsak kerületüknek, de nekünk is fájdalmas veszteséget jelent az ő haláluk.

Ezek után szívélyesen üdvözölve a Közgyűlésünk megjelent tagjait, azt elnöktársam nevében is megnyitottnak jelentem ki.

Közgyűlésünk Főgondnok úr megnyitó beszédét jegyzőkönyvébe iktatja s intézkedést igénylő pontjai felett külön számok alatt határoz.

3. szám. A kultusz- és művészetügyi miniszter 47.954—1938. sz. a nagyváradi katonai parancsnokság 1938 nov. 16-án szám nélkül kiadott iratával közgyűlésünk megtartását engedélyezte.

Tudomásul szolgál.

4. szám. A Királyhágómelléki Egyházkerület közgyűlése tanácskozásának kezdetén táviratban jelentette alattvalói hódolatát Őfelsége a Király kabinetirodájának, ugyancsak táviratban üdvözölte a minisztertanács elnökét és a vallásügyi minisztert.

5. szám. Az egyházkerületi főjegyző felolvassa az egyházkerületi közgyűlés alkotó tagjainak névsorát. Lásd a jegyzőkönyv elején. Bejelenti, hogy távolmaradásukat kimentették: Dr. Szatmáry Lajos a bánsági, Telegdi József a bihari, dr Böszörményi Emil a nagybányai egyházmegye gondnoka.

Közgyűlésünk megállapítja, hogy 50 szavazati és 3 tanácskozási joggal bíró tagja van jelen. A távollevők elmaradását sajnálattal veszi tudomásul.

6. szám. A szavazatbontó-bizottság jelenti, hogy az egyházkerületi világi tanácsbiróságra beérkezett szavazatokat 1938 június 3-án felbontotta s megállapította, hogy a beadott 205 érvényes szavazatból Domokos László ny. semmitőszéki bíróra 200, Boros Zoltán földbirtokosra 5 szavazat esvén az abszolút szótöbbséget Domokos László nyerte el.

A szavazatbontó-bizottság jelentése alapján a közgyűlés megállapítja, hogy egyházker. tanácsbíróvá Domokos László ny. semmitőszéki bíró választott meg.

7. szám. A szavazatbontó-bizottság jelenti, hogy az egyházkerületi világi aljegyzőségre beadott szavazatokat 1938 június 3-án felbontotta. A beérkezett 205 érvényes szavazatból dr Borbély Lajos ügyvédre 133, dr Csernák István egyházközségi ügyészre 65, Bartus Adorján, dr Kalas László, dr Márta József, dr Orbán Dénes, dr Szatmáry Ferencre 1—1 szavazat esvén, az abszolút szótöbbséget dr Borbély Lajos nyerte el.

A szavazatbontó-bizottság jelentése alapján a közgyűlés megállapítja, hogy egyházker. világi aljegyzővé dr Borbély Lajos választott meg.

8. szám. Domokos László egyházker. világi tanácsbíró és dr Borbély Lajos egyházker. világi aljegyző a közgyűlés színe előtt az esküt letévén,

Püspök ur úgy a tanácsbíró, mint az aljegyző urat meleg szavakkal üdvözli, akik az egyházkerület bizalmát hálásan megköszönik.

9. szám. A szavazatbontó-bizottság jelenti, hogy az egyházkerületi tanító-képviselőségre beérkezett szavazatokat 1938 június 3-án felbontotta s megállapította, hogy a beadott érvényes szavazatokból Kilin Sándor erdőhegy-kisjenői tanító 182, Szőke József ombódi tanító 140, Herczegh Kálmán biharpüspöki-i tanító 136, Kósa Károly ottományi tanító 125, Ottmayer Gyula 71, Török Bernát 59, Szőke Ferenc 32, Barta István 17, Tóth Zsigmond 7, Székely Ferenc 7, Kósa József 5, Szőke János 2, Kicsi József, Zöld Zoltán, Movik Gyula, Zilahi Demeter, Puly Géza, Czirják Ferenc, Varga Ferenc, Czeglédy Sándor, Koós Károly, Ács István, Tordai Ferenc, Koós János, Kiss Ferenc 1—1 szavazatot nyervén, az abszolút szótöbbséget Kilin Sándor, Szőke József, Herczegh Kálmán, Kósa Károly nyerte el.

A szavazatbontó-bizottság jelentése alapján a közgyűlés megállapítja, hogy egyh.-kerületi tanítóképviselővé az 1938—1942. évekre Kilin Sándor erdőhegy-kisjenői, Szőke József ombódi, Herczegh Kálmán biharpüspöki és Kósa Károly ottományi tanító választatott meg.

10. szám. A szavazatbontó-bizottság jelenti, hogy a zsinati tagságra beérkezett szavazatokat 1938 június 7-én felbontotta. A zsinati rendes világi tagságra beadott 206 érvényes szavazat mind dr Kölcsey Ferenc nagykárolyi egyhm. gondnokra esett. A zsinati pót lelkeszi tagságra beadott 206 érvényes szavazatból Kiss Károly nagyváradi lelkeszre 202, dr Koronka Pálra, Sallai Istvánra, Donáth Lászlóra, Mogyorósi Sándorra 1—1 szavazat esvén, az abszolút szótöbbséget Kiss Károly nyerte el. A zsinati pót világi tagságra beadott 200 érvényes szavazatból dr Olosz Lajos nagyszalontai egyh.-megyei gondnokra 199, dr Gulácsi Sándorra

1 szavazat esvén, abszolút szótöbbséget dr Olosz Lajos nyert.

A szavazatbontó-bizottság jelentése alapján a közgyűlés megállapítja, hogy zsinati rendes világi tagnak dr Kölcsey Ferenc nagykárolyi egyh.-megyei gondnok, zsinati pót lelkészi tagnak Kiss Károly egyházker. lelkészi tanácsbíró, zsinati pót világi tagnak dr Olosz Lajos szabolcsei egyh.-megyei gondnok választott meg. A megválasztottak zsinati tagságát igazolja s részükre a megbízó-levelet a 16—1927. sz. határozatának 3. és 4. pontja szerint kiadni rendeli,

a választás eredményéről a zsinat főtiszt. és mélt. Elnökségét értesíti,

a megüresedett zsinati póttagságok betöltéséről más szám alatt határoz.

II. szám. A szavazatbontó-bizottság jelenti, hogy az 1938 június 3. és 7. napján megejtett szavazatbontásnál szavazatot nem küldött a bánsági egyházmegyéből Dunaszentilona, Karánsebes, a bihari egyházmegyéből Váradles, az érmelléki egyházmegyéből Albis, a nagybányai egyhm.-ből Avasujváros, a nagykárolyi egyházmegyéből Domahida.

A zsinati világi póttagságra nem szavazott Nagyvárad. A tanító-képviselőkre szavazás alkalmával Dobra, Királydaróc, Krasznaszentmiklós csak egy-egy tanító-képviselőre szavazott.

Hibás szavazatot küldött a bihari egyházmegyéből Kis-Szántó, az érmelléki egyházmegyéből Piskolt, a nagykárolyi egyhm.-ből Bere.

Megállapította a bizottság, hogy a tanító-képviselőkre adott szavazatokban olyan név is található, amelyen nevű tanító egyházkerületünkben nincs.

A szavazatbontó-bizottság jelentése további eljárás végett kiadatik az esperesi hivataloknak.

12. szám. A szavazatbontó-bizottság jelentése alapján megállapítja az egyházkerületi közgyűlés, hogy üresedésben van egy egyházkerületi világi tanácsbíróság és két zsinati pót világi tagság.

Közgyűlésünk a megüresedett tisztségek betöltésére a szavazást elrendeli, és a beadott szavazatok határidejéül 1939 április 1. tüzi ki,

a szavazatok felbontásával az egyházker. közgyűlés Nagyváradon lakó állandó tagjait bizza meg.

Erről Püspök urat jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

13. szám. A magyarországi Konvent nyilvántartás és megfelelő kihirdetés végett tudatja, hogy Varga Tamás 1911 szeptember 13-án, Tóth Lajos 1915 szept. 16-án és Morvai Aladár 1933 február 10-én kelt, állítólag elveszett első lelkész-képesítő bizonyítványát érvénytelennek nyilvánította. Püspök úr a konventi értesítéseket az esperesi hivatalokkal közölte.

Tudomásul szolgál.

14. szám. A tiszántuli református egyházkerület fáradhatatlan munkásságu püspöke, Maklár Károly folyó évi június 7-én történt váratlan halála alkalmából egyházkerületünk elnöksége gyülekezeteink nevében távirati uton tolmácsolta őszinte részvétünket, amit a megboldogult püspök emlékére tartott rendkívüli közgyűlés hálásan megköszönt.

Közgyűlésünk mély megilletődéssel értesül Maklár Károly tiszántuli püspök váratlan elhunytáról s áldott emlékét kegyelettel örökíti meg jegyzőkönyvében.

15. szám. A tiszántuli egyházkerület presbitériumi osztatlan egyhangúsággal választották püspökül dr Révész Imre egyetemi professzort. A tudós férfiut

egyházkerületünk elnöksége szeretettel üdvözölte s a szíves üdvözlést dr Révész Imre hálásan megköszönte.

Közgyűlésünk dr. Révész Imre püspökké választását benső örömmel veszi tudomásul s életére munkájára, Isten áldását kéri.

16. szám. A romániai Unitárius Egyház Főhatósága dr Varga Béla püspök beiktatására egyházkerületünket is meghívta. A beiktató ünnepségen Püspök ur személyesen nem jelenhetvén meg, levélben üdvözölte az unitáriusok új püspökét. Dr Varga Béla püspök ur a hozzáintézett jókívánságot hálásan megköszönte,

Közgyűlésünk örömmel értesül Varga Béla unitárius püspök hivatalba iktatásáról és életére, munkájára Isten áldását kéri.

17. szám. Egyházkerületi közgyűlésünk mély részvétellel értesül Végh József nyug. érmelléki esperes, dr Kecskeméti Csapó István nyug. kolozsvári theológiai tanár és Balogh Elemér pozsonyi püspök, a csehszlovákiai református egyház egyetemes konventje lelkészelnökének haláláról

s egyházunk hervadhatatlan érdemű munkásainak áldott emlékét kegyelettel örökíti meg jegyzőkönyvében.

18. szám. Főgondnok ur megnyitó beszédéből mély megilletődéssel vette tudomásul közgyűlésünk dr Bernády György volt főispán, a marosvásárhelyi református kollégium főgondnokának elhunytát. Püspök ur hálás szavakkal mutatott rá jelentésében, hogy az elhunyt kiváló férfiú azokban a napokban, mikor egyházkerületünk ügye a bizonytalanság hullámain hánycódott, önként ajánlotta fel segítségét és fáradságot nem ismerő buzgósággal munkálkodott azon, hogy egyházkerületünk ügye nyugvópontra jusson, halála

méltán szerzett nagy gyászt a királyhágómelléki reformátusoknak.

Közgyűlésünk hálás kegyelettel áll meg dr. Bernády György sirja felett s egyházkerületünk érdekében önzetlenül teljesített munkájáért emlékét jegyzőkönyvében megőrökíti;

s részvétét özv. Bernády Györgyné urnő előtt jegyzőkönyvi kivonaton tolmácsolja.

19. szám. Az igazgatótanács 1938 ápr. 1-én ülést tartván, a következő ügyekben hozott határozatot.

A vallás és művészetügyi miniszter ur 29.175—1937. sz. az egyházi költségvetéseket és számadásokat érintő rendelete,

a vallás és művészetügyi miniszter ur 1934—1937. sz. a tüdőbajban szenvedő tisztviselőkre vonatkozó rendelete,

a vallás és művészetügyi miniszter 9396—1938. sz. a történelmi műemlékekre vonatkozó rendelete,

a segédlelkészeknek tartozása,

a Baldácsi-alap felhasználásáról adott esperesi jelentés.

Salya Idának a nyugdíjintézeti végrehajtó-bizottság határozata ellen felebbezése,

Simon Ilona segélye,

a nyugdíjintézeti alapszabály módosítása,

a tanári fizetések rendezése,

a nemzetnevelési miniszter 15.430—1938. sz. rendelete,

Tóti-i lelkészi díjlevél,

a közalap 1937. évi számadása,

a közalap 1938. évi kivetése,

a közalap 1938. évi költségelőirányzata,

a gálospetri egyház kölcsöne,

a királydaróci egyház adás-vételi szerződése,

az érmihályfalvai ingatlan eladása,

a paptamási-i egyház kérvénye, kerületi járulék ügyében,

a fugyivásárhelyi egyház kérvénye kerületi járulék ügyében,

a tóti-i egyház kérvénye, kerületi járulék ügyében,

a piskolti egyház kérvénye kerületi járulék ügyében,

a törvényi egyház felterjesztése követelése tárgyában,

Sas Kálmán felebbezése lelkeszi fizetésének értékelése tárgyában.

Tudomásul szolgál.

20. szám. A belügyminisztérium a vallás és művészetügyi minisztérium közbenjárására a testületek gyűlései és a vallásos összejövetelek tárgyában a vármegyék főnökségének 5162—1938. és 9758—1938. sz. alatt általános rendeleteket adott, hogy ezek a gyűlések szabadon hagyassanak (megtartassanak.) Ha vannak azonban konkrét esetek, amikor a minisztérium rendeletei nem respektáltak, kéri azokat jelenteni, hogy megtoroltassanak.

Püspök ur feliratban fordult a miniszter urhoz kérve, hogy rendeletét olyan értelemben bővitse, magyarázza, hogy a belmissziói összejövetelek szabadsága is biztosítottassék.

Közgyűlésünk a belügyminisztérium rendelkezéseit tudomásul veszi, miután azonban a rendeletekből nem tűnik ki világosan, hogy vajjon a különféle belmissziói összejövetelek megtarthatók-e szabadon, megnyugvással fogadja, hogy Püspök ur a rendelet kielégítő és megnyugtató értelmezése végett a minisztériumba felírt.

21. szám. A nagybányai ref. egyházmegye közgyűlésének 1938. évi aug. 30-án hozott határozatában javasolja, hogy az egyházkerület mondja ki, miszerint az egyházi sérelmeket memorandumban foglalva eljuttatja Őfelségéhez a Királyhoz és kéri azoknak orvoslását.

Az egyházkerületi közgyűlés a nagybányai egyházmegye közgyűlésének fenti számú határozatát tárgyalás alá vevén, mindenekelőtt megállapítandónak tartja, hogy melyek azok a konkrét sérelmek, amelyek az egyházi törvények alapján vallási sérelmeknek minősíthetők, s amelyek kellőképpen igazolhatók. Ebből a célból felhívja az összes egyházmegyét az esperes útján, hogy állapítsák meg az egyházmegye területén felmerült konkrét és kellőképpen igazolható vallási sérelmeket, azokat az egyházmegye legközelebbi közgyűlésén, ennek hiányában tanács gyűlésén, tárgyalják le és vonatkozó határozatát sürgősen terjesszék be az egyházkerületi elnökséghez, hogy végső fokon az egyházkerületi igazgatótanács állást foglalhasson azok tekintetében.

22. szám. Tárgyaltatott a nagyszalontai egyházmegye közgyűlésének 9. számú határozata az ágyai egyház vezetőségével szemben elkövetett csendőrségi eljárás ügyében.

Az egyházkerület közgyűlése az előterjesztés tárgyában a kérdés alapos megvitatása után úgy határoz, hogy megbizza az Egyházkerület Elnökségét, hogy interveniáljon a Vallásügyi Minisztériumnál olyan irányban, hogy tekintettel a református egyház hitelveire és az eddigi gyakorlatra, járuljon hozzá, hogy az egyházi épületek, templom, iskola és lelkész-lak, mint politikamentes helyek a zászlók kitűzése alól mentesenek fel.

23. szám. A Kultusz Minisztérium megküldi 10549—1938. szám alatt a Pénzügyminiszter 454944—2938.

számu rendeletét, mely szerint iparoktatás célra az összes árlejtéseknél 2% a vállalkozóktól beszedendő.

Az egyházkerületi közgyűlés az egyházkerületi ügyész véleménye alapján fenti rendeletet tudomásul veszi és mint-hogy minden árlejtés vagy árverés esetén a vállalati összeg 2%-a iparoktatás céljából visszatartandó, ennélfogva utasítja ugy az egyházkerületi gazdasági hivatalt, valamint az egyházmegyék esperesei útján, az egyházmegyéket és egyházköz-ségeket is, hogy a rendelethez, amely hiteles másolatban és fordításban részükre kiadandó, szigoruan alkalmazkodjanak.

Tekintettel pedig arra, hogy az egyháznak is joga van tanonciskolákat felállítani, ennélfogva az egyházkerület azon a véleményen van, hogy ezek a 2%-ból befolyó jövedelmek elsősorban a ref. egyház által felállítandó tanonciskolák célját kellene, hogy szolgálják, miért is az egyházkerületi közgyűlés felhívja az egyházkerületi Elnökséget, hogy olyan irányu felterjesztést intézzen az Vallásügyi Minisztérium útján a Pénzügyminiszterhez, hogy járuljon hozzá, hogy az így befolyó összegek a Püspöki Hivatal által a saját református egyházi iparoktatás céljára legyenek felhasználhatók.

24. szám. A Kultusz Miniszter 1372—1937. számu rendeletével megküldi a Kultuszminiszter tervezetére és a szekták működésének eltiltására vonatkozó törvényes rendelkezéseket.

Az egyházkerületi közgyűlés megküldött törvényes rendelkezéseket, amelyeknek egyes pontjai már időközben hatályon kívül helyezettek a kisebbségi kormánybiztosság felállítása folytán, tudomásul veszi azzal, hogy a maga kebe-

léből kiküld egy bizottságot a vonatkozó törvényes rendelet részletes áttanulmányozására azzal, hogy amennyiben olyan rendelkezések volnának, amelyek az egyházi autonomia szempontjából sérelmesek, úgy ezeknek megváltoztatása iránt az Elnökség a kormányhoz tegyen sürgős előterjesztést. A bizottság tagjaiul delegálja az egyházkerület Elnökségén kívül Csernák Béla lelkészi és dr Soós István világi főjegyzőt és dr Harcsár Géza ügyészt.

25. szám. A Kultuszminiszter 21497—1938. számú 1938. évi május hó 5-én kelt rendelete szerint a történelmi egyházak temetőiben a sírfeliratok az államnyelvén és az illetők anyanyelvén eszközölködnek.

Az egyházkerületi közgyűlés, tekintettel arra, hogy a hivatalos lap folyó évi augusztus 4-iki számában megjelent kisebbségi szabályzat 3-ik pontjának a) pontja alapján, a kisebbségi polgárok szabadon használhatják anyanyelvüket a válás terén, a sajtóban, személyes és kereskedelmi vonatkozású ügyekben, ennélfogva a Kultuszminiszter kiadott rendelete ellentétben lévén a későbbi rendelkezéssel, nem állhat érvényben; felkéri a Püspököt, hogy a kisebbségi statutum alapján feliratilag kérje a Minisztert rendeletének hatályon kívül helyezésére és amennyiben a Minisztérium erre nem volna hajlandó, úgy már most felhatalmazza a ref. egyházkerület Elnökségét, hogy a miniszteri rendeletet közigazgatási (contencios) keresettel megtámadhassa.

26 szám. Tárgyaltatott a Garnizon parancsnokság felhívása repülés fejlesztésére alakult egyesület taggyűjtése ügyében.

Tekintettel arra, hogy a Garnizon parancsnokság 105—1938. számú átiratával a gyűjtő-ívek visszaküldését kéri, ennélfogva a kerületi közgyűlés az ügyet nem tartván aktuálisnak, afölött napi-rendre tér.

27. szám. A romániai magyar református egyetemes egyházi Főbiróságba egyházkerületünk részéről 23—1937. sz. határozattal megválasztott tagok megbízatása lejárván, közgyűlésünk az egyházkerületi elnökség, névszerint Sulyok István püspök és dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok mellett a Főbiróságba megválasztja

rendes tagokul: Csernák Béla egyházker. főjegyzőt és dr Ajtai Nagy Gábor egyházker. világi tanácsbirót,

póttagokul: Vaday Béla esperest és dr Kölcsey Ferenc egyh.-m. gondnokot.

A megválasztott tagok megbízatása, ha a zsinat másképen nem intézkedik, a legközelebbi rendes egyházkerületi közgyűlésig tart.

Erről a megválasztottakat, s a Főbiróság elnökségét értesíteni rendeli.

28. szám. Egyházkerületünk 141—1935. sz. közgyűlési határozatában kimondotta volt, hogy a lelkész-képzésnek dr Makkai Sándor erdélyi püspök által javasolt kiegészítését elfogadhatónak találja, ehhez az elvi kijelentéshez azonban hozzáfűzte azt az óhajtását, hogy a reformot kidolgozó bizottságban Egyházkerületünk is képviselést nyerjen s hogy a lelkészképesítő vizsgák alkalmával a királyhágómelléki teológus ifjakat vizsgáztató bizottságban egyházkerületünk is képviselve legyen.

A teológiai fakultást fenntartó Erdélyi Egyházkerületnek Igazgatótanácsa 1936 nov. 15 — 1937 május 15-ig Nagyenyeden a Bethlen Kollégiumban egy hat-

hónapos tanfolyamot rendezett a negyedévet végzett teológusok részére, amely a királyhágómelléki ifjakra nem volt kötelező. Hasonlóképen nem kellett résztvenniök a királyhágómelléki ifjaknak az 1937—38. évi hasonló tanfolyamon sem.

Az Erdélyi Egyházkerület közgyűlése 1937 nov. havában foglalkozott a teológiai fakultás ötödik évfolyamának kérdésével, amikor is dr Szász Pál javaslatának elfogadásával a Lelkészképzési Szabályzat reformjára vonatkozólag kimondotta, hogy az Igazgatótanács a tervezeteket véleményadás végett küldje meg egyházkerületünknek s a Lelkészképzési Szabályzat módosításának tervezete az egyházkerületi közgyűlés elfogadása után az E. T. I. t. c. 104. §. h) pontja értelmében az Egyetemes Zsinat elé terjesztendő.

Az Erdélyi Egyházkerület Igazgatótanácsa ez évi április hó 8-iki ülésében megalkotott egy tervezetet, amelyben azt az intézkedést hozta, hogy minden romániai református teológus hallgató az 1937—38. iskolai évtől kezdődőleg csak az ötödik évfolyam elvégzése után nyerhet abszolutóriumot, a negyedik év végén ugyan szakvizsgálatot tesz az eddigi első lelkész-képesítő anyagából és rendtartása szerint és a vizsgálatnak eredménye az alapvizsgához hasonló módon az indexbe jegyeztetik be. A hallgatók a szabályszerűen lezárt tíz félév után nyernek abszolutóriumot, amennyiben a nyolcadik félév végén szakvizsgálatuk meg van. Az abszolutóriumot nyert hallgató az eddigi szabályok szerint első lelkész-képesítőt tesz (g. pont).

Az Igazgatótanács határozatát nem maga az Igazgatótanács, hanem a teológiai fakultás igazgatója közölte a Püspök úrral, aki annak kézhezvétele után nem késlekedett rámutatni arra, hogy e kérdésben az igazgatótanácsi határozat nem helyettesítheti az egyházi legfőbb szervek végleges döntését.

Ezek után a múlt iskolai évben negyedévet végzett királyhágómelléki teológus ifjak is az ötödik évfolyamon folytatják tanulmányaikat, s közülök azok, akik a nyolcadik félév végén u. n. szakvizsgát tettek, kérik, hogy reájok E. T. II. t. c. 63. §-ának második bekezdése alkalmaztassék s az ötödik év gyakorlati

évül számíttassék be. Kérelmük teljesítését a teológia igazgatója azzal ajánlja, hogy meg lehet adni a királyhágómelléki hallgatóknak is azt a kedvezményt, amit az erdélyiek élveznek.

Közgyűlésünk tekintettel arra, hogy a kolozsvári teológiai fakultás fenntartásában a királyhágómelléki egyházkerület is résztvesz évenként 100.000 lei hozzájárulással, tekintettel arra is, hogy a királyhágómelléki ifjak e fakultáson nyerik kiképzetésüket, a teológiai ötödik évfolyam kérdését tárgyalás alá vette és a következőképen határozott:

1. tudomásulvéve mindazt, ami a teológiai ötödik évfolyam beindítása körül eddig történt, változatlanul fenntartja a 141—1935. sz. határozatában lefektetett elvi felfogását, hogy a lelkészképzésnek dr Makkay Sándor erdélyi püspök által javasolt kiegészítését elfogadhatónak találja,

2. megállapítja azonban, hogy a Lelkészképzési Szabályzatot módosító tervezet elkészítésében egyházkerületünknek nem volt alkalmja résztvenni;

3. ennek következtében Egyházkerületünk ragaszkodik az Erdélyi Egyházkerület 33—1937. sz. határozatával elfogadott dr Szász Pál-féle javaslatban lefektetett feltételhez, mely szerint a Lelkészképzési Szabályzat módosítására vonatkozó tervezet az E. T. 1. tc. 104. §. h) pontja szerint az Egyetemes Zsinat elé terjesztendő, hogy arra vonatkozólag a végleges határozatot maga a Zsinat hozza meg.

4. Ami pedig az ötödéves hallgatók kérését illeti, reájuk az E. T. II. tc. 63. §-nak második bekezdésében foglaltak nem alkalmazhatók, mivel az Igazgató-

tanács 3846—1938. sz. határozatának f) és g) pontja értelmében ők csak az abszolutorium elnyerése, tehát az ötödik évfolyam befejezése után tesznek első lelkészképesítőt.

29. szám. Olvastatott Püspök urnak 1937. évi jelentése :

Főlisztelelű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Egyházi Törvényünk rendelkezésének (I. t. c. 67. §. i) pont) teszek eleget, mikor az elmúlt 1937. esztendőről püspöki jelentésemet egyházker. közgyűlésünk tárgyalása alá bocsátom. Nem más ez, mint köteles engedelmeskedés anyaszentegyházunk egyedüli urának a Jézus Krisztus parancsának : »Adj számot sáfár a te sáfárságodról«, abban a tudatban, hogy a próféta figyelmeztetése szerint az örökkévaló Isten elsősorban éntőlem, az én kezemből kívánja meg atyámfiai vérét, kiket az ő kegyelméből felügyeletemre bízott.

Nekem kell elsősorban éreznem, hogy munkálkodásom széles mezején hanyatló életkorom gyöngeségéből kifolyólag, itt is, ott is hiányok jelentkeznek és a fogyatékos lelkierő nem azzal a töretlenséggel jár el többé feladataiban, amelyeket az egyre sulyosbodó idő anyaszentegyházunk magasabb érdekeinek szempontjából megkövetelne. Részemről nem bus elégia ez mely a számadás órájában lelkem mélyéről feltör, de egy becsületes embernek önkritikája, aki mindeddig megszokta, hogy munkáját lehetőleg maradéktalanul teljesítse. A jelentkező hiányokért tehát, a mélyen tisztelt közgyűlésnek szives elnézését szabad legyen kérnem.

Az 1937. év eseményeinél nagyon nehéz az elhatároló vonalat meghuznom, mert egyik-másik ügy áthajlik ennek az esztendőnek elintézési körébe is. Általánosságban úgy tetszik nekem, hogy az anyaszentegyház falain belül és kívül láthatatlan mélységekből szinte dinamikus erővel törnek fel egyes jelenségek, melyek új irányt és formát szabnak követendő eljárásunknak. A suprema lex azonban, az ősi örökség csonkíthatatlan átmentése a következő időkbe, legfőbb feladatunk marad mindenkor. Be kell azonban vallanom, hogy ennek százszázalékos lehetősége elképzelhetetlen akkor, mikor nap mint nap kiszámíthatatlan sziklába ütközünk. Nem a külső formákra

gondolok itt, hanem a lényegre, a belső nagy értékű tartalomra, amelyet százados küzdelmek véres zivatarai és nagy tragédiái szereztek meg számunkra. Az a gyönyörű bibliai gondolat: »Szabad egyház a szabad államban« sajnos ezekben a történeti időkben az európai kontinensen az állami impotencia által mindenütt kikezdetett és ezt kisebb-nagyobb mértékben nekünk is éreznünk kell. Mai kisebbségi életünkben sem egyházi autonómiánk, sem iskoláink nem azok többé, melyek a múltban voltak. A szabadmozgás mindegyik területen csak addig történhetik meg, ameddig azt a magasabb állami rendelkezések jónak és szükségesnek tartják. A román állam új alkotmánya fölemelő elveket tartalmaz a vallás szabad gyakorlása tekintetében, de a mindennapi élet ezer utvesztőjében az ideális érvényesüléshez ezek el nem juthatnak. Itt van az a végzetes baj számunkra, hogy hűveinknek lelki életét az evangélium átformáló erejével hiába igyekezünk az állam és az egyház szempontjából minél gazdagabban betölteni, lehetetlen, mert szolgálatunk útjába hol itt, hol ott rajtunk kívül fekvő okokból elháríthatatlan nehézségek kerülnek.

Ezek azonban ismeretes jelenségek lévén, rátérek tulajdonképeni feladatomra, rövid püspöki jelentésem előterjesztésére. Egyházkerületünk s így gyülekezeteink belső életében figyelemre méltó emelkedés vagy hanyatlás az 1937. év folyamán nem merült fel. A lelkiélet országutján, ha nem is mindig és mindenütt, de az eddigi ritmus megtartásával haladt tovább egyházi életünk Tagadhatatlanul vannak fénypontok is gyülekezeteinkben, melyek méltók minden elismerésre. Találkozunk azonban olyan tünetekkel is, amelyek egyenesen bántók és lehangolók. A templomok látogatottsága, az urvacsorával élők száma a múlt évi statisztikai adatoknak nem marad mögötte, mégis azt kell mondanom, hogy bizonyos stagnálást és visszaesést is látszik elárulni az esperesi jelentéseknek az a sztereotip szóhasználata: »A hűvek közönyössége« és »A gyülekezet kicsinysége«. Véleményem szerint ezek egyike sem lehet mentőoka a templomkerülésnek, kiváltképen hétköznapokon, vagy olykor még vasárnap délután is a *templomok zárvaratásának*, hanem az igazságot ott kell keresnünk, hogy vagy nem tudjuk lánggra szítani az Ur háza szeretetének kihamvadt tüzét a lelkekben, vagy talán és ezt olyan nehéz nekem leírni, komolyan nem is kíséreljük meg a helyzet megváltoztatását.

Egyházközségeink a maguk korlátolt helyzetében szociális

feladataik megoldására többé-kevébbé igyekeznek, amit igazol, hogy az elmúlt év folyamán *szegények gondozására* 199.937 lei és a szegény iskolás-gyermekek tandíj és egyéb segítségére 491.274 leit fizettek ki. E mellett a nagyváradi egyházközség igen tekintélyes költséggel átépített *Lorántfy Zsuzsánna Árvaházában* 28 gyermeket helyezett el, míg szegényházában 17 elaggott hittestvérnek nyújtott otthont és az iparos-tanulók otthonában 50 bis 55 ifjút vett gondviselő szárnyai alá, hogy azokat a különböző világnézeteknek sodró árijától megvédelmezze és anyaszentegyházunk örök fundamentomához annál jobban odakapcsolja.

Bármennyire jogos és jogtalan panasz hangzik el a mai generációnak egyházi és faji öntudata elhalványodása ellen, mégis elismeréssel kell kiemelni, hogy az áldozatos jócselekedeteknek ki nem aludt szikrái találhatóak még mindig a keménynek látszó emberi szivekben. Azok az *adományok, hagyományok*, amelyek egyházközségünk kezéhez 1937. év folyamán kerültek, kétségtelen bizonyosságai a kálvinista családok régi erényei átöröklésének. Tekintélyes összeg az a 2.421,238 lei, amelyet adományul anyaszentegyházunk elfogadott és bizony egy szebb és boldogabb jövőnek hajnalhasadása van ebben. Jellemző népünk emelkedett gondolkozására az is, hogy egyházközségeink rajtuk kívül fekvő célokra, mintegy 518.183 leit ajánlottak fel. Az adományozók közül ki kell emelnem a következőket: a bihari egyházmegyéből: a biharszentjánosi közbirtokosság 22.000 lei, Mezőtelegden Palotás Mihályné Terge Sára 80.000 lei, Nagyváradon néhai Tóth Lajosné 400.000 lei értékű házat, a réti és velencei nőszövetségek 10.000—10.000 leit, a paptamási politikai község 15.000 leit, a bánáti egyházmegyéből Resicza Kardalos Viktória 10.000 leit, Temesváron Nagy Károly 25.000 leit és Nagy Kálmán 10.000 leit, az érmel-leki egyházmegyében Kádár Józsefné Érábrány 10.000 leit, — Kiss Miklós és neje földbirtokos 25.000 leit, Bónis Elemér köbölkúti földbirtokos 11.006 leit, a micskei nőszövetség 14.000 leit, székelyhidi nőszövetség 17.453 leit, Berettyószéplakon özv. öcsödi Farkas Ferencné 10.000 leit, Érmihályfalván Lovass Dánielné 10.000 leit, Csiri Sándor főgondnok 15.000 leit, Érselinden özv. Rékássy Lajosné 30.000 lei, a nagybányai egyházmegyében kispaleskei közbirtokosság 10.000 leit, Nagybányán Niszner Benger Béláné Beregszászi Ilona 69.816 leit, Szatmáron Kósa Bertalan 11.000 leit, Tabajdy György 10.000 leit, Lorántfy

Egyesület 28.600 leit, Énekkar 20.000 leit, Erdőszádon gr. Dégenfeld Miksa 13.400 leit, Báró Solymossy Tibor Apateleik (Arad) 40.000 leit adományoztak, amelyekre nézve tisztelettel kérem közgyűlésünket, hogy a kegyes adományozóknak köszönete és hálája jeléül, jelen jegyzőkönyvünk kivonatát megküldetni méltóztassék.

Egyházközségeink külső élete nagyvonásokban megnyugtatónak mondható. Ha a sokféle terhek alatt megroskadnak is hittestvéreink vállalai, egyházközségük fenntartásának súlyos gondját még mindig elismerésre méltóan hordozzák, aminek bizonyossága az a 9.557.659 lei és 2544.44 q termény, amelyet adójárulék címen fizetnek. Különben az 1937. évi zárószámadások szerint egyházközségeinknek bevétele 28.504.733 lei, kiadása 27.563.774 lei, a maradvány pedig 940.959 lei volt. — A tőketermészetű vagyon megnyugvást keltőleg növekedett, amennyiben a múltév végén 10.816.420 leit és a külön terményértékben 2.298.921 leit tett ki, amivel szemben az egyházközségek adóssága 13.171.188 lei s ez az előző évi nyilvántartáshoz képest 3.959.346 lei emelkedést mutat. Még ha megengedjük is, hogy a számokban talán nem reális hullámzások lehetnek, azt a ténybeli sajnálatos igazságot azonban le kell szögeznünk, hogy egyházaink anyagi helyzete gyöngül s az adósságok hullámai mindegyre inkább verdesik, minélfogva fel kell emelni figyelmeztető szavunkat a presbiteriumokhoz és a vezető felsőbb egyházi testületekhez, hogy az egyházi kölcsönök ügyében, bölcs és körültekintő belátással járjanak el. Különben a csődbekerülés árnya fenyeget bennünket. Új építkezésbe 1.939.636 leit fektettek be egyházközségeink, míg a régi objectumoknak karbantartása 1.871.197 leit igényelt. Az ingatlanok tűzbiztosítása 126.893.570 lei értéket képvisel.

Már az előző évi jelentésben volt szerencsém kiemelni, hogy behivatalnokaink, mindegyre jobban tarthatatlan helyzetbe kerülnek a miatt, mert gyülekezeteink az évi fizetéseket még csak megközelíthetőleg sem fizetik meg. Ez a jelenség egyenesen elviselhetetlen anyagi nyomoruságba taszítása azoknak az egyházi tisztviselőknek, akiktől anyaszentegyházunk és fajunk számára maradéktalan munkát követelünk meg. Míg ez a proletárságba való süllyesztés egyfelől szégyene az anyaszentegyházunknak, másfelől megcsufolása ennek az örök bibliai elvnek: »Méltó a munkás a maga bérére«, ennélfogva e tény mellett érzéketlenül nem mehetünk el. Hanem elengedhetetlen

kötelességünknek kell ismerni, hogy a kultusztörvény 30. §-ba beiktatott állami segélyeket a hátralékos egyházi tartozások behajtása körül végre-valahára érvényesíteni igyekezzünk. Épen ezért, mert tovább tarthatatlannak ítélem, hogy gyülekezeteink a múlt évben lelkészeinknek 557.631 lei, tanítóinknak pedig 358.689 leivel maradtak hátralékban, nem is említve ezeken kívül még a terménybeli járandóság kifizethetetlen voltát, gondoskodtam arról, hogy tárgysorozatunk folyamán ezzel a kérdéssel közgyűlésünk behatóbban foglalkozni méltóztassék.

A már bevett szokás szerint ugy közép, mint elemi iskoláinkról külön jelentésben számolok be. E helyen csak annyit óhajtok hangsúlyozni és mementóképen kiemelni, hogy iskolaügyünk tekintetében nagyon sok panaszunk van. A részletezés a később előterjesztendő jelentésekben elő fog fordulni. 1937. év folyamán iskolai és vallástanítási célra fenntartó egyházközségeink közel 10 millió leit fizettek ki.

Népmozgalmi adatainknak fontosságát elismerem ugyan, de nem kívánok tulságos nagy súlyt fektetni rá, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy helytálló számok nem kerülhetnek kimutatásainkba amiatt, mert anyakönyvi bejegyzésünknek az állami anyakönyvekkel való összevetése nem megy olyan könnyen. E nélkül pedig olyan nagyfontosságú esetek tűnhetnek el figyelmünk elől, amelyekre fontos okokból különösen súlyt kellene fektetni. A szülöttek száma a múlt év folyamán 4352, amelyből fi 2199, nő 2153, Ezek közül *a keresztelés sákramentomát 55 esetben* nem vették igénybe. Meghalt 3409 református egyén. És pedig fi 1761, nő 1648. A temetési szertartást a nagybányai egyházmegyében *8-an mellőzték*. Házasság kötöttett 1562, amelyből tiszta pár 1241, vegyes pár 321. Arranézve, hogy ez utóbbiak közül *házasságuknak templomi megáldatását hányan mellőzték el*, az esperesi jelentések nem adnak kellő felvilágosítást. Konfirmált 3251 ifju és pedig fi 1454, nő 1777. *Kitért egyházunkból 465, fi 207, nő 258.* E szomorú adathoz nem fűzök kommentárt, csak annyit említek meg, hogy ez az *évenként megismétlődő megdöbbentő vérvesztés*, egyházi és faji szempontból igen szomorú perspektívát nyit fel a jövőre illetőleg és sajnos, hogy tehetetlenek vagyunk ugylátszik a mai emberek materiális gondolkozása miatt, ezeket a lépéseket meggátolni. Az ingadozó statisztikai kimutatások szerint egyházkerületünk lélekszámát 230—250.000 lélekre tehetjük.

Egyházkerületünk lélekszámával kapcsolatban meg kell jegyeznem, hogy a 181 anyaegyház között a Bánsági egyház-megyében fekvő Szentilona anyaegyházközség is bennfoglaltatik. Ám, de ennek a cseh gyülekezetnek, amelyet időszaki jelentések szerint különböző szekták tépnek és szaggatnak, semmiféle kapcsolatot fenntartani nem tudunk. A gyülekezet csak cseh nyelven szolgáló lelkészt hajlandó elfogadni, magyar nyelven egyáltalában nem érintkezhetni velük. Ezelőtt még utánjárással tudtam cseh misszionáriusokat legalább a brünni superintendenciától kiküldetni, akiknek részére az itteni tartózkodási engedélyt is megkaptam. Utóbb azonban már ez lehetetlen. S így évek óta teljesen magukra hagyatottan élnek és a fölmerülő nehéz utazás miatt, csak nagy időközökben és nagy költséggel tudtam magyar ref. lelkészt kiküldeni, hogy vallásunk szertartásai feledékenységbe ne merüljenek.

E kérdésben első helyen a reformátusság ügyét tekintetem s minden faji gondolatot kizártam. Ennélfogva érzem, hogy magasabb kötelességünk ezeknek az atyaliaknak a ref. közösségben való megtartása. Ily szempontból minden lehető megkíséreltem, de eredményre nem jutottam. Most közgyűlésünk plénuma előtt kell megkérdeznem, vajjon elháríthatatlan feladatnak tekinti-e Szentilonának, mint ref. anyaegyháznak megtartását és *kész e célből a messzebbmenő anyagi áldozatra is. Ebben az esetben a célravezető utakat megkeresem* s talán ilyen módon sikert is érhetek el. Különben pedig mivel a román állam egyenesen elutasította a *kongrua megadásának* kérelmét, saját áldozathozatalnak hiányában sorsának kell Szentilonát átengedni.

E. T. rendelkezése szerint a *püspöki egyházvizsgálatot az érmelléki és bihari* egyházmegyék területén ebben az évben is megtartottam. Még pedig meglátogattam a szalárdi, jákóhodosi, paptamási, hegyközpályi, továbbá a margittai, kéci, szalacsi, éradonyi és érmihályfalvai egyházközségeket. A vizsgálatot, nemcsak a gyülekezetek belső, hanem a külső életére, valamint az iskolákra is kiterjesztettem, észrevételeimet és megfelelő utasításaimat mindenütt megtettem és megadtam. Ha figyelembe veszem a megélhetési nehéz viszonyokat, amelyek között gyülekezeteink élnek és az elég gyakorta jelentkező akadályokat, amelyek a nyugodt egyházi élet útjába tornyosulnak, erősebb megjegyzéseim csak a *hegyközpályi* egyházközségben voltak, hol hitfelekezeti iskolánk a megszűnés

veszélye előtt áll amiatt, mert a nem hivatásos tanító működése következtében a tanítványok száma oly mérvben megapadt, hogy talán a következő tanévben már annyi jelentkezés sem fog történni, amennyivel az iskola feladatát teljesíthetné. Feltűnő ez itt azért is, mert jól emlékszem rá, hogy az itteni áldozatkész atyafiak esperességem idején örömmel fejlesztették iskolájukat és ma nem az ő hibájukból, a letörtesség szomorú példája jelentkezik. Kötelességemnek tekintetem, hogy az egyházmegye esperesét, aki részt vett szintén azon az egyházvizsgálaton, a tanítóval szemben a lehető legkomolyabb eljárásra hívjam fel. Megjegyezni kívánom, hogy a látogatandó egyházközségek közé felvett érkeserői és albisi gyűkezeteket az egyházközségek kérelméhez képest ki kellett kapcsolnom, okaikra tekintettel. Legyen szabad nekem itt őszinte köszönetemet nyilvánítani, úgy az érdekelt egyházmegyék elnökségeinek, mint elsősorban fáradhatatlan egyházkerületi főgondnok urunknak, valamint Bónis Elemér, Bartos Adorján tanácsbíró uraknak, amiért az egyházvizsgálat fáradtságos munkáját velem megosztani méltóztattak.

Itt emelem még ki, hogy a szatmárudvari lelkészt hivatalába beiktattam, az egyházkerületi főjegyző ur pedig gyöngékedésekre tekintettel úgy *Érkeserűben*, mint a resicai anyaegyházhoz tartozó *boksánbányai* szórványban templomot szentelt föl. Különösen ez az utóbbi jóleső érzést kelthet közgyűlésünk mélyen tisztelt tagjaiban amiatt, hogy azokon a részeken, a faji és egyházi tekintetben szétszórt barna csontok között áldásos munka folyik, s itt Keresztes József lelkész méltán rászolgált arra, hogy fáradhatatlan apostoli munkájáért köszönetemet és hálámat közgyűlésünk színe előtt lerójjam.

Mégcsak egy pár szóm van mielőtt jelentésemet befejezném. Köztudomásu, főgondnokunk is említést tett megnyitó beszéde során, hogy a magyarságnak és ebben nekünk magyar kálvinistáknak súlyos gyászt okozott néhai *dr Bernády György halála*. Nekünk ezzel a kiváló férfiúval szemben adósságunk van. Ezt az adósságot ha életében nem, halálában legalább le kell törlesztenünk. A súlyos, nehéz napokban, mikor egyházkerületünk ügye a bizonytalanságok hullámain hanykolódott, dr Bernády György volt az, aki önként ajánlotta fel segítő kezét sok és fáradtságot nem ismerő áldozatos cselekedeteivel végre is nyugvó pontot teremtett számunkra, meggyőzve az illetékes állami hatóságokat, hogy ügyünk és kérésünk ma-

gasabb állami és egyházi szempontból komoly figyelmet érdemel. Kérem mélyen tisztelt Közgyűlésünket, hogy ebben a megemlékezésben dr Bernády György sirjára tegyük le hálánk és jóemlékezésünk virágát.

Ezzel rövid jelentésemet megtettem, s szemeim előtt egyházi területen is a »salus rei publicae« vezetett. — Amit kötelességemnek és eskümszerintinek ítéltem meg, azt becsületes lélekkel teljesítettem. Amit azonban úgy ítéltem meg, hogy közgyűlésünk felfogásától kérem és várom a további feleletet, azt tárgyalásunk asztalára letettem. Tiszteletteljesen kérem méltóztassék ezt a jelentést elfogadni és tárgyalás alá venni.

Megkülönböztetett tisztelettel vagyok Főtiszteletű és Méltóságos Közgyűlésnek, hűséges szolgája

Oradea—Nagyvárad, 1938 nov. 12.

Sulyok István,
püspök.

1. Közgyűlésünk a felolvasott jelentést őszinte örömmel fogadja, mint amely nyilvánvaló bizonyosága annak, hogy ha Püspök úr néhány nap multával be is tölti életének 79-ik esztendejét és ha több mint 50 éve munkálkodik is az Ur szöllejében, mégis Isten kedvező kegyelméből nem hanyatló, sőt inkább töretlen testi és szellemi erővel kormányozza a reábizott egyházkerületet s az egyházkerület 1937. évi szellemi és anyagi állapotáról körültekintő gondossággal és bölcsességgel készített püspöki jelentését egész terjedelmében jegyzőkönyvébe iktatja ;

2. abból az alkalomból, hogy a nagyváradai egyházközség presbiteriuma és a nagyváradai magyar társadalom Püspök úr nagyváradai lelkipásztorra elhívásának ötvenedik évfordulóján fölemelő ünnepség keretében adott kifejezést a jubiláns püspök-lelkipásztor iránt érzett mély tiszteletének és szeretetének, egyházkerületünk is odaáll az örvendezők seregébe és őszinte szívvvel köszönti Püspök urat :

eredményekben gazdag életére és munkájára Isten áldását kéri ;

3. Püspök úr jelentéséből mély sajnálattal értesül azokról a jelenségekről, amelyek fájdalmasan érintik egyházi autonomiánkat, iskoláink működését. Köszönetet mond Püspök úrnak, hogy esküjéhez hiven mindent megtesz, amivel református egyházunk és intézményeink utjából az akadályokat elháríthatja ;

4. megütközéssel hallja közgyűlésünk a püspöki jelentéseknek azt az évről-évre visszatérő pontját, mely zárva tartott templomokról beszél ; hogy akkor, midőn a szórványokban élő reformátusok sok ezernyi serege templom után sóvárog, némely templommal bíró gyülekezet zárva tartja templomát, hétköznapiokon, sőt vasárnap délutánokon is. Miután az ilyen esetekben első sorban az egyházmegyék illetékesek intézkedni, felhívja közgyűlésünk az egyházmegyéket, hogy legközelebbi közgyűlésükön vegyék tárgyalás alá a templomoknak ezt a zárva tartását, a hétköznapi és vasárnap délutáni istentiszteleteknek ezt az elmulasztását és a mulasztókkal szemben tett intézkedéseikről az egyházkerületi közgyűlésnek jelentést tegyenek.

5. Jóleső érzéssel hallja, hogy egyházközségeink még a mai nehéz helyzetben is eleget tenni igyekeznek szociális feladataiknak ; közgyűlésünk az áldozatokat hozó egyesületeknek, nőszövetségeknek, kegyes szívű egyháztagoknak elismerését nyilvánítja és elrendeli, hogy az egyházkerület köszönete velök jegyzőkönyvi kivonaton közöltessék.

6. Aggodalommal hallja közgyűlésünk, hogy egyházközségeink adóssága a múlt évben csaknem négy millió leivel emel-

kedett, éppen azért ismételten figyelmezteti őket, hogy a meggondolatlan adósságcsinálástól őrizzék meg; az egyházmegyéket pedig felhívja, hogy a kölcsönök felvételét csak feltétlenül indokolt és elkerülhetetlen esetekben engedélyezzék;

7. a nagymérvű egyházi adóhátralék aggasztóvá teszi a belhivatalnokok helyzetét s közgyűlésünk az egyházi adózásról a tárgyalás folyamán külön határoz;

8. felhívja egyházunk mind hivatalos, mind közrendjeit, férfi és nőszövetségeit, hogy a kitérések ellensúlyozására minden tőlük telhetőt megtegyenek és azon buzgólkodjanak, hogy népünk ebből az egyházunkat és fajunkat pusztító betegségből Isten Lelkének segedelmével gyógyulhasson;

9. Kimondja közgyűlésünk, hogy a dunaszentilonai cseh anyanyelvű ref. egyházközséget anyaszentegyházunk testéhez tartozónak és egyházi hatóságaink alárendeltnek tekinti, s erről a gyülekezetről még áldozatok árán is gondoskodni kíván. Felkéri Püspök urat, hogy a bánági egyházmegye meghallgatásával a dunaszentilonai egyházközség lelkigondozása és kormányzásának biztosítása végett a szükséges rendelkezéseket tegye.

10. Köszönetet mond Püspök úrnak, hogy vállain sok esztendő terhével is kész volt meglátogatni azokat a gyülekezeteket, amelyeknek a megvizsgálását szükségesnek látta s hogy a szórványokban élő testvéreink lelkigondozásának feladatát atyai szívvvel magáénak vallja és a segítség után kiáltóknak gyámolítására siet.

30. szám. Olvastatott Püspök úr jelentése az elemi iskolákról.

1. Egyházkerületi Közgyűlésünk a Püspök úr jelentését elemi iskoláink állapotáról tudomásul veszi.

2. Ismételten kötelességévé teszi az összes felelős tényezőknek, hogy az elemi iskolák életének rendes menetéhez szükséges előfeltételeket teremtsék meg. Nevezetesen :

a) Az esperesek szigoruan örködjének a tanítói fizetések rendes kiszolgáltatása fölött. Ha azt tapasztalják, hogy az egyházközség kezd hátralékban maradni, még a hátralék aggasztó felnövekedése előtt lépjenek közbe, s a mulasztókkal szemben alkalmazzák az E. T. V. tc. 34. §. A) 1. 2. t. ill. ha mulasztás az egész presbiteriumot terheli az E. T. I. tc. 47. §-át.

b) Az egyházi iskolalátogatók a látogatási jegyzőkönyvben felsorolt szempontokat gondosan mérlegeljék, a tapasztalt hiányosságokat szépítés nélkül tárják fel, az esperesek pedig az egyházi látogatási jegyzőkönyvek gondos áttanulmányozása után azonnal intézkedjenek a hiányok pótlásáról.

c) A lelkészek pásztori munkásságuk keretében világosítsák fel a szülőket azon jogukról, hogy gyermekeiket a felekezeti iskolába beirathatják, azokról az alakiságokról, amelyek ezen jog gyakorlásánál szükségesek, azokról az orvoslási módokról, amelyek szükség esetén rendelkezésükre állanak, anélkül azonban, hogy az állami iskola ellen propagandát csinálnának.

3. Felkéri a Püspök urat, hogy az 1750—1938. sz. minisztertanácsi jegyző-

könyv nyomán összes iskolai sérelmeinket részletes memorandumban tárja fel a Nemzeti nevelésügyi miniszterium előtt, de ugyanakkor terjessze elő a memorandumot s a hozzátartozó bizonyító anyagot a kisebbségi kormánybiztosságnak is és kérje közbenjárását azok orvoslására.

Felkéri a Püspök urat arra is, hogy ebbe a felterjesztésbe foglalja be a felekezeti tanítók vasuti 50%-os kedvezményére és a régi nyugdíjigényű tanítók nyugdíjának rendezésére irányuló méltányos kivánságokat is.

4. Az új elemi iskolai tantervvel kapcsolatos intézkedések megtételére egyházkerületi közgyűlésünk a Püspök urat felkéri és felhatalmazza arra, hogy ha ebből folyólag költségek merülnének fel, azokat a legközelebbi egyházkerületi közgyűlésig a tanszer és iskolai nyomtatvány-számla terhére utalványozza.

5. Felhívja az iskolaszéki elnököket, hogy az iskolai ügyekben a püspöki hivatalt állandóan pontosan értesítsék, a Püspök urat pedig felkéri, hogy úgy mint a múltban is, a felmerülő panaszokat a törvény szempontjai szerint elbírálván, keressen orvoslást a minisztériumnál, vagy világosítsa fel a panaszolókat a törvényes állapotról.

6. Felhívja azokat az egyházközségeket, amelyeknek helyzete új iskolák létesítését lehetővé teszi, hogy az anyagi helyzet gondos mérlegelése után, ha a fedezetet saját erejükből biztosítani tudják, tegyék meg az engedélyezésre szükséges lépéseket.

Felhívja az espereseket, hogy a püspöki hivatalnak jelentsék azokat az egyházközségeket, melyek megítélésük szerint új iskola létesítése vagy réginek

fejlesztése tekintetében számításba jöhetnek, hogy a Püspök úr az ilyen egyházközségeket közvetlenül is felszólíthassa.

7. Veres Béla resicai tanítót egyházkerületi közgyűlésünk felmenti a véglegesítési vizsga alól, mert az Erdélyi Egyházkerület igazgatótanácsa igazolja, hogy ottani 1932 szept. 1. előtti működése alapján vizsga nélkül véglegesnek tekintendő. (7639—1938.)

Igazoltnak tekinti egyházkerületi közgyűlésünk azoknak a tanítóknak elmaradását a véglegesítési vizsgáról, akik az egyházkerületi közgyűlés napjáig nov. 23-ig igazoló irataikat a püspöki hivatalba beterjesztették.

8. Felterjesztéssel fordul egyházkerületi közgyűlésünk a Nemzeti Nevelésügyi Minisztériumhoz a kisebbségi kormánybiztosság útján, hogy azokon a helyeken, ahol ez indokolt és református egyházi érdekeink kívánják, ugyanolyan mértékben létesítsen magyar szekciókat, mint az a német községekben már megtörtént.

9. Elrendeli egyházkerületi közgyűlésünk az egész egyházkerület területén, ahol ez szükséges, a tanítói díjlevelek új megállapítását, úgy, hogy a díjlevelek az egyházkerületi minimumot mindenütt kielégítsék és a korpótlékokról is gondoskodjanak. Püspök urat felkéri, hogy ebben a tárgyban az espereseknek az utasításokat adja meg, s ha szükségét látja, bizottságilag állapíthassa meg, mely díjlevelek új megállapítására van szükség.

31 szám.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés.

Középiskolai jelentéseimet rendszeresen azzal az örvendetes megállapítással kezdhetem, hogy látogatásaim alkalmával úgy tanulmányi, mint fegyelmi tekintetben, valamint intézeteink felszerelésében és külső karbantartásában, végül pedig ami talán a legfontosabb, a tanári karok szellemében kielégítő állapotokat találtam.

Intézeteink külső képe nem is változott. Az épületek karbantartása, tisztasága kifogástalan. A felszerelés még fokozott követeléseket is kielégíthet. A gyermekek megjele- nése rendes, viselkedésük fegyelmezett, fellépésük a vizsgálat alkalmával is elfogulatlan, s megállapítható, hogy az anyaggal alaposan és szorgalmasan foglalkoznak. A gyermekek értelmi színvonala is megfelel a jó középiskola követelményeinek, s a végső eredmény a magánvizsgálat mellett is kielégítő, mert 334 osztályozott tanuló közül átment 296, azaz 88·7 százalék. Legjobb az eredmény a liceumban, 180 osztályozott növendék közül átment 164 (91·1 százalék), a szatmári leánygimnáziumban 78 osztályozott növendék közül 66 ment át (84·5 százalék), a nagyváradai leánygimnáziumban 76 osztályozott növendék közül szintén 66 (88·8 százalék.)

Ezekkel a kedvező megállapításokkal szemben aggodalmat keltő jelenségeket is találtam. A beiratkozott növendékek létszáma állandóan csökken. 1935—36-ban volt 432, 1936—37-ben 384, 1937—38-ban 352, f. évben 355 — némi javulás a liceumnál és Nagyváradon, míg a szatmári leánygimnázium 66-ra csökkent. Tekintetbe véve azt, hogy a három intézet együtt ca. 2 milliós költségvetéssel dolgozik, egy-egy növendék a ref. társadalomnak különböző címeken ca. 6000 leujába kerül, holott normális létszámcsökkenés oka a magánvizsgálat rendszere. A szülők nem akarják kitenni gyermekeiket a vizsgai esélyeknek és nem szívesen vállalják a vizsgadíjakat. Sajnos azonban, hogy a magánvizsgálat visszahatását a tanári karokon is észre kellett vennem, bizonyos fáradságot a munkában, ami bénítóan fekszik rá az előadási órákra. Ugyanennek a kedvetlenségnek kell tulajdonítanom, hogy egész fiatal tanároknál észleltem régen divatból kiment módszereket, sőt az anyag előadásában valamelyes bizonytalanságot.

Érdekes p. o. hogy éveken át ismételt megjegyzésekkel

sem tudtam elérni egyik másik ismétlem fiatal tanárnál, hogy előbb tegye fel a kérdést és aztán szólítsa ki a növendékeket, vagy hogy ne hallgasson ki perceken keresztül egy növendéket a többiek bevonása nélkül, mindkét hiba a tanár fáradságának beszédes jele.

Ezeknél a kis lelki erővel könnyen korrigálható hibákon kívül találtam súlyos gondot okozó hiányosságot is. A szatmári liceumnál három rendes tanár van hat helyett, ezek közül egy túl a nyugdíjazási korhatáron, egy pedig a tornatanár. A leánygimnáziumnál ugyanott három rendes tanár van ugyan, de mind a hárman a korhatáron túl, vagy annak közelében. Utánpótlásnak pedig semmi nyoma, holott az Erdélyi Egyházkerület jelentéseiből úgy látom, hogy ebben a tekintetben nem szenvednek hiányt, egyéb értesüléseim pedig azt állítják, hogy okleveles tanárok kellő számban vannak a kisebbségi iskolák ellátására. A Nagyvárad Leánygimnázium ebben a tekintetben sokkal kedvezőbb helyzetben van.

Súlyos szemrehányásokat kellett hallanom a szatmári liceum érettségiző növendékeinek nagy bukási arányszáma miatt is. A kérdés megvizsgálásánál kitűnt ugyan, hogy a jelöltek kedvezőtlen körülmények közt vizsgáztak, azaz olyan bizottság előtt, ahol nem vizsgázhattak magyarul a magyarul tanult tárgyakból. De aggodalmaimat nem oszthatta el teljes mértékben az igazgató jelentése arra nézve, vajjon alkalmas-e a csupa kezdő, oklevél nélküli tanárokból álló tanári kar az érettségi vizsgára való előkészítésre.

Még egy súlyos jelenséget kell megemlítenem. Nehéz körülményeink közt az egyetértés, a testvéri együttműködés elengedhetetlen követelmény. S épen ebben a tekintetben kellett sajnos jelenségeket tapasztalnom, amelyek már a nyílt egyenetlenség határát surolták, s amelyek sürgős kötelességemmé tették, hogy a »reformáció in capite et membris«-t követeljem, hogy milyen eredménnyel, azt ez évi látogatásom alkalmával fogom megállapítani.

Minden nehézség ellenére sem vesztettem el reménységemet, hogy — különösen ha a nyilvánossági jogot sikerülne megszereznünk — sikerülni fog középiskoláinkat a régi színvonalra emelni.

A felsőbb hatóság intézkedései közül meg kell említenem azt, hogy a heti óraszámot jelentékenyen leszállították.

Van ennek egy súlyos következménye. Óraredukciók az

anyag megfelelő megrostálása nélkül, egy órás tárgyak nagy száma, kapcsolatban a tanítási napok csekély számával — olyan súlyos tehertételei középiskolai tanításunknak, hogy erre az illetékeseknek is fel kell figyelniök.

Az óraszám csökkentésének másfelől megvolt középiskoláinkra nézve az a kedvező befolyása, hogy a magyar nyelv tanítását nagyobb (a románnal egyforma) óraszámban vehettük fel a tanrendbe.

Kísérletet tettem arra is, hogy a középiskolai tantestület fizetését rendeztessem, nevezetesen, hogy eltüntessem azon nagy aránytalanságot, ami a nagyváradai és szatmári tanárok fizetése közt az előbbieket hátrányára mutatkozott. Ezen rendezést egyházkerületi igazgatótanácsunk hajtotta végre, azonban a helyettes tanárok fizetési ügyeit véglegesen rendezni nem lehetett, mert a szükséges fedezetet a fenntartók előteremteni nem tudták volna. A helyettes tanárok ügye még azzal is komplikálódott, hogy a tanárképzést új törvény egészen új alapokra fektette, s meg kell várnunk, hogy a gyakorlatban ez hogyan alakul.

Nagyvárad, 1938 november 23.

Atyafiságos szeretettel:

Sulyok István sk.,
püspök.

1. Egyházkerületi közgyűlésünk a Püspök úr jelentését középiskoláink működéséről tudomásul veszi.

2. Felkéri a Püspök urat, hogy az 1750—1938. minisztertanácsi jegyzőkönyv 8. pontjának végrehajtását az érettségi vizsgálatok nyelvére vonatkozólag sürgesse meg az illetékes helyeken.

3. Utasítja a középiskolai igazgatótanácsokat, hogy személyes érdeklődés útján győződjenek meg róla, találhatók-e a kolozsvári és bucurești egyetemeken végzett állás nélküli okleveles tanerők.

Erre vonatkozó jelentésüket a Püspök urnak még az iskolai év vége előtt tegyék meg.

4. A helyettes tanári állások betöl-

tése körül előfordulható panaszok elkerülése végett elrendeli Egyházkerületi Közgyűlésünk, hogy a középiskolák a rendes tanárokkal be nem tölthető állásokra a helyettes tanári választásokat úgy ejtsék meg, hogy legkésőbb aug. hó 5-ig az egyházkerületi elnökségnek a választás eredménye bejelenthető legyen. A választás érvényességéhez az e.-ker. elnökség megerősítése szükséges, s ezt a körülményt a pályázati hirdetményben is ki kell tüntetni.

5. Felhatalmazza E.-ker. Közgyűlésünk a Püspök urat arra, hogy azokat a helyettes tanárokat, akik a törvényes határidőkben a képesítő vizsgálatra nem jelentkeznek, a pályázatból kizárhassa. Felkéri a Püspök urat, hogy kísérelje meg a miniszteriumnál — esetleg a többi felekezetekkel egyetértésben — kieszközölni azt, hogy iskoláink rendes tanári szükségletét az új tanárképzési törvény keretén belül biztosítsa.

6. Felterjesztésben kéri a kisebbségi kormánybiztosság útján, középiskoláink nyilvánossági jogának elismerését.

7. A magyar tanítási terv elkészítésére középiskolánkban bizottságot küld ki, melynek tagjai a Püspök ur elnöklete alatt Ligeti Imre, Bakcsyné Korbuly Irén, Karácsonyiné Gálbory Erzsébet igazgatók és a tanügyi előadó tanácsos. A Püspök ur a tárgyalások vezetésére maga helyett bizottság valamelyik tagját is delegálhatja.

8. Fedezet híján a tanárok fizetésének kedvezőbb megállapítására nézve Egyházkerületi Közgyűlésünk most nem intézkedhetik. Egyébként is a rendes tanárok fizetését már a lehetőségek figyelembe vételével rendezte. A helyettes tanárok helyzetének rendezésére pedig csak

akkor térhet át, ha a kérdés alapja, a helyettes tanárok alkalmazhatóságának kérdése rendezve lesz.

9. Miután a szatmári liceum részére szedett ünnep másodnap perselypénzek mostani kezelésmódja nehézkes, felkéri Egyházkerületi Közgyűlésünk a Püspök urat, hogy az igazgatótanácsi elnökkel és az esperesekkel egyetértésben új befizetési rendszert állapítson meg, amelyben a perselypénz beküldését könnyen és gyorsan lehessen ellenőrizni; továbbá felkéri a Püspök urat, hogy a perselypénz beküldését elmulasztók ellen az E. T. I. tc. 185. §. h) pontja értelmében járjon el.

32. szám.

Főtiszteleltü és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Internátusaink állapotáról szóló jelentésemet a következőkben terjesztem elő:

Működtek a következő internátusok: a szatmári fiuliceum, a nagyváradi leánygimnázium internátusa, a nagyváradi árvaház. Nem működött ez évben sem a szalontai internátus.

Az egyes internátusok állapotáról a következő adatok számolnak be: A szatmári fiuliceum internátusában állandó elhelyezkedett tanulók száma az 1937—38. iskolai évben 34 volt, átmenetileg év közben néhány hónapig még 7 tanuló tartózkodott az internátusban.

Az épületben számottevő bővítés, vagy gyarapítás az elmúlt év folyamán nem történt.

Az egészségi állapot kielégítő volt, járványos betegség nem fordult elő.

Mind a 34 tanuló vizsgára állott, átment 30, ismétlésre utasított 4 tanuló.

Az intézeti alap terhére adott kedvezmények: 3 ingyenes, 1 féldijas és 6 kisebb kedvezményes hely.

A folyó 1938—39. iskolai évre 51 tanuló vétette fel magát.

A nagyváradi ref. leányinternátusban az 1937—38. évben az internátusi növendékek száma 37 volt. Az internátusi helyiségeket az elmúlt év folyamán az igazgatóság teljesen rendbe

hozatta, új munkaasztalokat, szekrényeket és edényeket szerzett be mintegy 75.000 lei értékben.

A tanulók egészségi állapota egész éven át kifogástalan volt. A gyermek tanulmányi eredménye jó volt.

Az internátus az elmúlt év folyamán szegénysorsu internátusi növendékek részére 11.500 lei kedvezményt adott.

Az 1938—39. tanévre az internátusba 50 növendék iratkozott be.

A nagyváradai református »árvaházban« 1937—38. évben: a gyermekek száma: fiú 18, leány 8. összesen: 26.

Az épület, mint azt már az elmúlt közgyűlésen említettem az 1937. év nyarán: 370.000 lei költséggel: két nagy háló, diakonissza-szoba, fürdő-szoba, mosó- és főzőkonyha és mellék-helyiségekkel bővített ki.

Súlyosabb betegségi eset csak egy fordult elő,

Az iskolás-gyermekek tanulmányi eredménye: általánosan jó.

Az intézeti alapból fedezett évi ellátási költségek összege: 264.603 lei (az építkezési költségen felül.)

Egyházkerületi Közgyűlésünk Püspök ur jelentését internátusaink állapotáról tudomásul veszi.

Felhívja a szatmári leánygimnázium igazgatótanácsát, hogy tegye tanulmány tárgyává bármely szerény keretek közt egy internátus létesítését, s tegyen ez irányban javaslatot, mert ezzel remélhető a létszám hanyatlás megállapítása, s a szerény javadalmazásu belhivatalnokok sem lesznek kénytelenek más felekezeti internátusba adni leánygyermeküket.

33. szám. Közgyűlésünk a Baldácsi alapítványból egyházkerületünk rendelkezésére álló 39.026 Leit a következőképen osztja ki:

bánsági egyházmegyében: Bégamonostornak építk.	3000 L.
Fratélia „	10000 „
Lippa építk. adósság	2500 „

bihari egyházmegye	Kövesegyháza építk.	2500 L.
érmelléki egyházmegye	Érselind „	1500 „
nagybányai egyházmegye	Nagytarna „	1500 „
	Borpatak „	1000 „
nagyszalontai egyházmegye	Belényes szórványokért lelkésznek	1000 „
	Belényessonkolyos építk.	5000 „
	Pankota	8000 „
	Magyarcséke egyháznak	1000 „
	Kisháza lévitának	1000 „

a többi kérelmet fedezet hiányában nem teljesítheti; az esperesi hivatalokat pedig felhívja, hogy figyelemmel kísérjék vajjon a segélyezett egyházközségek a meghatározott célra fordítják-e a segélyt s erről a püspöki hivatalnak jelentést tegyenek.

34. szám Özv. Tordai Jánosné karánsebesi lévitalelkész özvegye, özv. Vidics Jánosné kisházai előkönyörgő özvegye, Szaszet Győző kisnyégerfalvai kántortanító, a nagyszalontai egyházmegyének Kisháza közalapi segélyezése tárgyában felterjesztett kérvényét

az egyházkerületi közgyűlés elintézés végett kiadja a közalap-szórvány-missziói bizottságnak.

35. szám. Tárgyaltatott a Közigazgatási Pénztár 1937. évi zárszámadása, amit a Számvizsgáló Bizottság átvizsgált és amit a Pénzügyi Bizottság letárgyalt és elfogadásra ajánl az egyházkerület közgyűlésének.

Közgyűlésünk a zárszámadással összefüggésben a következőket határozza:

a) Egyházkerületi Közgyűlés az egyházkerület alapjairól, nyilvántartási számláiról, hivatalos kiadványairól és közig. pénztárról az 1937. évi dec. hó 31-vel az egyházker. számvevő által elkészített és a számvizsgáló bizottság által felülvizs-

gált pénzügyi bizottsági ülésen letárgyalt zárszámadást tudomásul veszi, jóváhagyja és az egyházkerületi pénztárnoknak a felmentést a szokott fenntartással megadja.

b) A zárszámadás és a vonatkozó jelentések alapján egyházkerületi közgyűlés megütközéssel veszi tudomásul, hogy különböző járulékok hátraléka címén 1,383.204 Lei tartatott nyilván az év végével és hogy ez összegből 381.727 Lei esik a közig. járulékra. Erre tekintettel egyházkerületi közgyűlés megújítja az 54—1937 sz. a) pontja alatt hozott közgyűlési határozatot, sőt azt maga részéről kiegészíti olyképen, hogy olyan esetekben, amikor valamelyik egyház ellen valamilyen hátralék behajtása végett peres eljárás megindítása válik szükségessé, ez eljárást megelőzőleg Főt. Püspök ur küldje ki az érdekelt egyházba a gazdasági ügyosztály valamelyik főtisztviselőjét abból a célból, hogy ott a helyszínen megejtendő bevizsgálás után állapíttassék meg oka annak, hogy miért küzd az egyház pénztára anyagi zavarokkal, mi az oka annak, hogy járulékfizetési kötelezettségének hosszú éveken át, sőt egy évtizedre visszamenőleg sem tett eleget több egyházközség. Az ilyen vizsgálattal felmerülő készkiadásokat az érdekelt egyházak kötelesek viselni és csak ott, ahol az lehetetlen, viseli maga a közigazgatási pénztár. Ez elhatározását egyházker. közgyűlés maga részéről tette azért, mert úgy érzi, hogy csekély áldozattól sok esetben olyan anyagi károknak lehet elejét venni, amelyek később az egyházközség anyagi leromlása mellett a hivek egyház iránti fizető és áldozatkészségének leromlását is maguk után vonják.

c) Egyházker. Közgyűlés kimondja, hogy mindazon egyházközségekkel szemben, amelyek az 1150—1930. sz. a. kiküldött püspöki felhívásra presbiteri ülési jegyzőkönyvi kivonaton választ nem adtak fennálló hátralékos járulékaik rendezésére, — rendbirságot alkalmaz.

f) Egyházker. közgyűlés számvizsgáló bizottság jelentése alapján maga részéről végrehajtja az 54—1937. sz. a. a hivatalos lap kiadásának biztosítása érdekében hozott határozatát és utasítja számvevőséget, hogy az egyházkerület tulajdonát képező különböző hivatalos kiadványok számlája az általuk igénybevett közleményekért, körlevelekért, hirdetményekért a méltányosan számított költségeket az 1937. évi adatok alapján, még az 1938. év folyamán térítsék meg, hogy így a lap elengedhetetlen szerkesztői, korrektori, cikkírói tiszteletdíjai fedezhetők legyenek, a jövőre vonatkozólag pedig egyh.-ker. közgyűlés kimondja, hogy a hivatalos lap korrektori költségei havonként utólagos részletekben utalandók ki.

g) Egyházker. közgyűlés maga részéről hozzájárul ahhoz, hogy az előző években anyaegyházként nyilvántartott Csomaköz terhéről 1425 Lei tűzdi, 3355 Lei hivatalos lap előfizetési díj hátralék töröltessék, miután a kintlevőségek behajtására semmi remény nincs. Ugyanakkor elkötelezi Bere-Csomaköz társegyházát arra, hogy a törlések után fennmaradt tartozásokat 1938. évi dec. hó 31 napjáig a presbiterium rendezze.

h) Egyházker. közgyűlés javasolja, hogy az egyházfenntartási alap 1938. évi hozadéka a közgyűlés 54—1938. sz. d) határozata értelmében a szatmári református Leánygimnáziumnak adassék ki.

36. szám. A közigazgatási pénztár 1937. évi zárszámadásával összefüggésben egyházkerületi közgyűlésünk elhatározta:

b) A zárszámadás és a vonatkozó jelentések alapján egyházkerületi közgyűlés megütközéssel veszi tudomásul, hogy különböző járulékok hátraléka címén 1,383.204 lei tartatik nyilván az év végével és hogy ez összegből 381.727 lei esik a közigazgatási járulék hátraléokra. Erre tekintettel egyházkerületi közgyűlés megújítja az 54—1037 sz. a) pontja alatt hozott közgyűlési határozatot, sőt azt maga részéről kiegészíti olyképen, hogy olyan esetekben, amikor valamelyik egyház ellen valamilyen hátralék behajtása végett peres eljárás megindítása válik szükségessé, ez eljárást megelőzőleg Főtiszteletű Püspök úr küldje ki az érdekelt egyházba a gazdasági ügyosztály valamelyik főtisztviselőjét abból a célból, hogy ott a helyszínen megejtendő bevizsgálás útján állapíttassék meg oka annak, hogy miért küzd az egyház pénztára anyagi zavarokkal; mi az oka annak, hogy járulék fizetési kötelezettségének hosszú éveken át, sőt egy évtizedre visszamenőleg sem tett eleget több egyházközség. Az ilyen vizsgálattal felmerülő készkiadásokat az érdekelt egyházak kötelesek viselni, s csak ott, ahol ez lehetetlen, visel maga a közigazgatási pénztár. Ez elhatározását az egyházkerület közgyűlése maga részéről azért tette, mert úgy érzi, hogy csekély áldozattal sok esetben olyan anyagi károknak lehet elejét venni, amelyek később az egyházközség anyagi leromlása mellett a hivek egyház iránti fizető és áldozatkészségének leromlását is maguk után vonják.

c) Egyházkerületi közgyűlés kimondja, hogy mindazon egyházközségekkel szemben, amelyek az 1150—1938. sz. alatt kiküldött püspöki felhívásra presbiteri ülési jegyzőkönyvi kivonaton választ nem adtak fennálló hátralékos járulékaik rendezésére, rendbirságot alkalmaz.

37. szám. Pénzügyi bizottság előterjeszti a számvevőség által elkészített egyházkerületi közigazgatási pénztár pótköltségvetését az 1939. évi január hó 1-től március hó 31-ig terjedő időre.

Egyházkerületi közgyűlés a közigazgatási pénztár pótköltségvetését 1939. évi január hó 1-től március hó 31-ig terjedő időre 228.370 lei szükségleti, 229.000 lei fedezeti főösszegekkel és 630 lei előrelátható felesleggel elfogadja.

38. szám. Pénzügyi bizottság előterjeszti a számvevőség által elkészített egyházkerületi közigazgatási pénztárának költségvetését az 1939. évi április hó 1-től 1940. évi március hó 31-ig terjedő időre.

Egyházkerületi közgyűlés a közigazgatási pénztár költségvetését az 1939. évi április hó 1-től 1940. évi március hó 31-ig terjedő időre 913.480 lei szükségleti, 916.000 lei fedezeti főösszegekkel és 2.520 lei előrelátható felesleggel jóváhagyja.

39. szám. Pénzügyi bizottság betérjeszti jóváhagyás végett a Református Jövő 1937. évi zárszámadását.

Egyházkerületi közgyűlés a Református Jövő 1937. évi számadását 393.619 lei bevételi, 350.663 lei kiadási főösszegekkel, 42.968 lei múlt évi felesleggel tudomásul veszi és hozzájárul ahhoz,

hogy az összegből a szerkesztői, rovatvezetői és kiadóhivatali tiszteletdíjak 16.500 lei értékben kiutaltassanak. Ugyanakkor tudomásul veszi, hogy a lapkiadás forgó tőkéje az előbbi tiszteletdíj kifizetése után 175.828 leit tesz ki, amelyből beszédetlen előfizetési díj címen 58.934 lei tartatik nyilván.

40. szám. Pénzügyi bizottság előterjeszti a számvétség által készített Református Jövő költségvetését az 1939. évi január hó 1-től 1939. évi dec. hó 31-ig terjedő időre.

Egyházkerületi közgyűlés a Református Jövő 1939. évi költségvetési előirányzatát 392.840 lei valószínű kiadással, 418.300 lei remélhető bevétellel és 25.480 lei előrelátható felesleggel elfogadja.

41. szám. Pénzügyi bizottság előterjeszti az aradi, pósalakai, kágyai, igazfalvai, biharszentjánosi, nagytarnai egyházközségek és végül a nagyszentmiklósi leányegyház hátralékos járulékok rendezése tárgyában hozott javaslatait, amelyeknek alapján egyházkerületi közgyűlésünk

1. az aradi egyházközség hátralékos járulék tartozása ügyében megütközéssel veszi tudomásul azt, hogy az aradi egyházközség a közgyűlés 60—1937. sz. határozatában megadott fizetési kedvezményt sem tartotta be, hanem e helyett törlést kér azzal az indokkal, hogy az egyházközség adófizetőinek jórésze nem teljesíti kötelezettségét. Közgyűlésünk ez indokot elfogadhatatlannak tartja és utólagára utasítja az egyházközség presbiteriumát arra, hogy a múlt évben kivételesen adott kedvezmény felhasználásával a fizetés teljesítését azonnal kezdje meg,

mert ha ezt nem tenné, az esetben közgyűlés az elnökséget bizza meg azzal, hogy a presbiterium ellen a törvény teljes szigorával járjon el.

2. a pósalakai egyházközség hátralekos járulékainak rendezése tárgyában közgyűlésünk beleegyezik abba, hogy a pósalakai egyházközség presbiterium a különböző címeken fennálló és 11.933 lei összeget kitevő kerületi járulék tartozását 1938. évi dec. hó 15-től kezdődőleg öt egyenlő részletben öt év alatt fizesse meg azzal a határozott kikötéssel, hogy amennyiben csak egyszeri részletfizetést is elmulasztana a presbiterium, vagy a következő évekre előírásra kerülő járulék összegeket nem fizetné meg pontosan, akkor az egész tartozást egy összegben esedékessé teszi és annak behajtásával az egyházkerületi ügyészt bizza meg.

3. a kágyai egyházközség járulék tartozása ügyében egyházkerületi közgyűlésünk mielőtt véglegesen döntene, elrendeli az egyházközség anyagi helyzetének ott a helyszínen való alapos bevizsgálását a gazdasági ügyosztály által, hogy a további eljárás tekintetében e vizsgálat eredményétől függővé téve véglegesen határozhasson.

4. az igazfalvai egyházközség segélykérelmét egyházkerületi közgyűlésünk nem teljesítheti, egyidejűleg felhívja a bányai egyházmegye esperesi hivatalát, hogy vizsgálta be mi volt az oka annak, hogy a presbiterium éveken át nem tett eleget járulék fizetési kötelezettségének. A vizsgálat eredményéről közgyűlésünk jelentést kér, hogy annak alapján az elnökség a szükségesnek látszó intézkedéseket haladéktalanul megtehesse.

5. a biharszentjánosi egyházközség hátralékos járulékainak rendezése tárgyában egyházker. közgyűlésünk a presbiterium kérelmét nem teljesítheti, mert nem lát semmi okot arra, hogy e kötelezettség teljesítése alul mentesítse a presbiteriumot, sőt elvárja, hogy a régen esedékessé vált kötelezettségének legkésőbb 1939. márc. hó 31-ik napjáig pontosan eleget tesz, ellenkező esetben pedig az egyházker. ügyészi hivatalt bizza meg a behajtási eljárás megindításával.

6. a nagyarnai egyházközség presbiteriumának kérelmét egyházker. közgyűlésünk nem teljesítheti.

7. a nagyszentmiklósi leányegyház újabb kérelme felett mielőtt döntene egyházker. közgyűlésünk, felhívja a bányási em. esperesi hivatalát, hogy a leányegyház anyagi helyzetét sürgősen vizsgálja be, arról tegyen részletes jelentést a püspöki hivatalnak, hogy annak alapján a további teendőkre vonatkozólag közgyűlésünk meghozza a maga érdemleges határozatát.

42. szám. Az aranyosmeggyesi és mezőtelegdi egyházközségek lélekszám helyesbitést kérnek. Pénzügyi bizottság javaslatai alapján egyházkerületi közgyűlésünk

1. az aranyosmeggyesi egyházközség lélekszám kiigazítási kérelmét az 1938. évre vonatkozólag nem veheti tudomásul, mert a f. évre 244-ben előirt lélekszám az esperesi hivatal által felterjesztett kimutatás szerint iratott elő és így azon utólagos kiigazítás nem eszközölhető.

2. a mezőtelegdi egyházközség kérelmét közgyűlésünk leadja véleménye-

zés igazolás végett az esperesi hivatalnak, hogy annak alapján foglalkozhassék a közalapi bizottság legközelebb tartandó ülésén a kérelemnek azzal a részével, amely a közalapi járulékok hátralékának rendezésére vonatkozik.

43. szám. Nyugdíjintézeti végrehajtó bizottság az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti az egyházkerületi számvevő által elkészített és a számvizsgáló bizottság által átvizsgált lelkeszi nyugdíj és özvegyárva gyámintézet 1937. évi zárszámadását, amit végrehajtó bizottság maga részéről is elfogadásra ajánl, miután azt a számvizsgáló bizottság minden tekintetben rendben lévőnek találta.

a) Egyházkerületi közgyűlés megnyugvással veszi tudomásul a végrehajtó bizottság útján, hogy a nyugdíjintézet vagyona rendesen kezeltetett és bonitás tekintetében teljesen kielégítő. Miután a számadás tételeiben és egészben igazolt és helyes, ennek következtében egyházkerületi közgyűlésünk a nyugdíjintézet 1937. évi zárszámadását elfogadja, azt jóváhagyja és a nyugdíjintézet pénztárnokának a felmentést a szokásos fenn tartással megadja. Közgyűlésünk ugyanakkor tudomásul veszi, hogy a nyugdíjintézet 1937. évi zárszámadásánál a tagdíj bevétel csökkenése következtében előállott 262.868 lei tőkecsökkenés átmenetileg az 1936-ik évről áthozott tőke egyenleg terhére iratott, de ugyanakkor tudomásul veszi azt is, hogy e különbözet a nyugdíjintézet 1938. évi bevételéből fedezetet nyer. E tőkecsökkenés következtében az 1937. év végén a nyugdíjintézeti tőke állaga 7,370.356 lei volt.

b) Egyházkerületi közgyűlésünk a hátralékok behajtása érdekében elrendeli,

az érdekelt nyugdíjintézeti tagok ismételen való erélyes felszólítását és ha ez az eljárás nem hozná meg az eredményt, úgy annak érdekében elrendeli a törvényes eszközök igénybevételét.

c) Közgyűlésünk a nyugdíjintézet adóssai közül azokat, akik vagy amelyek fizetési kötelezettségeiknek többszöri felszólítás ellenére sem tettek eleget, behajtás végett átadni elrendeli az egyházkerületi ügyésznek.

d) Egyházkerületi közgyűlés kimondja, hogy azokban az esetekben, amikor valamelyik egyházközség presbiterium a nyugdíjintézettel szemben fennálló fizetési kötelezettségének az egyházi kölcsönök rendezése tekintetében nem tett eleget, mielőtt a behajtási eljárást folyamatba tenné, hivatalból elrendeli bevizsgáltatni a gazdasági ügyosztály valamelyik főosztályviselője által az érdekelt egyházközség anyagi helyzetét, hogy megállapítható legyen az ok, amiért a presbiterium fizetési kötelezettségének nem tett eleget. A most rendezetlen levő egyházi kölcsönökkel összefüggésben közgyűlésünk már is elrendeli a vizsgálat megejtését.

44 szám. Nyugdíjintézeti Végrehajtó-bizottság az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti a nyugdíjintézet 1939. évi január hó 1-től március 31-ig terjedő időre szóló pót, továbbá az 1939. évi április hó 1-től 1940. évi március 31-ig terjedő időre vonatkozó rendes költségvetési előirányzatot.

Egyházkerületi közgyűlésünk az 1939. évi január hó 1-től március hó 31-ig terjedő időre szóló pót-költségvetést 642.696 lei bevételi, 637.052 lei kiadási főösszegekkel és 5.644 lei előrelátható felesleggel elfogadja.

Az 1939. évi április hó 1-től 1940. évi március 31-ig terjedő időre vonatkozó rendes nyugdíjintézeti költségvetést 2.570.793 lei összbevételi, 2.548.210 lei összkiadási főösszegekkel és 22.583 lei várható felesleggel elfogadja és ugyanakkor utasítja számvevőséget arra, hogy úgy a pót, mint a rendes költségvetési időre az érdekelt nyugdíjintézeti tagok jövedelmének 10 %-át írja elő tagdíjként az alapszabályszerű fenntartói járulékon kívül.

45. szám. A bányai e.-m. lelkészi, az érmelléki e.-m. lelkészi és tanítói, a nagybányai e.-m. lelkészi és tanítói, a nagykárolyi e.-m. lelkészi, a nagyszalontai e.-m. lelkészi és tanítói értekezletei felterjesztették a nyugdíjintézeti alapszabály módosítására vonatkozó javaslataikat.

Egyházkerületi közgyűlésünk a Végrehajtó-bizottság javaslata alapján a nyugdíjintézeti alapszabály módosítását célzó és az egyházmegyék lelkészi, valamint tanítói értekezleteitől beérkezett javaslatok feldolgozásával, illetve a szükséges előmunkálatok elvégzésével megbizta a püspöki hivatal szaktisztviselőit olyképen, hogy az így elkészített javaslatot egy szűkebbkörű bizottság tárgyalja le és terjessze végleges határozathozatal céljából a közgyűlés, vagy annak hiányában az egyházkerületi ig.-tanács legközelebb tartandó ülése elé. A szűkebbkörű bizottság tagjaiul közgyűlésünk az elnökséget, Csernák Béla egyh.-ker. lelk. főjegyző, dr Soós István egyházker. vil. főjegyző, dr Harcsár Géza egyházker. ügyész, a lelkészi kar képviseletében Gy. Kovács József lelkész, a tanári kar képviseletében Kursinszky Kálmán tanügyi előadó,

a tanítói kar képviselőjében Koós Károly ottományi tanító és végül Kovács József és Vargha László, mint az egyházkerület szaktisztviselőket jelölt ki.

46. szám. Az érmelléki református egyházmegye felterjesztette jóváhagyás végett az egyházmegyei lelkeszi, özvegy- és árva-gyámintézet alapszabályát.

Egyházkerületi közgyűlésünk a jóváhagyás végett felterjesztett e.-m. lelkeszi özvegy és árva gyámintézet alapszabályát mindaddig nem erősíti meg, amíg az egyházkerületi nyugdíjintézet alapszabályának módosítása meg nem történik, mert az alapszabályból közgyűlésünk azt látja, hogy annak rendelkezései nem állanak párhuzamban az egyházkerületi nyugdíjintézet alapszabályával.

47. szám. A nagyszalontai e.-m. felterjesztette az egyházmegyei internátus 1935—36. évi számadását tudomásvétel és megerősítés végett.

Egyházkerületi közgyűlésünk a nagyszalontai e.-m. internátus 1935—36. iskolai évről szóló számadását a felterjesztett okmányok alapján 28.119 lei bevételi, 24.811 lei kiadási főösszegekkel, 3.308 lei pénztármaradvánnyal tudomásul veszi. Ugyanakkor tudomásul veszi azt is, hogy az internátus alapjai hiánytalanul megvannak és hogy a 100.000 lei Tisza-féle alapítvány kamatai is befolytak. A számadásokból megállapított, hogy az alapítvány jövedelme a célnak megfelelően használtatott fel.

48. szám. A szatmári ref. Leánygimnázium igazgatótanácsa felterjesztette jóváhagyás végett az intézet 1935—36. iskolai évről szóló zárszámadását, tudomásvétel és jóváhagyás végett.

Egyházkerületi közgyűlésünk a szatmári ref. Leánygimnázium számadását 1935—36. iskolai évről 508.158 lei bevételi, 507.932 lei kiadási főösszegekkel, 227 lei pénztár-maradvánnyal tudomásul veszi.

49. szám. A szatmári ref. Leánygimnázium igazgatótanácsa felterjesztette jóváhagyás végett az intézet 1936—37. iskolai évről szóló zárszámadását, tudomásvétel és jóváhagyás végett.

Egyházkerületi közgyűlésünk a szatmári ref. Leánygimnázium 1936—37. évi iskolai számadását 526.737 lei bevételi, 526.501 lei kiadási főösszegekkel és 236 lei pénztár maradvánnyal tudomásul veszi. s ugyanakkor a számadás rendjén tudomásul veszi azt is, hogy a közpénztár az alapítványi pénztárnak 35.065 leivel, a tartalék alapoknak pedig 225.722 leivel tartozik.

50. szám. A nagykárolyi egyházmegye felterjesztette a bere—csomaközi társegyház anyagi ügyének rendezése tárgyában hozott határozatát.

Egyházkerületi közgyűlésünk a bere-csomaközi társegyház ügyében elrendeli egy új egyességlevélnek oly értelemben való elkészítését, amely a társult egyházak érdekeinek az E. T.-ben előirt rendelkezések figyelembe vételével minden tekintetben megfelel. Közgyűlésünk az új egyességlevélnek presbiterium és e.-m. közgyűlés által történt elfogadása után foglal kozik érdemben a csomaközi egyházi ingatlanok rendbehozatalának kérdésével. Ha szükségessé válna időközben e tekintetben valamilyen sürgős intézkedés megtétele, ugy közgyűlésünk azzal az egyházkerület elnökségét megbizza.

51. szám. Tárgyaltatott a Minerva irodalmi és nyomdai műintézet kérelme, amely szerint a megállapított tankönyvjutalék összegének mérséklését kéri.

Egyházker. közgyűlésünk a Minerva irodalmi és nyomdai műintézet kérelmét nem tudja teljesíteni, tekintettel arra, hogy a tankönyv-jutalék szerves kiegészítő részét képezi a közigazgatási pénztár költségvetésének.

52. szám. Számvevőség jelentése az egyházközségi ingatlanok tűz ellen való biztosítása tárgyában.

Egyházkerületi közgyűlés elrendeli, hogy az egyházközségek presbiteriumai kivétel nélkül vizsgálják felül az egyházközségi ingatlanok tűzbiztosítását és amennyiben az lenne megállapítható, hogy azok a mai viszonyoknak megfelelően tűzkár ellen nem részesülnek kellő védelemben, vagy pedig az időközben végzett javítások következtében beállott változások vagy új építkezések nem jelentettek volna be, úgy e tekintetben a szükségesnek látszó intézkedéseket presbiteriumok az egyházközségek érdekeire tekintettel legkésőbb 1938 évi. dec. hó 31-ig tegyék meg, nehogy azoknak elmulasztása a presbiteriumok tagjainak anyagi felelősségét vonják maguk után. Egyházkerületi közgyűlés kimondja, hogy a jövőben az esperesek az egyházlátogatások alkalmával kötelesek felülvizsgálni a biztosításokat és ha e tekintetben hiányokat tapasztalának, elkötelezni az érdekelt egyházközségeket a pótlásokra.

53. szám. Tárgyaltatott a nagyszalontai egyházközség jelentése a hátralékos egyházi adó-hátralékoknak az állami p. ü. közegek útján történő behajtása ügyében.

Az egyházkerületi közgyűlés megalapítja, hogy a vallásügyi törvény 30. szakaszának helyes értelmezése szerint az egyházközségeknek feltétlen joguk van az állami p. ü. közegek közreműködését igénybe venni az egyházi adóhátralékok behajtása céljából. Ennek következtében nem fogadhatja el sem a vallásügyi miniszteriumnak azt a törvényt magyarázatát, hogy a hivatott törvényszakasz alkalmazása fakultatív, vagyis a jogsegély megadása egyedül az állami közegek tetszésétől függ s hogy a p. ü. közegek útján való behajtás a p. ü. miniszterium szerint azért nem történhet meg, mert az adóhátralékokról szóló kimutatások nem felelnek meg a közjövedelmek behajtásáról szóló törvény 1. szakaszában meghatározott feltételeknek.

Az egyházkerületi közgyűlés törvényben biztosított jogainak megsértését látja a hivatolt megtagadó intézkedésekben s így a törvény 30. szakaszának törvényszerű végrehajtásának kiharcolása céljából memorandummal fordul az illetékes miniszteriumokhoz és a kisebbségi miniszteriumhoz.

54. szám. Az egyházmegyék betérjesztik az 1937. évi szórványmissziói munkáról készített jelentéseiket, amelyek kapcsán

a bánási e.-m. kéri, hogy tulnyomóan szegény egyházait az egyházkerület fokozottabb anyagi támogatásban részesítse ;

a bihari e.-m. jelentésével együtt beküldi az egyházm. missziói bizottság 1938 február hó 12-én kelt jegyzőkönyvét, amelynek 4. pontjában elkötelezi a bizottság a váradlesi lelkészt, hogy jövőben a 80 lelket számláló Váradpósán istentiszteletet tartson s utazási naplójába kiszállásait esetről-esetre jegyezze be. Az e.-m. 22—1938. határozata az e.-m. missziói bizottság

é rendelkezéseivel nem foglalkozott s így érdemlegesen nem is intézkedett. Javasolja az egyházmegye, hogy a missziói nyomtatványokon rovatok nyitassanak áttértek, kitértek, beköltözöttek, elköltözöttek, válástanítás, stb. címen.

Az érmelléki e.-m. kéri az érábrányi segély fölemelését.

A nagybányai e.-m. jelentéséből hiányzik Nagybocskó. Az illető lelkész a mulasztást pótolta, jelentését az e.-m.-i bizottság ülése után felterjesztette. Az e.-m. javasolja, hogy a missziói nyomtatvány rovatok közé vétessék fel egy új, mely a szórványban lakók szociális és egyéb anyagi viszonyairól nyújtson tájékoztatást. Kéri az e.-m.-nek adott közalapi segély fölemelését.

A nagykárolyi e.-m. javasolja, hogy Reszege a berecsomaközi körzetből Piskolthoz csatoltassék.

A nagyszalontai e. m. javasolja, hogy az erdőhegykisjenői lelkész közalapi segélye 4000 Leire emeltesék, a pankotai lelkésznek pedig — tekintettel eredményes missziói munkájára — 1000 Lei közalapi segély adassék, kéri továbbá, hogy a szórványok részére ingyen traktátusok adassanak. Egy kolportőr beállítását sürgeti.

Közgyűlésünk a beterjesztett jelentésekből megnyugvással látja, hogy a szórványokat gondozó lelkészek kettő kivételével, eredményes és lelkiismeretes munkát végeztek; a jelentésekkel kapcsolatban határozza, hogy

1. *Az egyházmegyét* újból és nyomtatékosan felhívja, hogy szórványmissziói jelentésüket a közalapi számadások megvizsgálása alkalmával letárgyalják és a számadással együtt az egyházkerületre felterjesszék, hogy az egyházkerületi közalapszórványmissziói bizottságnak módja legyen az egyházmegyék javaslatait megismerni s ez évi közalapi segélyeket ezek figyelembevételével állapítani meg.

2. *A bihori egyházmegyét* utasítja, hogy haladéktalanul vizsgálja be, hogy a

várad-lesi lelkész mióta nem tart rendszeresen istentiszteletet az egykor iskolával is bíró s még mindig nyolcvan lelket számláló Váradpósa leányegyházban? S hogy a Váradles és Váradpósa között létrejött, az egyházmegye (17—1917.) és egyházkerület (87—1917.) által is megerősített egyezés betartatik-e és mennyiben tartatik be? Tegye vizsgálat tárgyává azt is, hogy a váradlessi lelkész milyen lelki gondozásban részesíti a váradpósai leányegyházat és a szórványokat? Amennyiben úgy Váradpósa, mint a szórványok lelkigondozása körül mulasztást állapítana meg, a fegyelmi eljárást indítsa meg.

3. A *nagybányai* egyházmegye esperesét felhívja, hogy a 66—1937. sz. egyházkerületi határozatnak a nagybocskói missziót illető rendelkezését, ha a szükség még fennáll, haladéktalanul hajtsa végre, a nagybocskói misszió állapotáról sürgősen különjelentést tegyen.

4. A *nagykárolyi* egyházmegyének a reszegei szórványra vonatkozó javaslatát Bere és Csomaköz egyezésének felülvizsgálása után fogja tárgyalni.

5. A *közalapszórvány-missziói bizottságot* felhívja, hogy az egyházmegyének a missziói körök segélyezésére vonatkozó javaslatait az 1939. évi közalapi segélyek megállapításánál lehetőség szerint figyelembe vegye és a missziói nyomtatványokat az újból-nyomtatás alkalmával az egyházmegyék által kért pótlások beiktatásával készíttesse el.

55. szám. A nagybányai egyházmegye 63—1938. sz. határozatában az 54—1929. sz. egyházkerületi határozatra nézve megállapította, hogy az azt szülő okok ma sem szűntek meg, Takács Lajos nagybocskói lel-

kész nem költözött ki székhelyére Nagybecskóra, ma sem részesíti, nem is részesítheti intenzivebb lelki gondozásban a missziója területén lakó egyháztagokat; az egyházmegye esperese élő szóval jelenti, hogy Takács Lajos beadta nyugdíjaztatása iránti kérvényét.

Egyházkerületi közgyűlésünk nem foglalkozik tovább Takács Lajosnak a 70—1937. sz. határozatban is említett beadványaival, hanem felhívja a nagybányai egyházmegye esperesét, hogy amint Takács Lajos nyugalomba vonulásával megüresedik a nagybecskói lelkészi állás, annak betöltéséről sürgősen intézkedjék s minden lehetőt megtegyen arra nézve, hogy a nagybecskói missziói körben a normális állapotok helyreálljanak.

56. szám. A nagybányai egyházmegye 58—1938. sz. határozatával jóváhagyta a nagybányai anyaegyházhoz tartozó Borpatak szórványnak fiókegyházzá alakulását s ezzel kapcsolatban a nagybányai anyaegyháznak és a borpataki fiókegyháznak egymáshoz való jogviszonyát szabályozó, a két érdekelt fél presbitériuma által szabályszerűen hozott határozatokat.

Közgyűlésünk örömmel veszi tudomásul a borpataki szórvány megerősödését,

a nagybányai anyaegyház presbitériumának 47—1938. számú határozatában, s a borpataki fiókegyház 2—1938. sz. határozatában foglalt, a fiókegyházközség lelki gondozását, anyagi szükségleteinek ellátását, a lelkészi szolgálat díjazásának kérdését szabályozó egyházmegyeileg is jóváhagyott egyezséget a maga részéről is megerősíti;

a nagybányai egyházmegyének a borpataki egyház létesítésével kapcsolatban felmerült kérését, hogy a nagybá-

nyai egyházmegye közalapi segélye fel-
emeltessék a közalap-szórványmissziói
bizottsághoz utalja.

57. szám. A bányai egyházmegye Krassófüzes, Fratélia, a bihari egyházmegye Váradless, a nagy-
szalontai egyházmegye Magyarcséke, egyházközség
kérvényét pártolólág terjeszti fel, hogy nevezett egy-
házközségek missziói egyházakká minősítettessenek át
s ennek megfelelő missziói segélyben részittessenek.

Közgyülésünk a beadott kérvényeket
az egyházkerületi elnökségnek azzal adja
ki, hogy azokra véleményét s jövő egy-
házkerületi közgyülés elé terjeszteni szí-
veskedjék.

58. szám. Az ó-királysági magyar reformátusok lelki
gondozásának intézményes biztosítási céljából az er-
délyi egyházkerület igazgatótanácsának megkeresésére
egyházkerületünk 1929 májusi közgyülésé az ügy elő-
készítését munkálni hivatott bizottságba a maga
képviselőit kiküldvén kimondotta, hogy a Misszió
rendezésére a zsinatot látja hivatottnak (VIII. t.-c.)
Ezzel az ügygel azonban sem a kiküldött bizottság,
sem a zsinat nem foglalkozott. Időközben megindult az
u. n. ó-királysági Misszió Barátainak akciója s ennek ér-
dekében a bucurești-i lelkészi hivatal kérte, hogy mű-
ködését egyházkerületünkre is kiterjeszthesse. Ezt a
kérelmet a közalap-szórványmissziói bizottság azzal
terjesztette Püspök úr elé, hogy az egyházkerületün-
ket is érdeklő munkának támogatására hívja fel gyü-
lekezeteinket. Püspök úr azt a felhívást ki is bocsá-
totta s intézkedését az egyházkerületi közgyülés tudom-
ásul vette. A Misszió Barátai egyházkerületünk
területén sok perselyt helyeztek el. A perselyek
utján történő gyűjtés akadályokba ütköztvén, egyik
bucurești-i lelkész személyesen kereste fel nagyobb
gyülekezeteinket. A Misszió Barátai megküldték egy-
házkerületünknek az 1937 áprilistól 1938 április kö-
zötti időről egybe beállított számadásukat, melyszerint

egyházkerületünkben 25.516 Leit bevételeztek. A Misszió Barátainak munkájára vonatkozólag Püspök úr az erdélyi Püspök úrtól azt a felvilágosítást nyerte, hogy erre vonatkozólag az erdélyi egyházkerület még nem intézkedett, ha intézkedni fog, arról értesíti egyházkerületünket is. Ilyen értesítés a mai napig nem érkezett.

Közgyűlésünk Püspök úr előterjesztése után az ó-királysági Misszió Barátainak Végrehajtó Bizottságát nem tekintheti a romániai református egyház törvényes szervének s újból hangsúlyozza, hogy a Misszió ügyének rendezésére egyedül a zsinat hivatott s e kérdést a zsinat figyelmébe ajánlja ;

e kérdés rendezéséig a püspöki hivatalba e célra beküldött perselypénzek, adományok az egyházkerületi pénztárban visszatartandók.

59. szám. Egyházkerületi közgyűlés felülbírálván a bánsági egyházmegye közgyűlése által 1938. év október hó 13. napján, 16. szám alatt hozott határozatot s az orsovai leányegyház és az orsovai evangélikus egyház között vagyoni viszonyaik rendezése tárgyában kötött egyességet, az idézett határozatot azzal a kiegészítéssel hagyja helyben és az egyességet azzal erősíti meg, hogy:

1. Az orsovai evangélikus egyház által 1939. év december hó 31-ig terjedő időn belül fizetni kötelezett 60.000 Leire vonatkozóan a választási jog abban a tekintetben vajjon teljesítésül, 60.000 Lei készpénzt, vagy 120 mázsa búzát fogad-e el — az orsovai ref. leányegyházat illeti meg.

2. A temető céljára szolgáló ingatlan az evangélikus egyház s a református egyház közös használatában marad, s e jog, az orsovai református leányegyház

javára bekebelezendő lesz, az orsovai evangélikus egyház tulajdonjogának a többi ingatlanokra leendő bekebelezésével egyidejűleg.

A határozat a bánsági egyházmegye elnöksége útján, közlendő az orsovai leányegyház presbitériumával, az okirat megszerkesztésével a közgyűlés az egyházkerületi ügyészt bizza meg.

60. szám. Egyházkerületi közgyűlésünk a nagykarolyi egyházmegye közgyűlése által 1938 november 10-ik napján 15. sz. alatt hozott határozatának azt a részét, mellyel Vajda János kismajtényi volt gondnok és »fegyelmi eljárás alatt álló társaival« szemben, akik azonban névszerint megnevezve nincsenek, a kismajtényi egyház ideiglenes adminisztrációja következtében felmerült kiadások és eljárási költségek tekintetében a vagyoni felelősséget kimondotta s kötelezte őket, hogy az összeg szerint meg nem határozott költségeket 15 nap alatt a kismajtényi egyházközségnek fizessék meg,

Vajda János, Botos András, Süveg Zoltán, Botos István, Böszörményi Antal felebbezése alapján felülvizsgálva a gondnok s az összes panaszlottakra kiterjedően megváltoztatja, a vagyoni felelősség kimondását s az eljárási költségben való marasztalást hatályon kívül helyezi, mert az E. T. V. t.-c. 33. §. 10. pontja rendelkezése szerint e kérdésben dönteni elsősorban a nagykarolyi egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság hatáskörébe tartozik.

61. szám. Tárgyaltatott dr Harcsár Géza egyházkerületi ügyész felebbezése a nagybányai ref. egyházmegye 1938. évi augusztus hó 30-án hozott 19. számú azon közgyűlési határozat ellen, amellyel a sárközujlaki egyházközség és Lőrincz János között létrejött egyezséget jóváhagyja.

Az egyházkerületi közgyűlés mielőtt a felebbezés tárgyában határozná, tekintettel a konverziós törvény 69-ik szakaszának c) pontjára, mely szerint olyan adósságok, melyek bűncselekményekből származnak, konverzió alá nem esnek, felhívja az egyházmegyét az esperese útján, hogy állapítsa meg ezen körülményt és pedig az ügyészi felebbezésben foglalt tényleírás alapján és erre vonatkozólag jelentését sürgősen terjessze be az egyházkerület Elnökségének.

62. szám. Tárgyaltatott Papp Árpád és társai felebbezése a nagybányai egyházmegye 1938 aug. 30-án tartott közgyűlésének 51. számú határozata ellen, melyben elutasította a presbiterium azon felebbezését, miszerint az 1938—39. évi választói névjegyzékbe a Berend községi választók felvétele ellen tiltakozott.

A királyhágómelléki ref. egyházker. közgyűlése arra való tekintettel, hogy a választói névjegyzékbe való felvétel megadása vagy megtagadása felett az egyházi törvények I. t. cz. 19-ik §. 7-ik bekezdése szerint végérvényesen az esperes határoz, ennél fogva az egyházmegye határozata ellen beadott felebbezést mint meg nem engedhetőt és mint alaptalant is, elutasítja.

63. szám. Tárgyaltatott id. Csernátoni Béni volt hosszumezői egyházi pénztáros felebbezése a nagybányai ref. egyházmegye 1938 aug. 30-án Nagybányán tartott közgyűlésének 69. számú határozata ellen, amellyel felszólította nevezett volt földvérteli-alap pénztárost, hogy a kezelése alatt álló 1926. évi január 1-én megállapított 8514 lei tőke-összeget és kamatait folyó évi dec. 31-ig fizesse be.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület közgyűlése tekintettel arra, hogy

az egyházi törvények 5-ik törv.-cikk 33. szakaszának 10-ik pontja alapján a kérdés elbírálása az egyházi bíróság hatáskörébe tartozik, ennél fogva a beadott felelkezés folytán a nagybányai egyházmegye 69. számú közgyűlési határozatát feloldja és utasítja az egyházmegye esperesét, hogy ezen ügyet az egyházmegyei közigazgatási bíróság által tárgyalassa le, ahol alkalom adandó felelkezőnek, hogy a felelkezésben foglalt állításait okmányokkal, vagy tanukkal is igazolhassa.

64. szám. Tárgyaltatott Pop Ionel minecanu író kérése a »Szegény-Gazdagok« című Jókai regény román nyelvre való fordítása alkalmából ezen mű subvencionálása tárgyában.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület pénzügyi bizottsága megállapítja a Püspök jelentéséből, hogy a román-magyar kultur közeledés célját szolgáló fenti mű fordítója részére megfelelő erkölcsi támogatást nyújt az által, hogy ezen művet az összes református iskoláknak és nagyobb növendékeknek megvételre ajánlotta, tehát ez által is elősegítette az ezen mű írója által maga elé kitűzött kultur közeledés problémáját. A kérésnek azon részét, amely speciális subvenció megszavazására vonatkozik, ez idő szerint fedezet hiányában, legnagyobb sajnálatára nem teljesítheti.

65. szám. Egyházkerületi közgyűlésünk a beérkezett belmissziói jelentésből

a) megnyugvással veszi tudomásul, hogy Püspök urunk minden lehetőet elkövet, hogy a tisztán lelki életet ápoló belmissziói egyesületek zavartalanul foly-

tathassák áldásos munkásságukat; fölkéri közgyűlésünk Püspök urat, hogy a királyi helytartóságoknak ill. hadtestparancsnokságoknak a vallásos összejövetelek szabadon tartására vonatkozó általános engedélyét méltóztassék román és magyar fordításban mindenik lelkészi hivatalnak megküldeni és ugyancsak két-nyelvű rendeletben felhívni a lelkészeket, hogy az engedélyeket mutassák be a helyi hatóságoknak és ennek megtörténte után, kezdjék meg az összejöveteleik megtartását.

b) Meglepetéssel értesül közgyűlésünk, hogy az egyházmegyék legnagyobb részben nem tárgyalták le végrehajtás céljából múlt évi közgyűlésünk belmissziói határozatait és így nem is állapítható meg, hogy azokat végrehajtották volna, vagy ezzel foglalkoztak volna. Helytelenítéssel itéli meg közgyűlésünk azt a tényt, hogy egyes egyházmegyék belmissziói jelentései vagy nem idejében, vagy egyáltalán nem érkeztek be és így sem számszerűleg, sem lényegében nem áll módjában közgyűlésünknek tiszta képzet alkotni egész kerületünk belmissziói munkájáról. Mindezek miatt megismétli múlt évi közgyűlésünk 73. b), é), f) és k) pontjaiban foglalt határozatait és kötelezi az illetékeseket azok pontos végrehajtására.

c) Mivel közgyűlésünk azt állapítja meg, hogy a vezetőkben, a lekipásztörökben a belm. munka terén a lélek és buzgóság hanyatlóban van és újabb felszításra van szükség, közgyűlésünk felkéri Püspök urat, hogy egyhkerületünk lelkészeit — alkalmas időben — esetleg a kerületi lelkészértekezlet keretében hívja össze lelkészi konferenciára, ahol

a meglankadt buzgóság és munkakedv új lendületet nyerjen. Hogy pedig ezen minél több lelkész résztvehessen, kéri, hogy a szegény lelkészek részére a lehetőség szerint valamely rendelkezésre álló forrásból méltóztassék segílyt nyújtani.

66. szám. A nagyszalontai egyházmegye felterjesztése alapján

közgyülésünk felkéri Püspök urat, hogy keresse meg a vallásügyi miniszterium útján a hadügyminiszteriumot olyan rendelet kiadása iránt, mely szerint a katonai előképzős ifjak gyakorlatozása olyan időben történjék, hogy az istentiszteleteken résztvehessenek, mert különben teljeseek elszoknak a templombajárástól, — továbbá az ifjakat a saját templomaikba vezessék istentiszteletre.

67. szám. A nagyszalontai egyházmegye felterjesztést indítványoz a kultuskormányhoz a vasárnapi korcsmázás megszüntetése végett.

Kerületi közgyülésünk teljes mértékben látja azokat a veszedelmeket, melyeket a vasárnap délutáni korcsmái mulatózások főképp fiatal gyermekekre nézve jelentenek, azért felterjesztést intéz a miniszterelnök és kultuszminiszteriumhoz, hogy az illetékes miniszteriumoknál hasanak oda, miszerint a korcsmák vasárnaponként — mint a művelt nyugati államokban, nálunk is zárva tartassanak. Egyidejűleg felhívja a lelkészeket és presbitereket, hogy ifjainknak ettől a bűnös szokástól visszatartása érdekében minden tőlünk telhetőt igyekezzenek megtenni.

68. szám. Minthogy a borbélyüzleteknek vasárnapi nyitvatartása miatt az ebben az iparban munkálkodó mesterek, segédek és tanulók a vasárnap d. e. istentiszteleten egyáltalán nem vehetnek részt, közgyűlésünk

elhatározta, hogy az illetékes miniszteriumhoz tiltakozó felterjesztést intéz, rámutatva, hogy a vasárnapi munkaszünetnek ebből a megrontásából sokkal több erkölcsi kár származik, mint amennyi anyagi hasznot eredményez.

69. szám. Megdöbbenéssel értesül a nagyszalontai egyházmegyei közgyűlés határozatából, hogy egyes u. n. vallásos összejövetelek alkalmával semmiféle lelki szolgálat nincs, azaz ének, imádság és igehirdetés nélkül tartják meg. Kötelezi azért

a lelkipásztorokat, hogy minden vallásos összejövetelet énekléssel kezdjenek és végezzenek, imádsággal nyissanak meg és feltétlen tartsanak igehirdetést.

70. szám. A nagyszalontai egyházmegye közgyűlése felterjesztést intéz arra nézve, hogy a ker. miszsiói utazótitkár más szolgálataitól annyira mentesítessék, hogy a ker. egyházközségeit gyakrabban felkereshesse.

Közgyűlésünk teljesen méltányolja a kérés fontosságát és felkéri Püspök urat, hogy a lehetőség szerint könnyítsen az utazótitkár sokoldalú és terhes munkáján, hogy minél több időt tölthessen uton a belm. és főképen az ifjusági munkák eddiginél nagyobb eredményű folytatása érdekében.

71. szám. A nagykárolyi egyházmegye közgyűlése utasította a belmissziói előadót, hogy az évi belmissziói jelentések szeptember 1-től aug. 31-ig készítendőek el

és felkéri főként Püspök urat, hogy intézkedjék arra nézve, hogy egységesség kedvéért a többi egyházmegyék jelentései hasonlóképen ugyanezen határidő megtartása mellett készíttessenek el.

Közgyűlésünk a kérést nem látja indokoltnak, mert a belm. munkákról a polg. év szerint is el lehet számolni és az aug. 31 dátum különben sem lenne helyes, mert az egyházmegyei gyűlésekre nem lehetne kellő időben feldolgozni, amennyiben azok rendes ideje szeptember közepe szokott lenni. És végül a belm. jelentéseknek összhangban kell állani az egyházlátogatási jegyzőkönyvekkel, azok pedig mindig a polgári év adatait foglalják magukba.

72. szám. Az érmelléki egyházmegye fölterjesztést intéz a házasulandók részére kiadandó könyvecske ügyében, melyet az egyház az esküvő alkalmával ajándékba adjon az új párnak. A könyvecske tartalmára nézve vázlatot is mutat be.

Közgyűlésünk a javaslatot általánosságban elfogadja és felhívja az iratterjesztési bizottságot, hogy kivitelére terjesszen közgyűlésünk elé egy ilyen munkának úgy szellemi mint pénzügyi részére kiterjedő részletes javaslatot.

73. szám Az érmelléki egyházmegye felterjesztésében az javasolja, hogy

kerületünk készíttessen keresztelési vagy családi lapocskát, melyet a lelkész a kereszteléskor kötelezőleg adna a szülőknek. A nyomtatvány több rovatot foglalna magában, melyekbe bele lehetne írni a szülők, a gyermek nevét, a születés, konfirmálás, esketés és esetleg az elhalálozás idejét, melyeket az egyes alkal-

makkor a lelkész töltene ki és csak e lap alapján volnának a gyermekek a ref. elemi iskolába fölvehetők.

74. szám Az érmelléki egyházmegye közgyűlése arra kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy a belmisszió és más — népünk gazdasági életének racionalizálására irányuló bizottságok javaslatait először a lelkészértekezlet elé terjesztessenek és azok véleményezése után kerüljenek a közgyűlésre.

Közgyűlés az indítványt technikai okokból kivihetetlennek tartja. Mivel ilyen nyomtatvány több egyházban régóta használatban van, közgyűlésünk kötelező határozathozatalát feleslegesnek tartja, ellenben fölhívja azokat az egyházközségeket, melyekben ez még nincs szokásban, hogy vezessék be.

75. szám. Közgyűlésünk mult évi határozata értelmében fölhívja a lelkészi hivatalok útján az IKE-eket, Leányszövetségeket, a Férfi- és Nőszövetségeket, valamint az Énekkarokat,

hogy évenként tartsák meg közgyűléseiket, melyeken számoljanak be az évi működésükről. Közgyűlésükre kötelesek a presbitériumot meghívni s az ott elhangzott beszámolókat a presbitérium elé beterjeszteni, melyekkel a presbitérium a lelki ügyeket tárgyaló gyűlésen foglalkozik. Bár a pénztári számadást a vezetőségek saját hatáskörükben is megvizsgálják, mindazáltal kötelesek a presbitériumnak megvizsgálás végett beterjeszteni.

76. szám. A nagyszalontai egyházmegye felterjesztést intéz arranézve, hogy iskolai és egyszerűbb énekkarok részére adjon ki kéthangra átírott énekekből álló kis énekeskönyvet.

Közgyűlésünk felhívja az iratterjesztési bizottságot, hogy a kiadni szándékolt ilyen célu énekek közé hozzáértők által átírt kéthangu énekeket is vegyen föl.

77. szám. Minthogy egyházi énekkaraink között szükség van egyöntetűsége és munkájuk eredményesebbé tétele végett egységben tömörítésre, közgyűlésünk szükségét látja kerületünkben a ref. énekkarok szövetsége megszervezésének.

Ennek előkészítő munkálatát bizottságra bizza, melynek tagjául Nemes Elemér, Boros Jenő, dr Szabó Lajos lelkészeket és Herczeg Kálmán, Csecskedi Károly és Vári Imre karnagyokat megválasztja.

78. szám. Örömmel értesült közgyűlésünk, hogy

egyházkerületi Nőszövetségünk november hó 20—21-én Nagyváradon áldásos konferenciát tartott, mely alkalommal magas színvonalu vallásos-kulturális estélyt rendezett és közgyűlését is megtartotta. A konferencia megrendezéséért az előadóknak, valamint a nagyváradi Nőszövetségek tagjainak elismerését és köszönetét nyilvánítja.

79. szám. Sajnálattal értesül közgyűlésünk, hogy a nőszövetségi munkában lelkesen buzgólkodó Ajtay Béláné és Szaplóczay Bertalanné, kiket kerületünk a munkával hivatalosan is megbízott, eltávozásuk folytán a munkától megváltak.

Lelkes és áldásos működésüket jegyzőkönyvben megörökíti és erről őket kivonatban értesíti.

80. szám. Minthogy a Debreceni Kollégium ebben az évben jutott el fennállása 4 százados forduló-

jához és minthogy felértékelhetetlen és meghálálhatatlan az a hatás, melyet a Kollégium a mi egyházkerületünk területén volt és meglevő iskoláinkra, egyházainkra és egyesekre 4 század alatt gyakorolt, közgyűlésünk elrendeli, hogy

a tél folyamán egy vallásos ünnepély keretében minden egyházban emlékünnepélyt tartsanak, melyen a Kollégium történetének ismertetése keretében rója le háláját az ősi főiskola és ennek sorsát bölcsen intéző gondviselő Isten iránt.

81. szám. Belmissziói előadó jelenti, hogy Orth Győző belm. titkár beterjesztett jelentése szerint a folyó évben három körút és több kiszállása alkalmával 30 egyházat látogatott meg. Több körutat az ostromállapottal járó intézkedések miatt nem tehetett. Résztvett a nagykárolyi IKE. és a nagyszalontai leánykonferencián, valamint a bánági egyházmegye nőszövetségi konferencián Ujmosnicán, és az egyházkerületi nőszövetségi konferencián és Aradon, valamint Nagyszalontán ifj., illetve leánynapon. Állandó lakhelyén, Nagyváradon nagyon sok alkalommal teljesített szolgálatot, szerkesztette a Ref. Jövőt, résztvett a Ref. Könyvtár és Gyermekkönyvtár szerkesztésében. A belmissziói munka végzésére Munkatervet készített.

Egyházkerületi közgyűlésünk a belmissziói titkár buzgó működéséért elismerését fejezi ki.

82. szám. A bánági egyházmegye fölterjesztést intéz nagy gyülekezeteinek paróchiális körökre osztása tárgyában, hogy egy paróchiális körben ne legyen több 1500 léleknél.

Közgyűlésünk az indítvány fölött napirendre tér.

83. szám. A bánági egyházmegye fölterjesztést intéz szórványainak megfelelő gondozása végett szórványmissziói állásnak szervezése tárgyában.

Közgyűlésünk az indítványt visszateszi a bányászati egyházmegyéhez, hogy e tárgyban részletesen kidolgozott javaslatot terjesszen föl a legközelebbi közgyűlésre.

84. szám. A bányászati egyházmegye javasolja, hogy minden gyülekezet minden évben rendezzen misszióhetet, melyen vegyen részt egy vendég-lelkész, akinek legyen alkalma nemcsak az egész gyülekezetnek, hanem a belmissziói alakulatoknak külön is előadást tartani.

Közgyűlésünk az indítványt egyházközségeink figyelmébe ajánlja.

85. szám. Tárgyaltatott az iratterjesztési bizottság jelentése az 1937-ik évről.

1. Egyházkerületi közgyűlésünk megnyugvással vette tudomásul az iratterjesztési bizottság által ismertett jelentésből az iratterjesztés tovább fejlődését az 1937-ik év folyamán. Ugyanakkor sajnálatos állapotban állapítja meg, hogy még ma is vannak olyan egyházközségek, melyekben teljesen ismeretlenek kiadványaink a hívek nagy száma előtt, legalább is a rendszeresen vezetett kimutatásból ez tapasztalható. Éppen ezért egyházker. közgyűlésünk a 74—1937. sz. a. hozott határozatának 1., 3. és 6. pontjait nemcsak, hogy továbbra is fenntartja, hanem az abban foglalt szigorú alkalmazását is kéri a Főt. Püspök úrtól, mert bebizonyosodott tény, hogy a belm. munka hatásos segítőeszköze az írott szó, a református sajtó.

2. Egyházkerületi közgyűlésünk az iratterjesztési osztály saját és idegen kiadványokból az 1937-ik évben 408.103 lelt forgalmazott, ami az előző évvel szemben 69.096 lelt emelkedést mutat. Tudomásul veszi közgyűlésünk azt is,

hogy az előbb említett kiadványokért, az Árvaházi Képes Naptárért, továbbá a Református Jövő előfizetési díjába összesen 970.081 lei vételeztetett be, ami az előző évhez viszonyítva 64.364 lei emelkedést jelent. Közgyűlésünk ennek ellenére is tovább szorgalmazza az iratterjesztés fejlesztését, mert úgy érzi, hogy sok gyülekezetben a lélekszámhoz viszonyítva még mindig nincs meg az az eredmény, amire jogosan számítani lehetne.

3. Közgyűlésünk tudomásul veszi, hogy az Árvaházi Képes Naptár jövődelméből megállapodás szerint 13.700 lei iratott az egyházkerület javára.

4. Közgyűlésünk hozzájárul ahhoz, hogy a missziói körök és szórványok részére 20.000 lei erejéig olyan kiadványok bocsáttassanak ingyen szétosztás céljából rendelkezésre, amelyekből nyilvánvalóan felesleges számmal rendelkezik az iratterjesztés.

5. Iratterjesztési bizottság javaslata alapján közgyűlés elhatározza, hogy az albizottság üléseire legalább évnegyedenként egyszer Debreczeni István és Arday Aladár bizottsági tagokat is behívja és készkiadásait az utiköltség és napidíj számla terhére kiutalja.

6. Végül közgyűlésünk felkéri Főt. Püspök urat, tegye megfontolás tárgyává, hogy vajjon nem volna-e lehetséges az iratterjesztési kiadványok vidéken való terjesztése érdekében egy utazó kolportört beállítani.

86. szám. Tanszerraktárunk szerény kereteihez képest igyekezett a szükségletet kielégíteni.

A belmissziói előadóval történt megbeszélés alapján javaslatot tesz a paróchiális Könyvtár 1939. évi folyamára vonatkozólag.

Egyházkerületi Közgyűlésünk a jelentés tudomásul vétele mellett elrendeli, hogy 1939. évi paróchiális könyvtárjelentés címén a Református lelkipásztor könyvének II. kötetét a tanszerraktár kellő számban szerezzék be és ossza szét.

Felhatalmazza a Püspök urat, hogy az iskolai nyomtatványok és tanszershámla 1938—39. számadási év végén mutatkozó készpénzfölöslegéből legfeljebb Lei 5.000 s tételekben kamatnélküli iskola-felszerelési kölcsönt engedélyezzen a rászoruló iskoláknak, kizárólag az ill. lelkész azon nyilatkozata ellenében, hogy a kölcsön 12 részletben államsegélyéből levonható.

87. szám. A tankönyvraktár üzletmenete az elmúlt évben kielégítően alakult. Tartozásainkat letörlesztettük, s ott tartunk, hogy kisebb méretű munkálatokhoz, mint p. o. volt a Konfirmációs Káté kiadása, kölcsönt fölvennünk nem szükséges.

Nehéz helyzetbe kerültünk az elmúlt évben a kisbetűs hangjegyes énekeskönyvvel. A kiszámított fogyasztást egyházközségeink valóban lelkes támogatása messze túlhaladta, s ezen örvendetes, de előre nem látható körülmény miatt 3 hónapon keresztül hiányzott raktárunkból a kisbetűs énekeskönyv. Az új 10.000 példós kiadás árusítását június 16-án kezdtük meg, s már ismét elfogyott belőle 2701 db. Ha ez a forgalom így tart, még a következő egyházkerületi közgyűlés előtt meg kell indítanunk a 3. kiadás nyomását.

Teljesen elfogyott a nagybetűs énekeskönyv rendezés kiadása, s a drágább biblianyomó papíron készült kiadás csak nagyon rövid időre és hiányosan fedezi a szükségletet. Ezért halaszthatatlan egy 5000 példós új kiadás rendezése, ami a szükségletet előre láthatóan évekre fedezi.

Teljesen kifogy terv szerint raktárunkból a I—II. III. IV. és V. osztályos vallástani kézikönyv. Az elemi iskolai tantervben beállott változás következtében eb-

ben a pillanatban nem lehet tájékozódni arra nézve, hogy jövő évre milyen kézikönyveket használhatunk, s az új pályázat eredménye még nem dőlt el.

Megjelent az új egyházkerületi káté is. A nyomtatott 5000 péld. a szükségletet kb. négy évre fedezi. Ez elég idő tapasztalatok gyűjtésére, hogy a következő kiadást ezek nyomán kijavítva állítsuk a konfirmáció előkészítés szolgálatába.

Megjelent az új kiadású ABC-s könyvünk is. A bíráló-bizottság számos javítást hajtott végre rajta, érdemes munkával az összes bejelentett kifogásokat gondosan megrostálták, az elfogadhatókat kijavították. Sajnos, munkájuk javarészában saját erejükre voltak hagyatva, mert beérkezett jelentések nem voltak eléggé részletesek.

Egyházkerületi közgyűlésünk a tankönyvkiadó bizottság jelentését tudomásul veszi és:

1. Felhatalmazza az elnökséget a kisbetűs zsoltár új kiadásának rendezésére. amennyiben ez a jövő évi Közgyűlés előtt szükségessé válnék, beleértve az összes felmerülő költségek fedezését 150.000 leji hitelkeret erejéig, a nyugdíjintézettől felvehető kölcsön alakjában is.

2. Elrendeli a nagybetűs énekeskönyv 5000 péld. ban leendő kiadását, s az elnökséget a kiadás intézésére, az összes felmerülő költségek fedezésére felhatalmazza. Hitelkeret Lei 200.000, szükség esetén ez az összeg a nyugdíjintézettől vehető fel kölcsön alakjában.

3. Felhatalmazza az elnökséget, hogy az új áll. isk. tanterv folytán előállott helyzethez és a vallástani kézikönyvek bírálatának eredményéhez képest, az 1937—38-c) határozat elvi sérelme nélkül átmeneti és halasztó intézkedéseket tessen, s a vallástanítás folytonosságáról, akár az új tankönyvek ideiglenes használatba vételével, akár a régi tan-

könyvek tovább használatával gondoskodják, s az ezzel fölmerülő kiadásokat fedezhesse, s ha erre a célra a számlák forgótókéje nem lenne elegendő, a szükséges összeget kölcsön útján nevezze meg.

4. Elrendeli Egyházkerületi Közgyűlésünk, hogy a lelkészek az 1938—39. és 1939—40. tanév folyamán az új Konfirmációs Káté használata körül felmerült tapasztalataikat gondosan gyűjtsék össze.

A Püspök urat felkéri, hogy ezen tapasztalatoknak minden fokozatu lelkészértekezleteken leendő letárgyalásáról az esperesek útján úgy gondoskodják, hogy a leszűrt eredmények az új kiadásnál értékesíthetők legyenek.

88. szám Segélyosztó-bizottságunk a kulturtaxa és tanulmányi segély-alap terhére gondoskodott a tanítók és tanítójelöltek, a teológusok és a belhivatalnokok gyermekeinek segélyezéséről.

A kerületi közgyűléshez közvetlenül, vagy az egyházmegyék útján beérkezett kérvényeket előterjeszti.

Egyházkerületi közgyűlésünk tudomásul veszi a Segélyosztó-Bizottság jelentését.

A beérkezett kérvényeket átadja az elnökségnek a jövő költségvetési év kezdetében rendelkezésre álló fedezet erejéig leendő elintézés végett.

Megismétli egyházkerületi közgyűlésünk azt az elvi határozatot, hogy semmiféle, akár személyi, akár egyházközségi segély addig ki nem fizethető, míg az ill. egyházközség kulturtaxa és tanulmányi segély tartozásait a Püspök úr utasításai szerint nem rendezte.

89. szám. A Nagyváradon működő bizottság előtt vallástani pótképesítő vizsgálatot tettek a következők:

1938 június 27-én: Zurgovszky Margit, Rovács Ida, Cs. Nagy Jolán, Nemlaha Margit, Váczy Ilona; 1938 augusztus 30-án: Györky Gizella. -- A Szatmárt működő bizottságtól jelentés nem érkezett be.

Egyházkerületi közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi, s elrendeli a sikeresen vizsgázottak részére az oklevél kiadását.

A Nagyváradon működő bizottsághoz Juhász Károly bizottsági tag helyére Kiss Béla igazgatót küldi ki.

90. szám. A nagyszalontai egyházmegye 1938—11. sz. határozatával szabályrendelet-tervezetet terjeszt fel. Eszerint a tanítóválasztások nagyjában a lelkészválasztások módjára történének.

Egyházkerületi közgyűlésünk nem akarja áttörni a jelenleg érvényes VI. törvénycikken alapuló szolgálati pragmatikát. Ennek 106. és köv. §§-i intézkednek a tanítóválasztásról. Azokról az esetekről, mikor ez a szabályzat kiegészítésre szorul, közgyűlésünk már intézkedett (p. o. a tanítók választhatósága).

Mint elvi szempontra mutat rá egyházkerületi közgyűlésünk arra a tényre, hogy a tanítói szolgálat folytonossága nem biztosítható azokkal az eszközökkel, amikkel a lelkészi szolgálaté, s már ezért sem alkalmazhatók a lelkészválasztásra vonatkozó intézkedések a tanítói választásokra.

91. szám. A nagykárolyi egyházmegye 1938. évi 18. sz. határozatával javaslatot tesz a tanítói köri gyűlések számának kevesbitésére.

Egyházkerületi közgyűlésünk megállapítja, hogy a belső igazgatás, tehát a tanítói köri értekezletek működésére vonatkozó szabályzat alkotása is az iskola-

fenntartók, ill. azok fölöttes egyházi hatóságainak joga tehát közönbös számunkra az állami tanítók részére elrendelt körü értekezletek száma.

Tekintettel a javaslat további indokolására, egyházkerületi közgyűlésünk a tanítói körü értekezletek szabályzatának 14. pontját a következőképen módosítja: »... A körü értekezletek az esperes előzetes hozzájárulásával az összejövetelek számát leszállíthatják, azonban ebben az esetben...« stb. végig változatlanul.

92. szám. Az érmelléki református egyházmegye közgyűlése 1938. évi 11-b) határozatával javasolja, hogy a beadott minta szerinti statisztikai rovatokat a kerületi iskolai nyomtatványraktár az előmeneteli és mulasztási napló fedél-lapjára nyomtassa reá.

Egyházkerületi közgyűlésünk a javaslatot elfogadja és az iskolai nyomtatványraktárt a végrehajtással megbizza.

93. szám. Az érmelléki református egyházmegye közgyűlése 1938—11-f) határozatával a tanítói szolgálati pragmatika olyan átalakítását kéri, mely ugy az iskolafenntartó, mint a tanítóra nézve a mai körülményeknek teljesen megfeleljen.

Egyházkerületi közgyűlésünk kénytelen a javaslat fölött napirendre térni, mert nem vághat az új szolgálati pragmatikával a hozandó törvény elébe.

94. szám. Az érmelléki református egyházmegye közgyűlése 1938—11-g) határozatával javasolja, hogy a kerület tanügyi bizottság egy havonta megjelenő szaklapot indítson meg, hogy a pedagógiai fejlődésről a tanítói kar állandóan tájékozva legyen.

Egyházkerületi közgyűlésünk rámutat arra, hogy hivatalos lapunk örömmel

és csaknem korlátlanul áll a tanitóság rendelkezésére pedagógiai szakcikkek közlése céljából.

Egyébként a javaslat fölött kénytelen fedezet híján napirendre térni.

95. szám. Az érmelléki református egyházmegye közgyűlése 1938—11-h. határozatával javasolja a tanitói kar fizetésének fölemelését, mivel az állandó és tetemes áremelkedés folytán a megállapított tanitói fizetési minimum nem képes fedezni a legegységibb szükségleteket sem.

Egyházkerületi közgyűlésünk nem látja egyházközségeink anyagi helyzetét alkalmasnak arra, hogy tanitói fizetés-emelést rendelhessen el.

Fenntartja tehát a tanitói fizetésekre vonatkozó eddigi határozatát, de ahhoz, mint már előbbi határozataiban is kifejezésre juttatta, szigorúan ragaszkodik.

96. szám. A nagybányai református egyházmegye 1938. évi 9. számú határozatával megkeresi az egyházkerületi tanszerraktárt, hogy elemi iskolai tanfelszerelésről gondoskodják, tartsa raktáron az egyházak mérsékelt áron és idejében beszerezhessék szükségleteiket.

Egyházkerületi közgyűlésünk a javaslat célszerű voltának elismerése mellett megállapítja, hogy a tanszerraktár jelenlegi alapja nem elegendő nagyobb-szabású raktár beszerzésére.

A vidéki egyházközségeknek a tanszerraktár a lehetőséghez képest rendelkezésére áll.

97. szám. A bihari református egyházmegye 1938. évi 15. számú határozatával javasolja:

1. Az »Egyházkerületi Tanitói Értekezlet« mielőbbi megalakítását.

2. A tanítói fizetési minimum 24.000 Leiről 36.000 Leire való emelését; a hátralékos fizetések kiszolgáltatásának biztosítását fegyelmi eljárás bevezetésével is; a korpótlék fizetésére vonatkozó kerületi határozat végrehajtását; a korpótlék kiszolgáltatásának azon módját, hogy a korpótlékokat egyházkerületi járulékok címén a kerületi pénztárba fizessék be, s a tanító a kerületi pénztárból vehesse fel; hogy a díjlevél szerinti alapfizetést és kántori fizetést ne számítsák be a korpótlékba; a javadalmi földek adójának az egyházközségre való áthárítását.

3. A tanítói államsegély valamint az iskolák részére járó községi, illetőleg városi segélyeknek az egyházkerület útján való sürgetését, valamint egy tanítókból álló bizottság megszervezését oly célból, hogy az a kormánynál az államsegély ügyében eljárjon.

4. A kerületi tanügyi tanácsosi állás mellett egy elemi iskolai kerületi előadói tisztség szervezését, melyre egy tanításban magát kitüntetett tanító alkalmaztassék.

5. A tanító javadalmazására szolgáló természetbeni járandóságok értékének megállapítását.

6. A tanítóknak az állami nyugdíjintézetbe való felvételének és kedvezményes vasuti jegynek sürgetését.

7. A tanítói inkadrálások elkészítését.

1. Egyházkerületi Közgyűlésünk elrendeli, hogy a tanügyi előadó készítse el az egyházmegyei tanítói értekezletek szabályzatának tervezetét, az egyházmegyék tárgyalják le ezt a szabályzatot, s ha így az egyházmegyei tanítói egyesületek működésének kellő keretei biztosítva lesznek, az egyházmegyék újabb javaslata alapján meg fogja alakítani az egyházkerületi tanítói értekezletet, esetleg a kerületi igazgatótanács határozata alapján.

2. A tanítói fizetésekre nézve egyházkerületi közgyűlésünk álláspontját már

fentebb leszegezte. A központi adminisztráció a korpótlékok beszédését és kifizetését nem vállalhatja, mert még a legteljesebb siker esetén is ez az eljárás csak nehézkesebbé tenné a korpótlékok fizetését.

3. A tanítói államsegély sürgetésére vonatkozólag már fennebb határozott, azonban külön deputáció kiküldését ebből a célból fölöslegesnek találja.

4. A kerületi tanügyi tanácsosi állás mellett célszerűnek látná egyházkerületi közgyűlésünk egy egyházkerületi elemi iskolai előadói állás szervezését. Azonban az egyházkerületi költségvetésben erre fedezet nem lévén, egyházkerületi közgyűlésünk a Bihari egyházmegye javaslatát kiadja az összes egyházmegyének véleménynyilvánítás végett, azzal a felhívással, hogy az állás javadalmazására szolgáló fedezetet is jelöljék meg.

5. Egyházkerületi Közgyűlésünk megjegyzi, hogy a tanítói javadalmazás felértékelése tekintetében már ismételten a javaslat szelleme szerint intézkedett.

6. A tanítóknak az állami nyugdíjintézetbe való felvételének kérelmezésére az egyházkerületi közgyűlés a jelenlegi helyzetet nem tartja alkalmasnak.

7. Elrendeli Egyházkerületi Közgyűlésünk, hogy a tanügyi előadó készítse el a tanítók inkadrálását s felkéri Püspök urat, hogy azt az érdekeltekkel való közlés után terjessze a legközelebbi egyházkerületi közgyűlés elé.

98. szám. A hiripi egyházközség presbitériuma felebbezést jelent be a nagybányai egyházmegye közgyűlésének 1938. évi 75. sz. határozata ellen, Rajz Erzsébet helyettes tanítónő fizetési ügyében.

Egyházkerületi közgyűlésünk a fel-
lebbezésnek helyt ad, s feloldva a nagy-
bányai egyházmegye 1938—75. sz. hatá-
rozatát, az ügyet az E. T. V. tc. 32. §
5. pontja alapján bírósági eljárás alá
utalja.

99. szám. Bánsági egyházmegye 37—1938. sz.
jkvi határozatában megerősítette s hasonló célból fel-
terjeszti a karánsebesi egyházközség presbitériuma és
közgyűlése által teljes törvény és szabályszerűséggel
megállapított új lelkészi díjlevelet,

melyet közgyűlésünk is megerősít s
a 75—1938. sz. határozattal való záradé-
kolását elrendeli.

100. szám. A bánsági egyházmegye 38—1938. sz.
jkvi határozatában megerősítette és hasonló célból fel-
terjeszti a szigetfalui presbitérium 21—1938. és egy-
házközségi közgyűlés 22—1938. sz. törvényesen hozott
jkvi határozata alapján készített szigetfalui kántortanítói
díjlevelet és pártolólag azt a kérést, hogy mint C) liz-
tás állás, a jelenlegi javadalmas emelkedő korpótléká-
nak fedezésére magasabb segélyt adjon egyház-
kerületünk.

Egyházkerületi közgyűlésünk az ira-
toknak a bánsági egyházmegye esperesi
hivatalához visszaküldése kapcsán elren-
deli, hogy nem a jelenlegi javadalmas
szolgálati éveire tekintettel, hanem a
26-h—1935. sz. közgyűlési határozatunk
szerint állíttassék ki a díjlevél, és pedig
a 36-i—1937. sz. közgyűlési határozat
figyelembevételével s az így kiállított díj-
levél a 75—1934. közgyűlési határozattal
záradékolva terjesztessék fel végső meg-
erősítésre.

A jogerős díjlevél alapján aztán fo-
lyamodhat segélyért az egyházközség a
24-i—1936. közgyűlési szám figyelembe-
vételével a Főt. Püspök úrhoz.

101. szám. Bánsági egyházmegye 39—1938. sz. közgyűlési határozatában megerősítette és felterjeszti a temesvári egyházközség presbitériumának f. év jul. 15-én kelt 31. sz. és az egyházközségi közgyűlésnek f. év jul. 31-én kelt 3. sz. jzkvi határozatát, amelyben megszervezi az önálló kántori állást és megállapítja annak díjlevelét.

Egyházkerületi közgyűlésünk az E. T. vonatkozó rendelkezéseinek teljes betartásával hozott határozatokat megerősíti, az önálló kántori állás szervezését jóváhagyja, annak négy példányban felterjesztett díjlevelét jóváhagyó záradékkal a 75—1938. sz. kgy. határozatunkkal ellátni rendeli.

102. szám. A bihari egyházmegye esperesi hivatala 519—1938. sz. alatt felterjeszti az egyházmegye közgyűlése által 34—1938. jzkvi számmal megerősített fugyivásárhelyi önálló kántori állás szervezését kimondó és díjlevelet megállapító presbiteri és közgyűlési határozatot.

Egyházkerületi közgyűlésünk, mert a díjlevél az E. T. I. t.-c. 114. §. b) pontjának meg nem felel az összes rávonatkozó e.-megyei és egyházközségi határozatokat megsemmisíti.

103. szám A bihari egyházmegye esperesi hivatala 517—1938. sz, a. végső jóváhagyásra felterjeszti a kisszántói egyháztanács által 21-b) sz. jzkvi határozatban megállapított kántortanítói díjlevelet, melyet az egyházmegye közgyűlése 33 a) sz. határozatában megerősített.

Egyházkerületi közgyűlésünk a díjlevelet nem hagyja jóvá, hanem elrendeli, hogy a presbitérium jegyzőkönyvében, a díjlevélre vonatkozó határozatban a névszerinti szavazás megtörténte fel

legyen tüntetve az E. T. I. t.-c. 43. §-a szerint, a díjlevélbe vétessék be a korpótlék az 1935. évi 26. Ehkgy. határozatunk szerint, végül a díjlevélre vezettessék reá a 75—1934. sz. e.-ker. kgy. határozatában jelölt záradék.

104. szám. A nagybányai egyházmegyei közgyűlés 38—1938. sz. jzkvi határozatával megerősítette és hasonló céllal felterjesztette a máramarosszigeti egyházközség egyháztanácsának f. év jul. 31-én kelt 4. sz. határozata alapján kiállított új lelkészi díjlevelet, melyet az tett szükségessé, hogy egyházhatósági jóváhagyással a lelkész használatában levő díjlevél szerinti 30 kat. hold kaszáló földből 9 kat. hold 997 négyszöglet eladtak és 1 kat. 200 négyszögöl szántóföldet megvettek a lelkész használatára s így a díjlevelet a tényleges állapot szerint kellett kijavítani.

Egyházkerületi közgyűlésünk a díjlevelet a maga részéről is megerősíti.

105. szám. A nagybányai egyházmegye közgyűlése 29—1938. sz. határozatában megerősíti és végső jóváhagyásra közgyűlésünkhöz felterjeszti a pusztadaróci egyházközség tanácsának a f. évi jul. 31-én szabályszerű határozatával megállapított új lelkészi díjlevelet, amelyben a régi lelkészi díjlevéllel szemben a javadalom azzal is emelkedett, hogy Kanizsay Jenő lázári földbirtokos, a nagykárolyi e.-megye tanácsbírája 30.000, Ember Gézáné pusztadaróci földbirtokos 30.000, Nagy Béla lázári földbirtokos, a nagybányai e.-megye tanácsbírája 5.000, Madarasy Árpád pusztadaróci földbirtokos 3.500 Leies adományából vásárlandó összes földek a lelkész javadalmát képezik.

Egyházkerületi közgyűlésünk a felterjesztett iratokból nyilvánvalóan törvényesnek talált díjlevelet jóváhagyja, záradékolását elrendeli. A fentnevezett adományozóknak jócselekedetükben rejlő, istenes örömet és Istentől gazdag áldást kíván.

106. szám. A nagybányai egyházmegye esperesi hivatala 966—1938. sz. a. felterjeszti a vetési egyházközség presbitériumának, f. év jul. 10-én 3. jzkvi határozatával kiállított díjlevelet, mely fizetés-csökkentést mutat. Ezt a díjlevelet egyházmegyei közgyűlés 28—1938. sz. jzkvi határozatában nem hagyta jóvá, »mert a díjlevél módosítására ok nem forog fenn.« Ezt az egyházmegyei határozatot Németh Elemér a vetési egyház főgondnoka megfélebbezte azzal, hogy kéri jóváhagyni a presbitérium határozatát.

Egyházkerületi közgyűlésünk a Németh Elemér felebbezésének elutasításával, az egyházmegye határozatát helybenhagyja, mert a díjlevél változtatásra semmiféle hitelt érdemlő okmányt és tárgyi okot a felebbezés nem adott. Ennélfogva az új lelkésznek a régi lelkészi díjlevél adandó ki és abban a készpénz járandóság 1:24 arányban veendő fel.

Erről az illetékes esperesi hivatal, Németh Elemér a vetési egyház főgondnoka, a vetési egyház presbitériuma jegyzőkönyvi kivonaton értesítetnek.

107. szám. A nagyszalontai egyházmegye 29—1938. sz. határozatával megerősítette és felterjeszti a kisnyégerfalvai lévita állás díjlevelét, a vonatkozó presbiteri határozat nélkül.

Közgyűlésünk a presbiteri határozatok felterjesztésére az illetékes esperesi hivatalt felhívja s annak beérkezése után a díjlevelek megerősítő záradékolását a 75—1934. sz. Egy. határozat figyelembevételével elrendeli.

108. szám. A nagyszalontai egyházmegye közgyűlése 32-c—1938. sz. jegyzőkönyvi határozatával megerősítette és felterjeszti a magyarcsékei egyházközség lelkész díjlevelét jóváhagyás és végső fokon való megerősítés céljából.

Egyházkerületi közgyűlésünk sem az e.-megyei határozatot nem hagyja jóvá, sem a díjlevelet nem erősíti meg, mert az E. T. I. t.-c. 43. §-nak betartása az iratokból nem tűnik ki.

109. szám. A nagyszalontai egyházmegye felterjeszti a 35—1938. sz. kgy. határozatával általa is jóváhagyott és egyházkerületi közgyűlésünktől is teljesíteni kért azt a határozatát a gyantai egyházközség presbitériumának, amelyben 35—1938. jzkvi szám alatt a legáció intézményét megszünteti azért, mert csak az impérium változás után nagy nehézségekkel bevezetett legációval szemben a hívek olyan ellenséges magatartást tanúsítanak, hogy a legátusnak még az uti költsége sem igen gyűl össze, sőt a legatum összegyűjtésére még ember sem akad a gyülekezetben.

Egyházkerületi közgyűlésünk fájó érzésekkel hallja a gyantai egyházközség híveinek ellenséges magatartását és nem református keresztyén gyülekezethez méltó szűkkeblűségét a legáció intézményével szemben, de még fájóbb érzésekkel hallja, hogy a gyülekezet előljárósága ahelyett, hogy kellő felvilágosítással az áldozatos keresztyén szeretet és református segítő készség felébresztésével vezetné a híveket a helyes utra, a legáció intézményének megszüntetését határozza el. Ez a valóban szokatlan eljárása a gyülekezetnek és presbitériumának annyival inkább bántó, mert Gyanta nemcsak több mint 1000 lélekszám, Istentől gazdagon megáldott határral bíró, egyetlen iskolát fenn nem tartó gyülekezet, hanem azért is, mert sokkal kisebb, jóval szegényebb s amellettt iskolát fenn tartó gyülekezetek örömmel fogadják a legátust s véle az alkalmat, hogy áldozatot hozzanak a magyar református

jövőt építő ifjaink és iskoláink megsegítésére és fenntartására.

Mindezekért egyházkerületi közgyűlésünk az iratokat visszavárólag azzal teszi vissza az illetékes esperesi hivatalhoz, hogy a canonica vizitáció, vagy más illő alkalommal a gyülekezetet és előljáróságát e kérdésben felvilágosítani, jobb belátásra bírni igyekezzék és kivizsgálni azt, mi a mélyen rejlő oka ennek a nem református keresztyénekhez illő magatartásnak. Erről a kolozsvári theológiai fakultás igazgatója, az illetékes egyházközség presbitériuma és esperesi hivatala jzkvi kivonatban azzal értesítetik, hogy legátus az ügy befejezéséig nem küldetik.

II. szám. Az érmelléki egyházmegye 43—1938. sz. határozatával felterjeszti Orosz Lajos érkeserői lelkésznek a supplicio visszaállítására vonatkozó indítványát.

Közgyűlésünk az időszerűtlen javaslat felett napirendre tér.

III. szám. Tárgyaltatott özv. Gál Ferencné szül. Sápó Eszter mezőtelegdi egyháztag ajándékozási szerződése.

Az egyházkerületi közgyűlés, tekintettel arra, hogy az ajándékozási szerződés és a presbiteri elfogadó határozat között eltérés mutatkozik, felhívja a mezőtelegdi egyházközséget, hogy az ajándékozási szerződés tartalmának megfelelő presbiteri elfogadó határozatot hozzon, ezt terjessze fel. Egyuttal felhatalmazza az egyházker. elnökséget, hogy amennyiben a mezőtelegdi egyházközség e határozatnak megfelelő presbiteriumi jegyzőkönyvet felterjeszti, a bemutatott ajándékozási szerződést jóváhagyó záradékkal lássa el.

112. szám. Tárgyaltatott az örvéni egyházközség ingatlan-csere ügye.

Az egyházkerületi közgyűlés az egyrészt az örvéni egyházközség, másrészt Nagy Jánosné szül. Fazekas Juliánna, Pataki Imre és neje szül. Kovács Klára és Ardelean Flórián és neje szül. Sütő Juliánna, örvéni lakosok között az örvéni 228. sz. tkvi betétben 871—6. 871—7. és 871—8. hrzi sz. a. ingatlanok, illetve az örvéni 603. sz. tkvi betétben 949—3. hrzi sz. a., az örvéni 663. sz. tkvi betétben 710., 711. és 712. hrzi sz. a. és az örvéni 709. sz. tkvi betétben 626—39. és 726—51. hrzi sz. a. foglalt ingatlanokra vonatkozólag szabályszerűen létrejött és egyházmegyeileg jóváhagyott ingatlan csere-szerződéseket jóváhagyja és elrendeli azok megfelelő záradékolását.

113. Tárgyaltatott az érbrányi egyházközség osztályos egyességi szerződése.

Az egyházkerületi közgyűlés az érbrányi egyházközséget érdeklő s az egyházközségnek az érbrányi 23. számú tkvi betétben foglalt ingatlanaira vonatkozó s az érmelléki egyházmegye által jóváhagyott osztályos egyességet jóváhagyja és elrendeli annak megfelelő záradékolását.

Felhívja az érbrányi egyházközséget, hogy az osztályos egyesség telekkönyvi elintézését az e.-m. ügyész ural ellenőriztesse s ennek eredményéről tgyen jelentést.

114. szám. Tárgyaltatott az érselindi leány-egyházközség vételi- és ingatlan-eladási ügye.

Az egyházkerületi közgyűlés az érselindi 19. sz. tkvi betétben foglalt 187—1.

és 188—1. hrzi sz. ingatlanokra vonatkozólag az érselindi egyházközség, mint vevő és Farkas Zsuzsánna, érselindi lakos, mint előadó között szabályosan létrejött és az érmelléki egyházmegye által jóváhagyott vételi szerződést jóváhagyja és megfelelő záradékolással látja el.

Egyben hozzájárul ahhoz, hogy a megvett ingatlant az egyházközség áruba bocsássa azzal, hogy a vételári összeg egy más, imaház céljaira jobban megfelelő ingatlan vételére fordíttassék s ez időpontig a befolyt vételári összeg ilyen alapként őriztessék.

Felhívja az egyházközséget, hogy az ingatlan tehermentes átírását az e.-m. ügyész ural ellenőriztesse és ennek eredményéről tegyen jelentést.

115. szám. Tárgyaltatott az érselindi egyházközség ingatlan-vételi ügye.

Az egyházkerületi közgyűlés felhívja az érselindi egyházközséget, hogy Prázsa Mihály és neje sz. Kele Juliánna ottani lakos eladók útján a telekkönyvet abba a helyzetbe hozassák, hogy az egyházközség tulajdonjoga átírható legyen. Ennek megtörténte és igazolása után az adás-vételi szerződést az elnökség jóváhagyási záradékkal fogja ellátni.

116. szám. Tárgyaltatott az amaci egyházközség ingatlan-csere szerződése.

Az egyházkerületi közgyűlés az amaci 100. sz. tkvi betétben 506. hrzi sz. a. foglalt s az amaci egyházközség tulajdonát képező ingatlanra és az amaci 617. sz. tkvi betétben 15 4., 16/1. és 17/2. hrzi sz. a. foglalt s Katona Gusztáv és neje amaci lakosok tulajdonát képező in-

gatlanokra vonatkozólag szabályszerűen létrejött és a nagybányai egyházmegye által jóváhagyott ingatlan-csere szerződést jóváhagyja és elrendeli annak megfelelő záradékolását.

Felhívja az egyházközséget, hogy a csere-szerződés tehermentes tkvi átírását az egyházker. ügyész urral ellenőriztesse s ennek eredményéről tegyen jelentést.

117. szám. Tárgyaltatott a halmi-i egyházközség belső kölcsönügye.

Az egyházkerületi közgyűlés a halmi-i egyházközségnek azon belső kölcsön műveletét, mellyel a Halmi-i Egyesült Banknál 17.300 Leiben fentállott konverziós kölcsön tartozását teljesen egészében kiegyenlítette az ugyanezen hitelintézetnél kezelt s a hitelintézet konverziós egyessége folytán 10.537 Leire csökkent egyházi alapok betétkönyvi állományával, s mely műveletet, mint az egyházközségre feltétlenül előnyösét a nagybányai egyházmegye is jóváhagyott, — jóváhagyja azzal a feltétellel, hogy az egyházközség tartozik az egyházi alapoktól ekként kölcsönvett 10.537 Leit öt év alatt egyenlő évi részletekben visszatéríteni, mely kötelezettségéről tartozik szabályszerű adólevelet kiállítani és a püspöki hivatalnak bemutatni.

Megbizza a nagybányai esperes urat, hogy a belső kölcsön visszafizetését évenként ellenőrizze és ellenőrzésének eredményét évenként jelentse.

118 szám. Tárgyaltatott a kispaleskei egyházközség belső kölcsön-ügye.

Az egyházkerületi közgyűlés a kispaleskei egyházközségnek a saját alap-

jaiból történt s a nagybányai egyházmegye által jóváhagyott 10.240 Leies kölcsön felvételét jóváhagyja és kötelezi az egyházközséget, hogy az ekként felvett belső kölcsönt 1932. évtől számított évi 1 %-os kamataival együtt 1938. évtől kezdődőleg tiz év alatt évenkénti egyenlő részletekben fizesse vissza.

Megbizza a nagybányai esperes urat, hogy a kölcsön visszafizetését évenként ellenőrizze és ellenőrzésének eredményéről tegyen jelentést.

119. szám. A nagybányai egyházközség belső kölcsöne esedékes részletfizetésének elhalasztását kéri.

Az egyházkerületi közgyűlés a nagybányai egyházközség halasztás iránti kérelmének helyt adva a belső kölcsön visszafizetési részleteire 1941. évi január hó 1. napjáig halasztást a nagybányai egyházmegye döntésével egyetértően és felhívja az egyházközséget, hogy ez időpontig gondoskodják a törlesztési kötelezettség pontos teljesítésének biztosításáról.

Megbizza a nagybányai esperes urat, hogy jelen határozat végrehajtását ellenőrizze és ellenőrzésének eredményéről tegyen jelentést.

120. szám. Tárgyaltatott a nagybányai egyházközség ingatlan-vételi ügye.

Az egyházkerületi közgyűlés tudomásul veszi az igazgatótanács azon intézkedését, amellyel jóváhagyta egyrészt özv. Fülep Imréné sz. Diószeghy Berta urnő, nagybányai lakosnak a nagybányai egyházközség javára történt 200.000 Leies készpénz adományát és hogy jóváhagyta

és jóváhagyási záradékkal látta el a nagybányai 2222. sz. rkvi betétben foglalt ingatlanok az ajándékozott készpénzen történt megvásárlásáról szóló szerződést és a nagylelkű ajándékozó iránti háláját tolmácsolja.

121. szám. Tárgyaltatott özv. Balkó Istvánné sz. Petky Ilona nagybányai egyháztag 10.000 Leies alapítványa.

Az egyházkerületi közgyűlés a szabályszerűen elkészített s a nagybányai egyházmegye által jóváhagyott alapítólevelet jóváhagyja és elrendeli annak megfelelő záradékolását.

122. szám. Tárgyaltatott a szatmári egyházközség ingatlan-eladási ügye.

Az egyházkerületi közgyűlés a szatmári egyházközség tulajdonát képező s a szatmári 945. sz. tkvi betétben 4838—16. és 4838—17. hrzi sz. ingatlanokra nézve a szatmári egyházközség, mint eladó és Mészáros Ferenc és neje, és Fekete Sándorné sz. Gál Róza, szatmári lakosok, mint vevők között szabályszerűen létrejött és a nagybányai egyházmegye által jóváhagyott szerződést jóváhagyja és elrendeli annak és a szerződéshez mellékelte vázrajznak megfelelő záradékkal leendő ellátását.

123. szám. Tárgyaltatott a szatmár-vármegyei Lorántffy Zsuzsánna Egyesület »Boros Jenő esperes-lelkész szeretetház-alap« c. alapítványa.

Az egyházkerületi közgyűlés a Szatmár-vármegyei Lorántffy Zsuzsánna Egyesületnek »Boros Jenő esperes-lelkész szeretetház-alap« c. 65.000 Lei kezdőtőkével

létesített alapítványáról szóló s a nagybányai egyházmegye által jóváhagyott alapító levelet jóváhagyja és elrendeli annak megfelelő záradékkal való ellátását.

124. szám. Tárgyaltatott a szatmárnémeti-i ref. főgimnázium ingatlan eladási ügye.

Az egyházkerületi közgyűlés a szatmárnémeti-i ref. főgimnázium, mint eladó és Beregi István ref. igazgató-tanító, szatmári lakos között a szatmári 954. sz. tkvi betétben 4838—13. hrzi sz. ingatlanra vonatkozólag szabályszerűen létrejött és a nagybányai egyházmegye által jóváhagyott adás-vételi szerződést azzal a feltétellel hagyja jóvá, hogy a főgimnázium előzetesen jelentse, hogy a vételári összeg, amelynek a szerződés értelmében már be kellett volna folyni a főgimnázium pénztárába, teljes egészében kiegyenlítést nyert-e. A vételár szerződés-szerű kiegyenlítését tartalmazó jelentés vétele után az igazgató-tanács az adás-vételi szerződést jóváhagyási záradékkal fogja ellátni.

125. Tárgyaltatott a tamásváraljai egyházközség ingatlan eladási ügye.

Az egyházkerületi közgyűlés a tamásváraljai egyházközség tulajdonát képező s a tamásváraljai 25. sz. tkvi betétben 113. hrzi sz. a. foglalt ingatlanának önkéntes árverésen történt értékesítését a nagybányai egyházmegye határozatával egyetértően jóváhagyja. Tudomásul veszi, hogy az ingatlant Egyed Mátyás ottani lakos, mint legtöbbet ígérő 10.900 lei vételárért megvette.

Elrendeli, hogy a befolyt vételári összeget ingatlan vételi alap címén ke-

zelje az egyházközség s azt a legrövidebb idő alatt, de legfeljebb 2 éven belül más ingatlan vételére fordítsa.

Elrendeli, hogy az egyházközség által bemutatandó, szabályszerűen kiállított adás-vételi szerződés jóváhagyási záradékkal láttassék el.

126. szám. Tárgyaltatott a gencsi egyházközség ingatlan-csere ügye.

Az egyházkerületi közgyűlés az egyrészt a gencsi egyházközség tulajdonát képező, gencsi 11. sz. tkvi betétben 90—1. másrészt a Molnár László és neje gencsi lakosok tulajdonát képező, a gencsi 173. sz. tkvi betétben 86—1. hrzi sz. a. foglalt ingatlanok cseréjére vonatkozólag szabályszerűen létrejött s a nagykárolyi egyházmegye által jóváhagyott csere-szerződést azzal hagyja jóvá, hogy a csere-szerződés telekkönyvezésével járó összes költségeket Molnár László és neje viseljék s az általuk felépíteni kötelezett elváltató kerítés tulajdonjoga a gencsi egyházközség tulajdonát képezze.

Megbizza a nagykárolyi e.-m. ügyészt, hogy nevezettektől a fenti feltételeket elfogadó nyilatkozatot vegye ki, terjessze fel az elnökséghez, melynek megtörténte után az elnökség a bemutatott szerződést és vázrajzot jóváhagyási záradékkal fogja ellátni.

127. szám. Tárgyaltatott a körösjánosfalvai egyházközség egyházi adó-leszállítási ügye.

Az egyházkerületi közgyűlés a nagyszalontai egyházm. határozatával egyetértően a körösjánosfalvai egyházközségnek a belső kölcsön törlesztésére kivetett

rendkívüli egyházi adónak az 1938. évre 20 százalékkal való csökkentését jóváhagyja, tekintettel arra, hogy a törlesztési részlet az egyházközség egyéb jövedelméből is fedezhető.

128. szám. Tárgyaltatott az aranyosmeggyesi egyházközség 15.000 leis belső kölcsön ügye.

Az egyházkerületi közgyűlés a nagybányai egyházmegye határozatával egyetértőleg az aranyosmeggyesi egyházközségnek építési költségekből származó adósságának kifizetése céljából, saját alapjaiból történő 15.000 leis belső kölcsön felvételét jóváhagyja. Kötelezi az egyházközséget, hogy az egyházközség régebbi belső kölcsön tartozásának 1938. évben esedékesse vált 5.000 leis utolsó részletét 1939. évben fizesse meg. A most felvett belső kölcsönt tartozik az egyházközség 1940., 1941. és 1942. években évi 5.000 leis részletekben visszafizetni.

Megbizzza a nagybányai esperes urat, hogy az egyházközség fizetési kötelezettségének teljesítését évenként ellenőrizze és ellenőrzésének eredményéről tegyen jelentést.

129. szám. Tárgyaltatott özv. Palotás Mátyásné szül. Terge Sára, mezőtelegdi egyháztagnak alapító-levelé.

Az egyházkerületi közgyűlés özv. Palotás Mátyásné szül. Terge Sára mezőtelegdi egyháztagnak, a mezőtelegdi egyházközség lelkészfizetési alapja címén tett 80.000 lei készpénzadományáról szóló s egyházmegyei közgyűlés által jóváhagyott alapító levelét jóváhagyja és elrendeli annak záradékolását.

130. szám A közgyűlés tárgysorozatába felvett ügyek elintézése után Vadai Béla esperes a közgyűlés tagjainak nevében köszönetet mond az elnökségnek, a tanácskozás bölcs és tapintatos vezetéséért.

A közgyűlés a jegyzőkönyv hitelesítésére az elnökséget és a Nagyváradon lakó közgyűlési tagokat felkéri s Püspök ur a közgyűlést hálaadó imádsággal be-
zárja.

Hitelesítjük:

Oradea, 1938 december 22-én.

Sulyok István,
püspök.

Dr Thúry Kálmán,
főgondnok.

Csernák Béla,
főjegyző.

Domokos László,
tanácsbíró.

Dr Soós István,
világi főjegyző.

Dr Borbély Lajos,
jegyző.

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

131. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága Nagyváradon, 1938 nov. 22-én tartott ülésében az 1939-ik évre a következőképen alakítja meg az időszaki tanácsot:

Rendes tagok: Vadai Béla, Arday Aladár, Szabó Zoltán esperesek, dr Olosz Lajos e.-megyei gondnok, dr Kotzó Jenő e.-ker. tanácsbíró.

Póttagok: Boros Jenő esperes, Balajthy Jenő e.-ker. tanácsbíró, dr Kölcsey Ferenc e.-megyei gondnok és dr Ajtay Nagy Gábor, Domokos László e.-ker. tanácsbírák.

Az időszaki tanács megbízatása az 1939-ik évre, illetőleg az egyházkerületi bíróság újabb határozatáig terjed.

132. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa, mint első fokon eljáró fegyelmi bíróság Szalay István és társai nagykárolyi lakosoknak 4146—1937. sz. a. beadott panasza folytán Gönczy Sándor esperes-lelkész, dr Dohy Albert főgondnok és Vörös Zsigmond gondnok nagykárolyi lakosok ellen folyamatba tett fegyelmi ügyben — amelyben e.-ker. ügyész a vád képviselőjét átvette — a panaszhoz csatlakozottnak tekintendő Kiss József nagykárolyi egyháztagnak 200—1937. eln. sz. Kiss József és társainak 1535—1938. sz. Görgey Dezső és társainak, nagykárolyi egyháztagnak 6340—1937. sz. Komáromi Lajos és társai nagykárolyi egyháztagnak 1616—1938. sz. panaszai folytán is Nagyváradon

1938 április 1-én nyilvános ülésében megtartott tárgyalás után, zárt ülésben meghozta és nyilvános ülésben kihirdette a következő

Í T É L E T E T :

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa, mint első fokon eljáró fegyelmi bíróság Gönczy Sándor nagykárolyi esperes-lelkész, dr. Dohy Albert főgondnok és Vörös Zsigmond gondnok panaszlottakat az ellenük emelt vádak alól felmenti és Debreczeni József, Dapsy László, Mészáros Lajos, Juhász Ferenc, Vida Zoltán, Komárom Lajos, Erdey Zsigmond, Katona Sándor, id. Mikó Ferenc, Csökör János, Somogyi Zsigmond, Tapsonyi Zsigmond, Turóczy Ferenc, Nagy Jenő és Kiss József nagykárolyi lakos egyháztagokat arra kötelezi, hogy a fegyelmi eljárással felmerült 10.323 lei költséget 15 nap alatt végrehajtás terhével a Királyhágómelléki Református Egyházkerület közigazgatási pénztárába egyetemlegesen megfizessék.

Tekintettel azonban arra, hogy lelkésszel szemben a fegyelmi bíróság kisebb foku szabálytalanságot látott fennforogni, elrendelte, hogy az E. T. V. tc. 39. §-ában foglalt intézkedés foganatosítása végett a jelen ügyben hozott ítélet az egyházkerület elnökségéhez áttétessék.

Egyben arra tekintettel, hogy a fegyelmi iratokból az tűnt ki, hogy a nagykárolyi presbitérium megbízatási ideje a legteljesebb bizonytalanság képét mutatja, utasítja az egyházmegyei közgyűlést, hogy a presbitérium és az egyes presbiterek jogi helyzetének tisztázása végett a szükséges eljárást folytassa le és a szükségesnek mutató intézkedéseket tegye meg.

133. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint másodfoku közigazgatási bíróság, a bihari egyházmegye bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak, Holkó József pelbárthidai lelkész panaszos által, az ottani presbitérium ellen, mint panaszlott ellen indított fizetés-rende­zés iránti keresete ügyében hozott 42—1938. sz. ítéletét, a panaszlott presbitérium képviselője Kiss Elek gondnok által, az ítélet kihirdetése alkalmával bejelentett feleb­bezés folytán Nagyváradon 1938 november hó 22-ik napján felülvizsgálván, zárt ülésben meghozta és nyilvános ülésben kihirdette a következő

ITÉLETET:

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint másodfoku közigazgatási bíróság, a bihari egyházmegye bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak, Holkó József pelbárthidai lelkész fizetés-rende­zés iránti keresete ügyében hozott 42—1938. sz. ítéletét indokainál fogva helybenhagyja.

134. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint másodfoku közigazgatási bíróság Nagyváradon 1938. évi november hó 22-én tartott ülésében Kuki Zoltán bihari tanító által a bihari ref. egyházmegye bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak Nagyváradon 1938 május 10-én hozott 800—1938. számú ítélete ellen beadott feleb­bezését felülvizsgálván következőképen

ITÉLT:

A Királyhágómelléki Református Egyházkerületi bíróság, mint másodfoku közigazgatási bíróság a feleb­bezést vissza­utasítja, minthogy Kuki Zoltán perben nem álló fél lévén, az egyházmegyei bíróság ítélete ellen feleb­bezést nem adhat be. Az elsőfoku bíróság ítéletét indokainál fogva helybenhagyja.

135-a. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint másodfoku közigazgatási bíróság Nagyváradon 1938. évi november hó 22-én tartott ülésében Kuki Zoltán bihari tanító felebbezése folytán a bihari református egyházmegye bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak Nagyváradon 1937 dec. 14-én hozott 51—1938. számú ítéletét felülvizsgálván a következőképen

ITÉLT:

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint közigazgatási bíróság a felebeezésnek helyt ad és a bihari egyházmegye közigazgatási bíróságnak fentnevezett ítéletét részben megváltoztatja s elkötelezi a bihari egyházközséget az 1936. évről hátralékban maradt 17.751 Lei készpénz járandóságnak, továbbá 9600 Lei korpótléknak kifizetésére.

Ugyszintén kötelezi továbbá, hogy Kuki Zoltán részére az 1937. évre a díjlevélszerinti járandóságát és 12.000 Lei korpótléket különbeni végrehajtás terhe alatt fizessen meg.

A fizetés végső határidejét 1939. évi április 1-ben állapítja meg.

135-b. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint másodfoku közigazgatási bíróság Nagyváradon, 1938. évi nov. 22-én tartott ülésében Kuki Zoltán bihari tanító által a bihari egyházmegye bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak Nagyváradon, 1937 december hó 14-ik napján hozott 50—1938. sz. ítélete ellen beadott felebbezését felülvizsgálván a következőképen

ITÉLT:

A Királyhágómelléki Református Egyházkerületi bíróság, mint másodfoku köz-

igazgatási bíróság a felebbezést elutasítja, az elsőfoku bíróság ítéletét indokainál fogva helybenhagyja.

136. szám. Laczák Dezső éradonyi lelkész felebbezése az érmelléki egyházmegye közigazgatási bíróságának 1938 február 23-án Vén István éradonyi ref. tanító Laczák Dezső éradonyi lelkész ellen helyettesítési díjának megtagadása panasza ügyében és az éradonyi ref. egyház ellen korpótlék-járandóságának és a temetői fából való részesedésének megtagadása, panasza ügyében hozott ítélete ellen.

I T É L E T:

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint felebbviteli közigazgatási bíróság, Laczák Dezső éradonyi lelkész és az éradonyi presbitérium részéről az elsőfoku bíróság ítélete ellen beadott felebbezését visszautasítja és az elsőfoku bíróság ítéletét indokainál fogva helybenhagyja.

137. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerületi bíróság, mint közigazgatási felebbezési bíróság, Kiss Ferenc tamásdai kántortanítónak panaszosnak, a tamásdai ref. egyház panaszlott elleni közigazgatási ügyében, panaszlott felebbezése folytán, a nagyszalontai első folyamodású bíróságnak 1938 október 20-án kelt 688—4—938. sz. ítéletét vizsgálat alá vevén, alólírt helyen és napon következőképen

I T É L E T:

Egyházkerületi közigazgatási bíróság a nagyszalontai egyházmegye elsőfoku közigazgatási bírósági ítéletének részben helyt ad, részben pedig megváltoztatja akként, hogy a tamásdai ref. egyházat kötelezi arra, hogy a tamásdai kántortanító részére 19.800 leit fizetés kiegé-

szítés címen 1939, február 1-ig végrehajtás terhe mellett szolgáltatson ki.

138. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint másodfoku fegyelmi bíróság Nagyváradon, 1938 november 22-én tartott ülésében a nagykárolyi ref. egyházmegye elnöksége által Szombati Sándor berei lakos és társai ellen hivatalból megindított fegyelmi ügyben, a nagykárolyi ref. egyházmegye bíróságának, mint rendes fegyelmi bíróságnak 1938 október 26-án 797.-b.—1938. sz. alatt első fokon hozott ítéletét panaszlottak felebbezése folytán felülvizsgálva, nyilvános tárgyalás után a következőképen

I T É L T:

A nagykárolyi református egyházmegye fegyelmi bíróságának, mint elsőfoku bíróságnak ítéletét indokainál fogva helybenhagyja.

139. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint fegyelmi felebbezési bíróság Nagyváradon, 1938 november 23-án tartott ülésében Oláh Lajos és társai által Arday Aladár, Szilágyi Sándor, Szücs Antal és Bagoly Bertalan ellen beadott, továbbá a Dohy Árpád által Arday Aladár és Szilágyi Sándor ellen emelt panaszok tárgyában a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület elnöksége 8133. és 8390—1938-I. sz. a. hozott végzése ügyében Dohy Árpád panaszos felebbezése folytán felülbírálván a következő

VÉGZÉST HOZTA:

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint elsőfoku fegyelmi bíróság az Oláh Lajos és társai által Arday Aladár szalontai esperes-lelkész, Szilágyi Sándor pankotai, Szücs Antal mezőlápi és Bagoly Bertalan volt borsi, jelenleg szalontai lelkészek ellen 6138—1937-I. sz. alatt beadott, továbbá Dohy Árpád volt szalontai, most borsi

lelkész által Arday Aladár szalontai esperes-lelkész és Szilágyi Sándor pankotai lelkész ellen 8390—1937. sz. a. emelt panaszok tárgyában a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület elnökségének 8133. és 8390—1938.-I. sz. a. hozott és az Oláh Lajos és tsai panasza tárgyában rendelkező végzését nem érinti, a Dohy Árpád által emelt panasz ügyében a fegyelmi eljárás megszüntetéséről rendelkező részét pedig, — Dohy Árpád felebbezésének elutasításával, — *helybenhagyja*.

Egyben elrendeli, hogy az Arday Aladár esp. lelkész által 54—1938. sz. nyilatkozatának ad 6. pontjában, Dohy Árpád jelenleg borsi lelkész ellen emelt vizonvád tárgyában, a szabályszerű fegyelmi eljárás lefolytattassék, annak megállapítása végett: igaz-e, hogy Dohy Árpád volt szalontai lelkész, a szalontai egyházközség anyakönyvi bejegyzését azzal a célzattal, hogy Arday Aladár lelkész társát megvádolhassa, vagy akár ilyen célzat nélkül tudatosan meghamisította?

140. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület bírósága, mint felelbiteli fegyelmi bíróság Kiss Géza ujszentesi helyettes lelkésznek a bihari ref. egyházmegye fegyelmi bírósága által, a Dohy—Kiss-féle egyesített fegyelmi ügyben hozott 89—1938. végzése ellen beadott felebbezése folytán Nagyváradon, 1938 november 22-én tartott tárgyalás után, zárt ülésen meghozta és nyilvános ülésben kihirdette a következő

V É G Z É S T:

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület bírósága, mint fegyelmi felelbiteli bíróság, a bihari ref. egyházmegye bíróságának, mint fegyelmi bíróságának 1937 dec. 14-én hozott 89—1938. sz. végzését az E. T. V. tc. 116. §. 1. és 5. pontja

alapján egész terjedelmében feloldja és utasítja az elsőfokon eljáró fegyelmi bíróságot, hogy:

1. csatolja az ügy-csomóhoz a végzése alapját képező fegyelmi eljárás összes iratait;

2. állapítsa meg, hogy a fegyelmi eljárás hivatalból, vagy magánpanaszra és utóbbi esetben: kinek, vagy kiknek panaszára tétetett fogamatba?

3. állapítsa meg, hogy amennyiben a fegyelmi eljárás magánpanaszra tétetett fogamatba, elégtételt-e az E. T. V. tc. 72. §-ában foglalt rendelkezéseknek?

Mindezen adatok alapján és a felek meghallgatása után hozzon újabb és az eljárási költségek viselésére is kiterjedő határozatot és tartsa be az V. tc. 102. §-ban, valamint a 105. §. 10. pontjában foglalt rendelkezéseket.

141. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerületi bíróság, mint fegyelmi felebbezési bíróság Agárdy István nagyváradi presbiter panaszlott ellen fegyelmi ügyben, panaszlott felebbezése folytán a bihari egyházmegye bíróságnak, mint elsőfoku fegyelmi bíróságnak 1937 december 14-én 88—1937. számú ítéletét vizsgálat alá vevén, alulírott helyen és napon a következőképen

I T É L T:

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerületi bíróság, mint fegyelmi bíróság, a bihari egyházmegye fegyelmi bíróságának 88—1937. számú ítéletét úgy a fegyelmi vétség megállapítása, mint a büntetés kirovására vonatkozó részében, indokainál fogva jóváhagyja.

142. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint másodfoku fegyelmi bíróság,

Kurpé Ferenc sárközujlaki lakos, presbiter panasza folytán Tóth Gyula ottani gondnok ellen folyamatba tett és a nagybányai egyházmegye bírósága, mint fegyelmi bíróság által 2—1932-B. alatti ítélettel elbírált fegyelmi ügyben, panaszos felebbezésére Nagyváradon 1938 november hó 22-én tartott nyilvános tárgyalás után zárt ülésben meghozta és nyilvános ülésben kihirdette a következő

I T É L E T T:

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület bírósága, mint másodfoku fegyelmi bíróság, a nagybányai egyházmegye bíróságának, mint fegyelmi bíróságnak, Tóth Gyula sárközujlaki gondnok fegyelmi ügyében hozott 2—1938-B. számú ítéletét indokainál fogva helybenhagyja.

143. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint másodfoku fegyelmi bíróság Nagyváradon, 1938 nov. 22-én tartott ülésében a I. Vajda János volt kismajtényi gondnok ellen hivatalból és Bartus Jenő ottani lelkész panaszára, valamint II. Botos András, III. Botos István, IV. Böszörményi Antal, V. Süveg Pál, VI. Süveg Zoltán és VII. Botos Zsigmond ottani volt presbiterek ellen hivatalból folyamatba tett egyesített fegyelmi ügyben a nagykárolyi református egyházmegye bíróságának időszaki tanácsában hozott 96-fb.—1937 sz. ítéletét panaszoltak felebbezése folytán felülvizsgálva nyilvános tárgyalás után a következőképen

I T É L T:

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerületi bíróság, mint fegyelmi felebbezési bíróság a I. Vajda János volt kismajtényi gondnok ellen hivatalból és Bartus Jenő ottani lelkész panaszára, valamint II. Botos András, III. Botos István, IV. Böszörményi Antal, V. Süveg Pál, VI. Sü-

veg Zoltán és VII. Botos Zsigmond ot-tani volt presbiterek ellen hivatalból folyamatba tett, egyesített fegyelmi ügy-ben panaszlottak felebbezését elutasítja és a nagykárolyi református egyházme-gyei bíróság, mint időszakai bíróság e tárgyban hozott 95-fb—1937 sz. ítéletét az eljárási költségekre vonatkozó rész-kivételével helyhenhagyja, az eljárási költségekre vonatkozó részt pedig oly-képen változtatja meg, hogy Vajda János I. rendü panaszlottat 840 Lei eljárási költség viselésére kötelezi, míg a II—VII. rendü panaszlottakkal szembe eljárási költséget nem állapít meg.

Ezen ítélet ellen további jogorvoslat-nak az E. T. V-ik tc. 107. és 20. §. b. pontja, valamint a 26. §. értelmében nincs helye.

144. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházke-rület bírósága mint fegyelmi felebbviteli bíróság a Péter Béla székelyhidi ref. igazgató-tanító részéről Szabó Lajos székelyhidi ref. tanító ellen emelt pana-szára az Ermelléki Ref. Egyházmegye fegyelmi bírósága részéről f. évi február hó 23-án hozott ítélete ellen Szabó Lajos panaszlott által emelt felebbezés ügyében 1939 november 22-én tartott ülésében a következő

VÉGZÉST HOZTA:

A felebbviteli bíróság tekintettel arra, hogy felebbező felebbezését visszavonta, az ügyet visszaküldi az elsőfoku bíróság elnökének további eljárás végett.

145-a. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyház-kerület bírósága, mint felebbviteli fegyelmi bíróság, Mátyási István hegyközpályi-i kántortanító ellen hiva-talból folyamatba tett és a bihari egyházmegye bírósága, mint fegyelmi bíróság által Nagyváradon, 1938

november 12-ik napján 46-a-b—1938. számú ítélettel elbírált fegyelmi ügyben a panaszlott felebbezése folytán Nagyváradon, 1938. november 22-én tartott tárgyalás után zárt ülésben meghozta és nyilvános ülésben kihirdette a következő

V É G Z É S T:

A Királyhágómelléki Ref. Egyházker. bírósága, mint fegyelmi felebbviteli bíróság, az elsőfoku bíróság felfüggesztő végzését indokainál fogta helybenhagyja.

145-b. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület bírósága, mint felebbviteli fegyelmi bíróság, Mátyási István hegyközpályi-i kántortanító ellen hivatalból folyamatba tett és a bihari egyházmegye bírósága, mint fegyelmi bíróság által Nagyváradon, 1938. november 12-ik napján 46-a-b.—1938. sz. ítélettel elbírált fegyelmi ügyben a panaszlott felebbezése folytán Nagyváradon, 1938. november 22-én tartott tárgyalás után zárt ülésben meghozta és nyilvános ülésben kihirdette a következő

I T É L E T E T:

A Királyhágómelléki Ref. Egyházker. bírósága, mint fegyelmi felebbviteli bíróság, az elsőfoku bíróság ítéletét indokainál fogva helybenhagyja azzal a kiegészítéssel, hogy panaszlott a Hegyközpályiban viselt kántortanítói állásáról, minden javadalom és nyugdíjigény nélkül mozdíttatik el.

146-a. szám. Tárgy: Adorján Mihály darai tanító panasza Kovács Gyula darai lelkész ellen.

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület bírósága, mint fegyelmi bíróság tárgyalás alá vevén Adorján Mihály panaszos felebbezését a nagybányai egyházmegye elnökségének 1938. évi november 10-én hozott

végzése ellen, továbbá a nagybányai egyházmegye bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak 1938 aug. 30-án hozott ítélete ellen a következő

VÉGZÉST HOZTA :

1. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület bírósága, mint fegyelmi bíróság, a nagybányai egyházmegye elnökségének 1938. évi nov. 10-én hozott végzését megváltoztatja Adorján Mihály panaszosnak ezen ügyben hozott elsőfoku ítélete ellen, az ítélet kihirdetésekor bejelentett felebbezését érvényesnek tekintve, az 1938 november 1-én kelt és 8-án érkezett felebbezésnek minősített beadványát pedig mint a felebbezés írásban foglalt indokolást tekintve, azt érdemi tárgyalás alá veszi.

2. Az érdemi tárgyalás alá vett felebbezés alapján az egyházkerületi bíróság a nagybányai egyházmegye bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak 1938 aug. 30-án hozott ítéletét feloldja, utasítja az elsőfokon eljáró bíróságot, hogy mint fegyelmi bíróság az Adorján Mihály által beadott panasz alapján Kovács Gyula lelkész ellen folyamatba tett fegyelmi ügyben a vádpontok bevizsgálása után hozzon új ítéletet.

146 b. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület, mint fegyelmi felebbeviteli bíróság, a Kovács Gyula darai lelkész panaszára Adorján Mihály darai lakos állásától felfüggesztett tanító ellen folyamatba tett fegyelmi ügyben, a nagybányai egyházmegye fegyelmi bíróságának elnöksége által 1938 nov. 10-én hozott felebbezést visszautasító végzése ellen Adorján Mihály által beadott felebbezés folytán és annak tárgyában a következő

VÉGZÉST HOZTA:

Az egyházkerület bírósága, mint fegyelmi felebbviteli bíróság a felebbezést elutasítja és sérelmezett elnökségi végzést helybenhagyja.

147-a. szám. Tárgy: Adorján Mihály ref. tanító felebbezése a nagybányai református egyházmegye bíróságának elnöksége által hozott és 1938 nov. 10-én kelt 41 fü.—1938. számú végzése ellen, mellyel Adorján Mihály felebbezését, mint elkésettet elutasítja.

V É G Z É S:

A Királyhágómelléki Ref. Egyházker. bírósága, mint fegyelmi bíróság Adorján Mihály felebbezését elutasítja és az egyházmegye elnökségének fenti számú végzését indokainál fogva helybenhagyja.

147-b. szám. Tárgy: Kovács Gyula darai lelkész panasza Adorján Mihály darai tanító ellen.

Tárgyaltatott Adorján Mihály tanító felebbezése a nagybányai egyházmegyei bíróságnak 1938. évi márc. 31-én tartott ülésében hozott 41. sz. ítélete ellen.

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület bírósága, mint felebbezési fegyelmi bíróság, Kovács Gyula darai lelkésznek, Adorján Mihály darai tanító ellen beadott panaszai alapján megindított fegyelmi ügyben a nagybányai egyházmegye bíróságának 1938. évi március 31-én hozott fenti számú határozatát, Adorján Mihály felebbezése folytán felülvizsgálat alá vevén, a következőképen

I T É L T:

Az egyházkerületi bíróság, mint fegyelmi bíróság, Adorján Mihály felebbezését elutasítja és az elsőfokon eljárt egyházmegyei bíróság ítéletét helybenhagyja.

148. szám. Tárgy: Bihari Lajos és társai darai lelkész elleni panasza, mint fegyelmi bírósági ügy.

V É G Z É S:

A Királyhágómelléki Ref. Egyházker. bíróság, mint fegyelmi felebbviteli bíróság tárgyalás alá vevén Bihari Lajos és tsai által a nagybányai egyházmegye bíróságának 1938 március 31-én tartott ülésében hozott 5. sz. ítélete ellen beadott felebbezését, azt feloldja s utasítja az egyházmegye bíróságát, hogy helyszini vizsgálat megtartása mellett a vád tárgyává tett panasz-pontokra vonatkozólag állapítsa meg a helyes tényállást és terjessze ki a vizsgálatot az Adorján Mihály felebbezésében foglalt azon tényállításokra is, hogy igaz-e az, hogy a templom-alapra rendezett bálók és kántálások nem fordítottak a templom-alap javára, hogy azokból lelkész dacára, hogy a presbiterium csak 500 leit szavazott meg, 11.000 leis tyukólat és süttöt építettett, továbbá, hogy az egyház által 1936-ban kapott gyűjtés-engedély alapján a gyűjtést miért nem indította meg. Az így megállapított helyes tény megállapítása alapján, hozzon az egyházmegye bírósága új határozatot.

149. szám. A nagyváradi egyházkerület bírósága, mint fegyelmi felebbezési bíróság a Takács Lajos nagybocskói missziói lelkész ellen a nagybányai ref. egyházmegye bíróságának időszakos tanácsa, mint fegyelmi bíróság előtt lefolytatott fegyelmi ügyben az 1938. évi szeptember 30-án hozott ítélet ellen panaszolt és egyházmegyei ügyész által bejelentett felebbezést vizsgálat alá vevén, a következőleg

I T É L T:

A nagyváradi egyházkerületi bíróság, mint fegyelmi felebbezési bíróság az egy-

házmegyei ügyész által beadott felebbe-
zést elutasítja, panaszlott felebbezése foly-
tán azonban az egyházmegyei fegyelmi
biróság ítéletét megváltoztatja s Takács
Lajos panaszlottat a terhére rótt vád és
következményei alól felmenti.

Betűrendes tárgymutató.

A dományok a pusztadaróci lelkészi javadalom kiegészítésére	105
Adorján Mihály darai tanító panasza ügyben birói végzés	146-a
Adorján Mihály szamos-darai tanító felfüggesztése ügyben birói végzés	146-b
Adorján Mihály szamos-daróci tanító elkésett felebbezését elutasító végzés	147-a
Adorján Mihály fegyelmi ügyében birói ítélet	147-b
Adóhátralékok behajtásának kérdése	29-7
Adósság-csinálástól őrizkedjenek gyülekezeteink	29-6
Agárdy István nagyváradi presbiter fegyelmi ügye	141
Amac ingatlan-csere ügye jóváhagyatott	116
Arad hátralékos tartozásai	41-1
Aranyosmeggyes lélekszám-kiigazítást kér	42-1
Aranyosmeggyes belső kölcsöne	128
Ágyai csendőrség eljárása	22
Áldozatkész egyháztagnak köszönetnyilvánítás	29-5
Állami elemi iskoláknál magyar tagozatok felállítását kérjük	30-8
Árvaház kibővítése	32
B aldácsy-alapból segélyezetttek	33
Balogh Elemér pozsonyi püspök emlékének megörökítése	17
Özv. Balkó Istvánné nagybányai egyháztagnak adománya	121
Bánsági egyházmegye szerkessze meg az orsovai egyesítéslevelet	59
Bánsági egyházmegye a szórványok gondozására javaslatot készítsen	83
Belmissziói összejövetel szabadsága ügyében felterjesztés	20
Belmissziói kérdések	65

Belmissziói titkár az egyházközségeket gyakrabban felkeresse	70
Belmissziói munkáról készítendő jelentés a polgári évről szóljon	71
Belmissziói ügyeknek a lelkészértekezletnek elé terjesztése	74
Belmissziói alakulatok évenként közgyűlést tartsanak .	75
Belmissziói alakulatok számadásait a presbitériumok vizsgálják meg	75
Belmissziói titkár munkájáról jelentés	81
Bere-csomaközi társegyházak ügye rendezendő	50
Berei presbiterek fegyelmi ügyében birói ítélet	138
Berendi választói névjegyzék ellen beadott felebbezés elutasítása	62
Dr. Bernády György emlékének megörökítése	18
Bihari egyházm. a váradlessi lelkész missziói munkáját vizsgálja meg	54-2
Biharszentjános hátralékos tartozásai	41-5
Dr. Borbély Lajos e.-ker. világi aljegyzőségre választatott	7
Borbély-üzletek vasárnapi nyilvántartása ellen felir a kerület	68
Boros Jenő esperes »Szeretetház-alap« alapító levele	123
Borpatak fiókegyházzá minősíttetik	56
Börvely felterjesztése	19
C	
Csernátói Béni hosszumezői pénztáros ügyét egyházmegyei közig. bíróság tárgyalja le	63
Csomaköz hátralékos tűzdíja töröltetik	35-9
D	
Debreceni kollégium jubileumával kapcsolatban ünnepek tartassanak	80
Dohy Árpád volt nagyszalontai, most borsi lelkész ellen fegyelmi eljárás elrendelése	139
Dohy Árpád — Kiss Géza lelkészek fegyelmi ügyében hozott birói végzés	140
Domokos László semmitőszéki bíró egyházker. tanácsbíróvá választása	6
Dunaszentilona cseh anyanyelvű gyülekezet gondozása	29-9
E	
Egyházkerületi Elnökség erősíti meg a helyettes tanárokat	31-4
Egyházkerületi Elnökség Krassófüzes, Fratelia, Váradless, Magyarcséke kérvényeit vizsgálja meg	57

Egyházi adó-hátralékok behajtása ügyében memorandum készítettessék	53
Egyházkerületi ügyész által behajtandók a nyugdíj-hátralékok	43-c
Egyházkerületi Közigazgatási Pénztár 1937. évi számadása	35-a
Egyházmegyék közgyűlésükön járjanak el az istentiszteleteket nem tartó gyülekezetek ellen	29-4
Egyházmegyék a szórványmissziói jelentéseket a közalapi számadásokkal terjesszék fel	54-1
Egyházmegyék javaslatot tegyenek a kerületi elemi isk. előadói állás megszervezéséről	97-4
Egyházkerületi Tanítói Értekezlet szabályzatának terve elkészítettessék	97-1
Egyházfenntartási-alap 1938. évi kamata a szatmári ref. leánygimnáziumé	35-h
Egyházi ingatlanok tűzbiztosítása	52
Egyházi sérelmek megállapítása	21
Elemi iskolai új tanterv ügye	30-4
Esküt tevő új tisztviselőket Püspök ur üdvözli	8
Esperesek a tanítók fizetésének kiszolgáltatását ellenőrizték	30-2-a
Esperesek jelentsék a püspöki hivatalnak, melyek azok a gyülekezetek, amelyek iskolákat tarthatnának fenn	30-6
Énekkarok részére énekeskönyv kiadása	76
Énekkarok szövetségének megszervezése	77
Énekeskönyv — nagybetűs — nyomtatása	87-2
Éradonyi belhivatalnokok fizetés-ügyében bírósági ítélet	136
Érábrányi telekkönyvi egyezség	113
Érettségi vizsgák nyelve	30-2
Érmelléki e.-m. lelkészi gyámintézetének alapszabálya	46
Érmihályfalva ingatlan-eladása	19
Érselind a megvett telket áruba bocsáthatja	114
Érselind ingatlan-rendezésének jóváhagyása	115
F őbiróság tagjai 1939-re	27
Főgondnok közgyűlést megnyitó beszéde	2
Fratelia missziói egyházzá minősítését kéri	57
Fugyivásárhely kérvénye	19
Fugyivásárhelyi kántori díjlevél nem erősíthető meg	102
Özv. Fülep Imréné szül. Diószeghy Berta adományából Nagybánya ingatlant vett	120

Özv. Gál Ferencné mezőtelegdi egyháztag ajándékozási szerződése	111
Gálospetri kölcsöne	19
Gencsi ingatlan-csere	126
Gönczy Sándor nagykarolyi esperes bírósági ügye	132
Gyanta legáció ügye	109
Gyűlések tartása ügyében miniszteri rendelet	20
H almi belső kölcsön-ügye	117
Hátralékos egyházakba vizsgáló biztos küldendő ki	35- <i>b</i>
Hátralékos egyházközségek anyagi helyzetének bevizsgálása	43- <i>d</i>
Házasulandók részére ajándék-könyvecske készíttessék	72
Helyettes-tanárok választását az egyházkerületi elnökség erősíti meg	31-4
Hétköznapi istentiszteletet nem tartó gyülekezetek ellen az egyházmegyék járjanak el	29-4
Hibásan szavazott egyházak névsora	11
Hiripi tanítónő fizetés-ügye	98
Hivatalos lapban a hirdetések díjazandók	35- <i>f</i>
I dőszaki tanács 1939-re	131
Igazfalva hátralékos tartozásai	41-4
Iparoktatási célok segélyezése	23
Iratterjesztésről jelentés	85
Iratterjesztési al-bizottság üléseire két kültag behívása	85-5
Iskola-látogatók a látogatási jegyzőkönyveket pontosan áttanulmányozzák	30-2- <i>b</i>
Iskolai ügyekről pontos jelentések adandók	30-5
Iskolai mulasztási napló nyomtatványa	92
Iskolai államsegély sürgetése	97
J elenvoltak (lásd a jegyzőkönyv elején)	
K atonai előképzős ifjak templomba járása	66
Karánsebesi lelkészi díjlevél megerősítése	99
Kágya hátralékos tartozásai	41-3
Kápláni évekbe a theol. ötödik éve nem tudható be	28
Dr Kecskeméti István ny. theol. tanár emlékének megörökítése	17
Keresztelési jegyek készítése	73
Királydaróc adásvétele	19

Kiss Ferenc tamáshidai tanító fizetés-ügyében birói ítélet	137
Kiss Géza—Dohy Árpád lelkészek fegy. ügyében hozott végzés	140
Kiss Károly zsinati lelkészi póttag	10
Kismajtényi fegyelmi ügy	133
Kisnyégerfalvai lévita-állás díjlevelének megerősítése feltételhez kötötten	107
Kispeleske belső kölcsön ügye	118
Kisszántói kántortanítói díjlevél nem hagyatott jóvá	103
Kitérések	29-8
Kolportőr beállítása	85-6
Konfirmációs Káté kiadása	87-4
Konfirmációs Káté használata közben tapasztaltakat a lelkészértekezletek megtárgyalják	87-4
Kovács Gyula szamos-darai lelkész fegyelmi ügyében új vizsgálat elrendelése	145-a
Kovács Gyula darai lelkész fegyelmi ügye	148
Dr Kölcsey Ferenc zsinati rendes világi tag	19
Költségvetési év kezdete ápril. 1. miniszteri rendelkezés szerint	19
Költségelőirányzat 1939 jan. 1—márc. 31-ig	37
Költségelőirányzat 1939 ápr. 1—1940 márc. 31	38
Körösjánosfalvai egyházi adó leszállítása	127
Közalap 1937. évi számadása	19
Közalap 1938. évi költségelőirányzata	19
Közalap 1938. évi kivetése	19
Közgyűlés engedélyezése	3
Közgyűlés bezárása	130
Krassófüzes missziói egyházzá minősítését kéri	57
Kuki Zoltán felebbezését elutasító bírósági ítélet	134
Kuki Zoltán bihari tanító hátralékos fizetésének kiszolgáltatását elrendelő birói ítélet	135-a
Kuki Zoltán bihari tanító felebbezését elutasító bírósági ítélet	135-b
Lelkészek gondosan tájékoztassák a szülőket a felekezeti iskolák feladatairól	30-2-c
Lelkészek a Konfirmációs Káté használata közben tapasztaltokról jelentsenek	87-4
Lelkészértekezletek a Konfirmációs Káté használata közben tapasztaltakat megtárgyalják	87

Lelkészi hivatalok iratterjesztési munkája	85
Lőrincz János sárközüjlaki gondnok ügyében jelentés bekérése	61
M agyarcsékei lelkészi díjlevél nem hagyatott jóvá	108
Magyarcséke missziói egyházzá minősítését kéri	57
Magyar nyelv tanítási-tervet bizottság készíti el	31-7
Magyarországi Konvent átiratai	13
Maklár Károly debreceni püspök halála	14
Máramarosszigeti lelkészi díjlevél jóváhagyása	104
Mátyási Imre h.-pályi tanító fegyelmi ügyében hozott végzés	145-a
Mátyási István fegyelmi ügyében hozott ítélet	145-b
Mezőtelegdi lélekszám-kiigazítást kér	42-2
Mezőtelegdi presbiterium az özv. Gál Ferencné ajándé- kozási ügyében új határozatot hozzon	111
Mezőtelegdi lelkész fizetési-alap	129
Minerva műintézet kérelme	51
Missziói körök részére ingyenes iratok	85-4
Műemlékekre vonatkozó miniszteri rendelet	19
N agybánya belső kölcsöne	119
Nagybánya ingatlan vétele	120
Nagybányai anyaegyház és Borpatak fiók-egyh. egyes- sége	56
Nagybányai esperes a nagybocskói misszióról jelentsen	54-3
Nagybányai esperes a sárközüjlaki gondnok adósságának ügyében jelentsen	61
Nagybányai e.-m. bírósága a hosszumezői e. pénztáros ügyét tárgyalja le	63
Nagybányai esperes a halmi-i belsőkölcson visszafizeté- sét ellenőrizze	117
A nagybányai esperes a kispaleskei belsőkölcson vissza- fizetését ellenőrizze	118
Nagybányai esperes a nagybányai belsőkölcson vissza- fizetését ellenőrizze	119
Nagybányai esperes az aranyosmeggyesi belsőkölcson visszafizetését ellenőrizze	128
Nagybocskói missziói egyházzal jelentés teendő	54-3

Nagybocskói missziói egyházban a normális viszonyok helyreállíttassanak	55
Nagy gyülekezetek parokiális körökre osztása	82
Nagykárolyi e.-m. a bere-csomaközi társegyházak egyeség-levelét készíttesse el	50
Nagykárolyi e.-m. Bere és Csomaköz egyességét vizsgálja felül	54-4
Nagykárolyi e.-m. ügyész a gencsi ingatlan-cserénél járjon el	126
Nagyszalontai esperes a gyantai legáció ügyét vizsgálja be	109
Nagyszalontai lelkészek birói ügyében hozott végzés	139
Nagyszalontai internátus számadása	47
Nagyszentmiklós hátralékos tartozásai	41-7
Nagytarna hátralékos tartozásai	41-6
Nemzetnevelési miniszter 15.430—1938. sz. rendelete	19
Németh Elemér felebbezése a vetési lelkészi díjlevél ügyében elutasítatik	106
Nyilvánossági jogért folyamodás	31-6
Nőszövetségi munkások közül Ajtai Béláné és özv. Szaplonczay Bertalanné távozása	79
Nőszövetség kerületi közgyűlése	78
Nyugdíjintézet-alapszabály módosítása	19
Nyugdíjintézet 1937. évi számadása	43
Nyugdíjjárulékok behajtása	43-b
Nyugdíjintézet költségelőirányzatai	44
Nyugdíjintézeti alapszabály módosítására beadott indítványok átvizsgálására bizottság küldetik ki	45
Ö kleveles tanárok alkalmazandók	31-3
Dr O'osz Lajos zsinati világi póttag	10
Orsovai leányegyház és az orsovai ág. evang. egyház egyezséglevele	59
Ókirályságban élők lelkigondozása	58
Örvéni csere-ügy	112
özv. P alotás Mátyásné adományából Mezőtelegd lelkész fizetési-alapot létesít	129
Paptamási kérvénye	19
Pelbárthidai lelkészi fizetés-ügyében bírósági ítélet	133
Perselypénz küldendő a szatmári liceumnak	39-9

Piskolt kérése	19
Pop Jonel író kérése	64
Pósalaka hátralékos tartozásai	41-2
Pusztadaróci lelkészi díjlevél jóváhagyása	105
Püspök közgyűlést megnyitó imádsága	1
Püspök jelentése 1937-ről	29
Püspök urat ötven éves nagyváradai lelkipásztorkodása alkalmából közgyűlés üdvözlí	29-2
Püspöki jelentés fájdalmas adatai	29-3
Püspök ur látogatásait közgyűlésünk megköszöni	29-10
Püspök jelentése az elemi iskolákról	30-1
Püspök ur memorandumban juttassa a miniszter ur elé iskolai sérelmeinket és kéréseinket	30-3
Püspök jelentése a középiskolákról	31-1
Püspök a helyettes-tanárok pályázatát felülvizsgálja	31-5
Püspök ur járjon el a szatmári liceumok persely-pénzt nem küldő egyházak ellen	31-9
Püspök jelentése az internátusokról és az árvaházról	32
Püspök ur felkéretik egy kolportőr beállítására	85-6
Presbiteriumok adjanak választ a hátralékok tárgyában kiküldött felhívásokra	35-e
Presbiteriumok a belmissziói alakulatok számadásait megvizsgálják	75
R eformátus Árvaházi Képes Naptár jövedelme	85-3
Református Jövő 1937. évi számadása	39
Református Jövő költségvetése 1939 jan. 1—dec. 31	40
Repülés fejlesztése	26
Reszege szórvány-beosztásának kérdése	74-4
Dr Révész Imre a tiszántul egyházkerület új püspöke	15
S alya Ida volt tanítónő nyugdíj-ügyben felebbez	12
Sass Kálmán felebbezése	19
Saszet Győző segély-kérése a közalaphoz	34
Segédlelkészek tartozásának kérdése	19
Segélyosztó-bizottság jelentése	88
Sérelmek kellő módon igazolása	21
Simon Ilona segélye	19
Szabó Lajos székelyhidi tanító fegyelmi ügye	144
Szamosdarai lelkész ellen beadott panaszok bevizsgál- tassanak	148

Szatmári liceum persely-pénzei	31-9
Szatmári leánygimnázium internátust szervezzen	32
Szatmári leánygimn. 1935—36. évi számadása	48
Szatmári leánygimn. 1936—37. évi számadása	49
Szatmár ingatlan-eladási ügye	122
Szatmári Lorántfy Zs. E. alapítványa Boros Jenő esperes részére	123
Szatmári főgimn. ingatlan-eladási ügye	124
Szász Pál javaslatához — a theol. ötödik évfolyamát illetőleg — kerületünk ragaszkodik	28
Szektákra vonatkozó miniszteri rendelet tanulmányozása céljából bizottság kiküldése	24
Szigetfalui kántortanítói díjlevél szabályszerűen álli- tandó ki	100
Szigetfalui tanítói állás segélyezésének kérdése	100
Szórványmissziói jelentések	54
Szórványmissziói hét tartása	84
Szupplikáció visszaállítása időszerűtlen	11
Takács Lajos fegyelmi-ügyében birói ítélet	149
Tamásváralja ingatlan-eladása	125
Tanári fizetések kérdése	19 és 31-8
Tankönyvraktári jelentés	87
Tanító-képviselők 1938—42. évre	9
Tanítói díjlevelek új megállapítása	30-9
Tanító-választások szabályozásának kérdése	90
Tanítóköri gyűlések száma	91
Tanítóköri értekezletek szabályzatának 14. pontja módo- sítottatik	91
Tanítói szolgálati pragmatikának átalakítása nem időszerű	93
Tanítói szaklap helyett a kerületi hivatalos lap áll a ta- nítók rendelkezésére	94
Tanítói fizetés minimuma	95-a 97-2
Tanszerraktár kiegészítése	95
Tanítói államsegély sürgetése	97
Tanügyi tanácsos mellett elemi iskolai előadói állás szer- vezésének kérdését az egyházmegyék tárgyalják meg	97-4
Tanítóknak állami nyugdíjintézetbe felvétele	97-6
Tanítók inkadrálása	97-7
Tanszerraktárról jelentés	86
Távolmaradásukat kimentették	5

Temesvári kántori díjlevél megerősítése	101
Temetői sírfeliratok ügye	25
Theologiai fakultás ötödik évfolyama	28
Özv. Tordai Jánosné kérvénye a közalaphoz	34
Tóth Gyula sárközujlaki g. fegyelmi ügye	142
Tóti kérése	19
Tóti lelkészi díjlevél	19
Tüdőbeteg tisztviselők alkalmazásának ügyében miniszteri rendelet	19
Tűzbiztosításról jelentés	52
Uj iskolák felállításának kérvényezéséről	30-6
Üdvözlő táviratok küldése	4
Vajda János kismajtényi volt gondnok és társai vagyoni felelősége birói uton állapíttassék meg	60
Vajda János kismajtényi gondnok fegyelmi ügye	143
Vallásos összejövetelek énekekkel kezdessenek, imádsággal nyitassanak meg	69
Vallástani pótképesítő bizottságok jelentése	89
Varga Béla unitárius püspök üdvözlése	16
Vasárnap délután istentiszteleteket nem tartó gyülekezetek ellen az egyházmegyék eljárjanak	29-4
Vasárnapi korcsmázások betiltását kérjük a minisztertől	67
Váradlesi missziói egyházközség és Váradpósa leányegyház egyességének betartása ügyében vizsgálat elrendelése	54-2
Váradless missziói egyház minősítését kéri	57
Veress Béla tanító vizsgájának ügye	30-7
Vetési lelkészi díjlevél kiadásának elrendelése	106
Végh József volt esperes emlékének megörökítése	17
Özv. Vidics Jánosné kérvénye a közalaphoz	34
Világi tanácsbiróságra szavazás elrendelése	12
Zászlók kitüzése alól templomok, egyházi épületek felmentésének kérése	22

